

Projektą iš dalies finansuoja Europos Sąjunga
Projektą remia Lietuvos Respublika

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

S p r e n d i n i a i

Planavimo organizatorius:

Šakių rajono savivaldybės administracija

Plano rengėjai:

VĮ Valstybinio žemėtvarkos instituto
Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius

ĮĮ „Atkulos projektai“

UAB „Energetikos linijos“

Vilnius, 2008

OBJEKTAS: Šakių rajono savivaldybės teritorija
Šakių rajono savivaldybė, Marijampolės apskritis

PLANAS: Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas

PLANAVIMO RŪŠIS IR LYGMUO: Savivaldybės lygmens bendrasis planas

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS: Šakių raj. savivaldybės administracija

TURINYS:I. Tekstinė dalis

1. Aiškinamasis raštas

II. Grafinė dalis

1. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys
M 1:50 000
2. Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo
brėžinys M 1:50 000
3. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo
brėžinys M 1:50 000
4. Miškų išdėstymo brėžinys M 1:50 000

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS		
RENGIMO ETAPAS - SPRENDINIAI		Data
Plano rengėjai	VĮ VALSTYBINIS ŽEMĖTVARKOS INSTITUTAS KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS J. Lelevelio 6, 01102 Vilnius tel.8-(5)-261 88 56; tel./faksas 8-(5)-262 16 72 Skyriaus viršininkė, projekto administratorė Rita Palčiauskaitė	2008-01-20
	IĮ "Atkulos Projektai" Algirdo g. 16/4-11, Vilnius. Tel.: 216 28 69 Projekto vadovė Laimutė Janulienė, Darbo grupės vadovas Dainius Kitovas. Tel.:8-688-03845	
	UAB "Energetikos linijos" Gedimino g. 47, Kaunas. Tel.: 8-(37)-207 222	
	Projektų vadovas Ramūnas Bankauskas	

TURINYS

IVADAS	4
I. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDĖTIS IR TAIKYMO TVARKA.....	8
II. BENDROJO PLANO SPRENDINIAI	10
1. Bendrosios nuostatos	10
1.1 Prielaidos	10
1.2 Teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai.....	13
2. GAMTOS IR KULTŪROS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO SPRENDINIAI	14
2.1 Kraštovaizdžio apsauga ir naudojimas	14
2.2 Aplinkos kokybė.....	16
2.3 Kultūros paveldo naudojimas ir apsauga.....	16
3. GYVENVIEČIŲ SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI	20
3.1 Centrinų gyvenviečių sistema	20
3.2 Socialinės infrastruktūros plėtojimas	22
3.3 Būsto plėtros sprendiniai	25
3.4 Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra.....	28
4. ŪKIO PLĖTROS SPRENDINIAI.....	30
4.1 Žemės ir miškų ūkio plėtra	30
4.2 Turizmo ir rekreacijos plėtra	32
4.3 Pramonės ir verslo plėtra	36
5. ŽEMĖS NAUDOJIMO SPRENDINIAI	38
5.1 Žemės fondo struktūra ir jos pokyčių prognozė	38
5.2 Planuojami žemės naudojimo prioritetai	40
5.3 Bioprodukcinio ūkio plėtra.....	44
5.4 Teritorijos naudojimo reglamentai	46
5.5 Teritorijų rezervavimas visuomenės poreikiamas	68
6. SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI	70
6.1 Automobilių keliai.....	70
6.2 Pasienio kontrolės punktai.....	81
6.3 Geležinkelis	82
6.4 Dviračių takai	83
6.5 Vandens transportas.....	84
6.6 Teritorijų rezervavimas susisiekimo sistemos plėtrai valstybės ir apskrities svarbos objektams.....	85
7. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SISTEMŲ PLĖTROS SPRENDINIAI	86
7.1 Vandentieka ir vandenvala	87
7.2 Atliekų tvarkymas	90
7.3 Gamtinių dujų tiekimas	91
7.4 Šilumos tiekimas, šilumos ūkis	92
7.5 Elektros energijos tiekimas ir gamyba	93
7.6 Telekomunikacijos ir ryšiai	93
8. TERITORIJOS, KURIOMS BŪTINA PARENGTI VIETOS LYGMENS TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTUS	95
PRIEDAI	97

IVADAS

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis, Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-263 „Dėl apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano rengimo, savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo ir miestų ir miestelių bendrųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 83-3029), Šakių rajono savivaldybės tarybos 2006 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. AT-247 „Dėl Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo planavimo darbų programos patvirtinimo“.

Planavimo tikslas: parengti ilgalaikę (20 metų) rajono teritorijos subalansuoto plėtojimo strategiją bei racionalią erdvę – teritorinę struktūrą naujoje ekonominėje plotmėje. Sukurti rajono ateities viziją, atsižvelgiant į išorinius veiksnius ir sąsajas tarp išorės ir savivaldybės vidaus struktūrų.

Planavimo objektas: Šakių rajono savivaldybės teritorijos plotas – 145 337,02 ha¹, užimantis 32,57 % Marijampolės apskrities ploto ir 2,23 % visos šalies teritorijos ploto.

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą rengia viešųjų pirkimų konkursą laimėjusi:

- VĮ “Valstybinio žemėtvarkos instituto Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius” - projektą administruoja, rengia kraštovaizdžio, aplinkos apsaugos, žemės naudojimo dalis ir atlieka viešo svarstymo, SPAV ir SPV procedūras;
- IĮ “Atkulos projektai” - rengia urbanistinę, socialinę ekonominę ir susisiekimo dalis,.
- UAB “Energetikos linijos”- rengia plano inžinerinę dalį.

Šiuo metu atlikti tokie Šakių rajono teritorijos planavimo darbai:

- Parengiamieji darbai (dokumentai pateikti Tarpinėje ataskaitoje Nr.1);
- Esamos būklės analizės stadijos darbai (medžiaga, rezultatai ir dokumentai pateikti Tarpinėje ataskaitoje Nr.1);
- Konceptijos rengimo stadijos darbai (dokumentai pateikti Tarpinėje ataskaitoje Nr.2).

¹ Lietuvos Respublikos žemės fondas. Statistinės ataskaitos apie žemės valdymą 1995 m. sausio 1 d. – 2006 m. sausio 1 d., Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Valstybės įmonė Registrų centras.

- Sprendinių konkretizavimo stadijos darbai (pateikiami šioje Tarpinėje ataskaitoje Nr.3)

Šioje ataskaitoje pateikiami sprendinių konkretizavimo stadijos rezultatai:

- Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniai. Rengiant Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius, vadovautasi atnaujintu Šakių rajono strateginiu plėtros planu ir esamos būklės analizės stadijos metu atliktų darbų rezultatais, Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcija, patvirtinta Šakių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. rugpjūčio 9 d. sprendimu Nr. T-183, rengiamo Marijampolės apskrities teritorijos bendrojo plano koncepcijų nuostatomis;
- Šiuo metu atliekamos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros. Ataskaita bus suderinta ir pristatyta visuomenei viešo susirinkimo metu.

Konkretizuojant bendrojo plano sprendinius parengti šie brėžiniai (pateikiami kartu su ataskaita Nr.3):

- Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys (M 1:50 000);
- Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys (M 1:50 000);
- Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys (M 1:50 000);
- Miškų išdėstymo brėžinys (M 1:50 000);

Rengiant Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius buvo įvertintos šių patvirtintų arba rengiamų teisės aktų ir dokumentų nuostatos:

Europos Sąjungos dokumentų nuostatos

- „Europos erdvinės plėtros perspektyva ESDP“ (pritarta neoficialioje ministrų, atsakingų už erdvinį planavimą, taryboje Potsdame, 1999 m. gegužę);

Lietuvos Respublikos Seimo dokumentų nuostatos

- „Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas“. Seimo sprendimas Nr. IX-1154; 2002 m. spalio 29 d.
- Nacionalinė turizmo plėtros programa. LR Seimo 199-07-01 nutarimas Nr. VIII-1284 (Žin.,1999, Nr. 63-2061);

- Žemės ūkio ir kaimo plėtros strategija. LR Seimo 2000 06 13 nutarimas Nr. VIII-1728 (Žin.,2000, Nr. 50-1435);
- Nacionalinė energetikos strategija. Lietuvos Respublikos Seimo 2002-10-10 nutarimas Nr.IX-1130;
- Lietuvos respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (Žin.,2000, Nr. 92-2883);
- Lietuvos Respublikos bevariklio transporto įstatymas (Žin.,2000, Nr. 56-1642);
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452;
- Nacionalinės integralios strategijos matmenys LR Valstybinės paminklosaugos komisijos 2004-11-19 sprendimas Nr. 105 (Žin.,2004, Nr. 175-6516);
- Lietuvos valstybinė aplinkos apsaugos strategija, 1995;

Lietuvos Respublikos Vyriausybės dokumentų nuostatos

- Lietuvos nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros strategija. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-07-27 nutarimas Nr. 941 (Žin., 2001, Nr. 66-2418);
- Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-06-12 nutarimas Nr. 853;
- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija. LR Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 1160;
- Kaimo plėtros plano 2004-2006 m. pagrindinės nuostatos. LR Vyriausybės 2003 m. spalio 22 d. nutarimas Nr. 1317;
- Dvarų paveldo išsaugojimo programa ir dvarų paveldo išsaugojimo programos įgyvendinimo priemonės. LR Vyriausybės 2003-04-18 nutarimas Nr. 481 (Žin.,2003, Nr. 38-1740);
- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos. LR Vyriausybės nutarimas (Žin.,1992, Nr. 22-652; 1996, Nr. 2-43);
- Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai. LR Vyriausybės 2004 03 15 nutarimas Nr. 276 (Žin.,2004, Nr. 41-1335);

Valstybinių institucijų dokumentų nuostatos

- Miškingumo didinimo programa. LR aplinkos ministro ir LR žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 2 d. įsakymas Nr. 616/471(Žin., 2003, Nr. 1-10);
- Nacionalinių dviračių trasų specialusis planas (rengiamas);

Marijampolės regiono valstybinių institucijų dokumentų nuostatos

- Marijampolės regiono 2006-2013 metų plėtros planas, patvirtintas Marijampolės regiono plėtros tarybos 2005 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr.TS-16;
- Marijampolės apskrities teritorijos bendrasis planas (rengiamas)

Šakių rajono savivaldybės institucijų dokumentų nuostatos

- Šakių rajono savivaldybės atnaujintas strateginis plėtros planas 2007-2010 m.,
- Šakių rajono degalinių išdėstymo schema (papildymas) specialusis planas, patvirtintas Šakių rajono savivaldybės tarybos 2004 m. sausio mėn. 29 d. sprendimu Nr.T-27 (Teritorijų planavimo duomenų registro Nr. 004842000152).
- Krašto kelio Nr.140, Kaunas-Zapyškis-Šakiai 31,03-45,20 km specialusis planas (Teritorijų planavimo duomenų registro Nr.004842000173).
- Šakių miesto bendrasis ir centro detalusis planas (Teritorijų planavimo duomenų registro Nr.004841000186).
- Šakių miesto šilumos tiekimo specialusis planas (Teritorijų planavimo duomenų registro Nr.004842000177).
- Magistralinio dujotiekio Minskas-Vilnius-Kaunas-Karaliaučius (Kaliningradas) išplėtimo specialusis planas. Šakių rajono atkarpa. (Teritorijų planavimo duomenų registro Nr.004842000189).
- Nemuno dviračių trasos Šakių rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas (Teritorijų planavimo duomenų registro Nr.004842000200).

Vadovautasi ir kitų teisės aktų bei dokumentų, nurodytų Valstybės institucijų išduotose planavimo sąlygose, nuostatomis.

I. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDĖTIS IR TAIKymo TVARKA

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių sudėtis:

- Bendrosios nuostatos;
- Gamtos ir kultūros išteklių naudojimo sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys; Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys; Miškų išdėstymo brėžinys);
- Veiklos apribojimų sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys);
- Gyvenviečių sistemos plėtros sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys);
- Ūkio plėtros sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys ir Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys);
- Žemės naudojimo sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys, Miškų išdėstymo brėžinys, Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys ir Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys);
- Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai (Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys);
- Inžinerinės infrastruktūros plėtros sprendiniai (Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys);
- Teritorijų rezervuojamų visuomenės poreikiams sąrašai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys, Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys; Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys);
- Teritorijų, kurioms būtina parengti vietos lygmens teritorijų planavimo dokumentus sąrašas (schema).

Taikymo tvarka. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais privalo vadovautis valstybės institucijos, savivaldybės, visuomeninės ir nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys, planuojantys ar vykdančys veiklą šioje teritorijoje. Jeigu Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose nėra

suformuluotos aiškios nuostatos dėl konkrečios veiklos, tuomet reikia vadovautis bendrojo plano sprendinių bendrosiomis nuostatomis (I.1.skyrius) ir Šakių rajono savivaldybės tarybos 2007 m rugpjūčio 9 d. sprendimu Nr. T-183 patvirtinta koncepcija.

Ginčo atvejais prioritetas teikiamas viešajam interesui, t.y. žmogaus sveikatai, ekstremalių situacijų prevencijai, viešųjų paslaugų plėtrai, aplinkos ir kultūros paveldo vertybių apsaugai, žemės ūkio naudmenų ir miško išteklių apsaugai, infrastruktūros plėtrai.

II. BENDROJO PLANO SPRENDINIAI

1. Bendrosios nuostatos

Vadovaujantis parengtomis rajono plėtros prognozėmis nustatomos svarbiausios planuojamos teritorijos plėtros prielaidos, t. y. konkrečių objektų ar veiklos sričių plėtra, kuri galėtų radikaliai paveikti ne tik konkrečią, nedidelio ploto teritoriją (pvz., seniūniją), tačiau viso rajono veiklą ir kraštovaizdžio struktūrą.

1.1 Prielaidos

- susisiekimo infrastruktūros plėtra;
- rekreacijos ir turizmo plėtra;
- žemės ir miškų ūkio plėtra.

Svarbiausia Šakių rajono savivaldybės teritorijos erdvinės plėtros koncepcijos prielaida yra planuojama geležinkelio linija Pilviškiai-Tauragė (Stirėnų gelež. stotis - Bernotiskės gelež. stotis). Ji sudarys sąlygas dekoncentruoti bendrą regiono plėtrą ir pramonės potencialą, stiprinti pramonės ir verslo plėtros pozicijas rajono savivaldybės teritorijoje greta pagrindinės ūkinės veiklos - žemės ūkio, sukurs galimybes plėtoti Šakių miestui kartu su Lukšiais tapti pilnavarčiu regiono gyvenviečių sistemos plėtros branduoliu.

Svarbi rajono teritorijos erdvinės plėtros koncepcijos prielaida yra kokybinė socialinių ir ekonominių procesų rajone plėtra, naudojant vietos išteklius, galimybes ir potencialą. Numatoma plėtoti Nemuno upės vandens kelio infrastruktūrą: Gelgaudiškio mieste planuojamas stacionarus upės uostas, Kriūkuose – mažųjų laivų uostas, Plokščiuose – mobilioji prieplauka.

Mažiau svarbi prielaida yra planuojama naujo tilto per Šešupę ties Kudirkos Naumiesčiu statyba. Ją įgyvendinus sustiprėtų regiono ir lokaliniai ryšiai su gretimomis teritorijomis, esančiomis kitapus Šešupės Rusijos Federacijos Kaliningrado srities rytinėje dalyje, sumažėtų pietinių ir pietvakarinių savivaldybės teritorijų ekonominis ir socialinis atsilikimas, stiprėtų pramonės, logistikos ir kitų verslų plėtros pozicijas pietvakarinėje rajono savivaldybės teritorijos dalyje.

Ateityje šalia šiuo metu stipriausio regiono plėtros centro Šakių, siūloma stiprinti Gelgaudiškio ir Kudirkos Naumiesčio miestų kaip plėtros centrų statusą. Gelgaudiškio -

Šakių – Kudirkos Naumiesčio arealas plėtojamas bei intensyvinamas lokaliu tolygumui palaikyti bei dėl didžiųjų miestų bei transporto koridorių, pramonės bei rekreacijos aglomeracijų galimai tolygesnei šalies teritorijos plėtotei. Dėl šių miestų potencialų apjungimo ir tolygesnio pasiskirstymo bei dėl kitų koncepcijoje numatytų objektų plėtos, planuojamos teritorijos plėtos židiniu laikytinos teritorijos, esančios aplink plėtojamą Gelgaudiškio - Šakių – Kudirkos Naumiesčio plėtos ašį: šiaurinė teritorija šalia Gelgaudiškio ir Skaistakaimio, Kidulių, Žygėnų, centrinė šalia Šakių (kartu su Giedručiais ir Girėnais), Lukšių, Liepalotų ir Išdagų, pietvakarinė teritorija šalia Kudirkos Naumiesčio ir Būblelių bei teritorijos aplink planuojamą geležinkelio liniją ir numatomą stacionarų Nemuno upės uostą Gelgaudiškyje. Darniai rajono plėtrai svarbūs yra koncepcijoje numatomi rajono plėtos pocentrai, kurie dekoncentruotų plėtos potencialą rajono teritorijoje ir būtų svarbiais vietinės reikšmės aptarnavimo centrais. Plėtos pocentrais Šakių rajone laikytini Griškabūdis, Kiduliai, Kriūkai, Lekėčiai, Lukšiai.

Aplink visas kompaktiškai užstatytas gyvenvietes galima gyvenamųjų teritorijų plėtra.

Gamtinės ašys apjungia didžiąją dalį Šakių rajone esančių saugomų teritorijų: Panemunių regioninį parką, Liekės ir Jotijos hidrografinius draustinius, Novaraisčio ornitologinį, Baltkojų pedaloginį, Europos saugomų teritorijų tinklo “Natura 2000” ir paukščių apsaugai svarbias teritorijas bei miško ūkiui ir ekologinei žemdirbystei svarbius miško plotus šiaurinėje ir šiaurės rytinėje rajono teritorijose. Perspektyviomis naudingųjų iškasenų gavybos ir su ja susijusios pramonės teritorijoms priskirtini plotai šiaurės rytinėje rajono dalyje tarp Kidulių, Žygėnų ir Gelgaudiškio. Priklausomai nuo parinktų prioritetinių gavybos teritorijų turi būti kuriama gavybos infrastruktūra. Gavybos infrastruktūros centrą siūloma plėtoti Žygėnuose.

Aplink upes formuojamos mažųjų upių ir Nemuno upės turizmo plėtos zonos, kurioms suteikiama kaimo ir vandens turizmo plėtos pakraipa, jų kryptys sutampa su pagrindinėmis turistų srautų kryptimis ir nurodo teritorijas, kuriose plėtotinos turizmo paslaugos bei infrastruktūra. Svarbiausiais rajono turizmo centrais įvardijami Lukšiai (Zyplių dvaras), Gelgaudiškio ir Kudirkos Naumiesčio miestai. Viešąsias turizmo paslaugas ir infrastruktūrą siūloma intensyviai plėtoti Šakių mieste ir kitose gyvenvietėse, patenkančiose į turizmo plėtos zonas, arba esančiose greta svarbiausių turistinių trasų: Griškabūdyje, Ilguvoje, Kiduliuose, Kriūkuose, Lekėčiuose, Mikytuose, Panoviuose, Plokščiuose, Sintautuose, Slavikuose, Sudarge.

Intensyvios rekreacijos plėtrą Šakių rajono šiaurinėje dalyje (ties Nemunu) riboja gamtinės ašys su išvystytu saugomų teritorijų tinklu. Panemunės turizmo ir rekreacijos infrastruktūros išvystymui plėtojami upės uostai, stacionarios ir mobiliosios prieplaukos, modernizuojama esama perkėla Pavilkijys – Vilkija, numatomi mažųjų lėktuvų nusileidimo takai prie Nemuno Gelgaudiškyje ir Kriūkuose. Turizmo ašis papildo intensyvios rekreacijos plėtros teritorijos, kuriamos šalia esamų vandens telkinių bei kitų rekreacinės traukos objektų. Šiose zonose plėtotina intensyvi rekreacija su laisvalaikio paslaugų pakraipa (paplūdimiais, kempingais, vasaros renginių teritorijomis, trumpalaikio bei ilgalaikio poilsio pastatų kompleksais).

Siekiant kardinaliai pakeisti esamą ytin mažą sportuojančių rajono savivaldybės gyventojų skaičių, būtina investuoti į sporto paslaugų vystymą – siūloma numatyti teritorijas, kuriose plėtotini regioniniai sporto aikštynai: Šakiuose, Kudirkos Naumiestyje ir Lekėčiuose.

Svarbiausia ūkio veikla – žemės ūkis – palaikoma ir stiprinama, didinant rajono žemės ūkio gamybos konkurencingumą bei ekologinių ūkių plėtrą. Paslaugos kaimo gyventojams, ūkininkams ir kitiems ūkio subjektams pirmiausia siūloma plėtoti seniūnijų centruose ir kitose gyvenvietėse, kuriuose koncentruojasi didžioji dalis kaimo gyventojų. Verslo paslaugas (finansines, konsultacines, komunikacijų, nekilnojamojo turto ir kt.) siūloma plėtoti Gelgaudiškyje, Griškabūdyje, Lekėčiuose, Lukšiuose, Šakiuose, Kudirkos Naumiestyje. Infrastruktūros ir pramonės plėtros centrai numatomi Šakiuose, Gelgaudiškyje, Kudirkos Naumiestyje, Veršiuose ir Griškabūdyje. Teritorijos, kuriose siūloma plėtoti pramonę ir smulkų bei vidutinį verslą yra išdėstomos aplink Šakių, Lukšių ir Sintautų aglomeraciją, šiaurinėje rajono teritorijos dalyje tarp Kidulių, Gelgaudiškio, Žygėnų ir Valenčiūnų bei pietvakarinėje rajono teritorijos dalyje aplink Kudirkos Naumiestį.

Kaimo plėtros centrai planuojami Bizieriuose, Griškabūdyje, Panoviuose ir Sintautuose. Šių centrų paskirtis plėtoti rajoninę ar lokalią viešojo susisiekimo sistemą, tankinti ir apjungti vietinių ir rajoninių kelių tinklą, užtikrinant laisvą prekių ir paslaugų judėjimą kaimo vietovių lygmenyje.

Siekiant sudaryti geras sąlygas rajono gyventojams ir ūkio subjektams nevaržomai pasiekti jiems reikalingas paslaugas, teikiamas rajono centre ir pacentriuose, tobulinti vietinių ir rajoninių kelių tinklą, užtikrinti viešo susisiekimo transporto tinklo pasiekiamumą, modernizuoti kelius bei pakelės infrastuktūrą.

1.2 Teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai

Šakių rajono savivaldybės miestų, miestelių ir kaimų bendruosiuose planuose pažymėtų kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Visi Šakių savivaldybės rengiami planai, strategijos ir programos turi neprieštarauti išvardintiems principams.

Šakių rajono savivaldybės miestų, miestelių ir kaimų bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų, taip pat žemėtvarkos, miškotvarkos, vandentvarkos ir kitų teritorijų planavimo organizatoriai (užsakovai) ir rengėjai privalo laikytis šių planavimo principų:

- derinti visuomenės socialinės ir ekonominės plėtros bei ekologinius interesus, griežtai laikytis gyventojų aprūpinimo socialine ir inžinerine infrastruktūra normų, nepabloginti gyvenamosios aplinkos kokybės;
- saugoti šiuo metu naudojamas ir numatyti (rezervuoti) pagal normatyvus bei poreikį naujas bendro naudojimo atviras erdves, skirtas gyventojų poilsiui, sportui, pramogoms;
- numatyti visuomenės poreikiams paimamas ir rezervuojamas teritorijas transporto, inžinerinei ir socialinei infrastruktūrai plėtoti, atliekoms surinkti, rūšiuoti, saugoti ir utilizuoti;
- susieti planuojamą ūkinę veiklą su transporto, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros plėtra, plėtoti gyvenamųjų namų statybą tik inžineriškai parengtose teritorijose;
- naujų transporto infrastruktūros objektų kūrimo zonoje strateginius planavimo ir plėtros klausimus spręsti savivaldybės ir seniūnijų bendruomenių bendru sutarimu.

2. GAMTOS IR KULTŪROS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO SPRENDINIAI

2.1 Kraštovaizdžio apsauga ir naudojimas

Gamtinio karkaso formavimas savivaldybės teritorijoje. Gamtinis karkasas yra itin svarbi daugiafunkcinė sistema, užtikrinanti bendrą teritorijos kraštovaizdžio stabilumą, gyvybingumą bei jame vykstančių migracinių ryšių nepertraukiamumą. Gamtinės aplinkos stabilumo užtikrinimas palaikant, formuojant ar gausinant gamtinio karkaso elementų kokybę teritorijoje savo ruožtu garantuoja didesnę teritorijos ūkinį potencialą bei geresnę gyvenamosios aplinkos kokybę. Šakių rajono savivaldybės teritorijos gamtinis karkasas yra neatsiejama bendro šalies teritorijos gamtinio karkaso dalis. Visos gamtinio karkaso dalys, lokalizuotos Šakių rajono savivaldybės teritorijoje, užima 77624,03 ha ir sudaro 53,4 proc. bendro rajono ploto². Jos pavaizduotos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje.

Gamtinio karkaso sistemą sudaro šios dalys:

- geoekologinės takoskyros;
- geosistemų stabilizavimo mazgai ir juostos;
- migracijos koridoriai.

Geoekologinės takoskyros – teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantės, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines geosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą. Visa geoekologinė takoskyra Šakių rajono savivaldybėje priskiriama regioninės reikšmės tarpsisteminio stabilizavimo ašiai. Bendroje sumoje geoekologinė takoskyra apima 15,7% rajono teritorijos (tai sudaro 29,4% rajono viso gamtinio karkaso). Ši takoskyra nusidriekusi per visą rajono teritoriją šiaurinėje dalyje, rytų – vakarų kryptimi. Svarbiausios kraštovaizdžio formavimo kryptys geoekologinės takoskyros teritorijose – išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis (Sudargo, Rėžgalių, Pankliškės, Juškinės, Vidušilio, Paryžinės, Gerdžių miškai, dalis Rūdšilio miško), palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas (Pajotijų – Sutkų arealas, apimantis Didžiosios girios, Žalgirio Užnykio, Kūdrų miškus), kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų grąžinimas ir gausinimas (teritorija nuo Pervazninkų iki Gelgaudiškio, apima Švarcgirio, Papiškių miškus, taip pat Pajotijų – Liepalotų arealas).

² Gamtinio karkaso teritorijų dalis sutampa su konservacinėmis, įvairaus pobūdžio ir intensyvumo ūkinio naudojimo teritorijomis, todėl bendrai nesumuojama su teritorijomis, kuriose ribojama ūkinė veikla.

Geosistemų stabilizavimo mazgai ir juostos – tai teritorijos, užimančios tarpinę padėtį tarp geoeologinių takoskyrų ir migracijos koridorių, galinčios pakeisti šoninius migracijos srautus (šoninį nuotėkį), taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai bei grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms sistemoms.

Šakių rajono savivaldybėje geosistemų stabilizavimo mazgai ir juostos apima 2467,3 ha plotą, kas sudaro 17% rajono teritorijos ploto arba 31,8% viso gamtinio karkaso ploto. Dalis (8,6% viso gamtinio karkaso) geosistemų stabilizavimo mazgų ir juostų priskiriama regioninės reikšmės vidinio stabilizavimo mazgams ir juostoms. Kita dalis (23,2% viso gamtinio karkaso) priskiriama rajoninės ir svarbiausios vietinės reikšmės vidinio stabilizavimo mazgams ir juostoms. Svarbiausia kraštovaizdžio formavimo kryptis - esamo natūralaus kraštovaizdžio pobūdžio išlaikymas ir saugojimas. Tai teritorijos tarp Siesarčio, Orijos ir Jotijos upių, apimančios Šilininų, Liaušių, Degutlaukio, Baltkojų, Baltišio miškus). Likusioje geosistemų stabilizavimo mazgų ir juostų dalyje numatyta palaikyti ir stiprinti esamą kraštovaizdžio natūralumą. Šios, palyginti, nedidelės teritorijos išsidėsčiusios rajono rytiniame ir pietiniame pakraštyje, apima plotus apie Paluobius ir Janukiškio – Gražiškių arealą)

Migracijos koridoriai – tai slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kuriais vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija. Šakių rajono savivaldybėje migracijos koridoriai užima 30125,88 ha ir tai sudaro 20,7% rajono teritorijos ploto arba didžiausią dalį (38,8 %) viso gamtinio karkaso ploto. Regioniniai ir svarbiausi rajoniniai migracijos koridoriai apima 10558,33 ha teritoriją, o kiti rajoniniai ir svarbiausi vietiniai migracijos koridoriai – 19567,55 ha. Šakių rajono savivaldybėje migracijos koridoriai daugeliu atveju sutampa su rajono teritorijoje esamų upių ir upelių (Nemunas, Šešupė, Jotija, Orija, Nova ir kt.) slėniais. Palaikyti ir stiprinti esamą kraštovaizdžio natūralumą siūloma palyginti nedideliais ploteliais pasiskirsčiusiuose migracijos koridoriuose rajono šiaurinėje, rytinėje ir pietinėje dalyje. Tai plotai, apimantys Skardupių – Kvietiškių arealą rajono šiaurės – šiaurės rytinėje pusėje, dalis Rogupio iki Lepšių, Žvirgždaičių – Janukiškių arealas rajono pietinėje pusėje. Kitose migracijos koridorių teritorijose numatoma išlaikyti ir saugoti esamą natūralų kraštovaizdžio pobūdį.

2.2 Aplinkos kokybė

Oro, vandens, dirvos tarša priklauso nuo ūkio plėtros ir žmonių veiklos intensyvumo planuojamoje teritorijoje. Šakių rajono savivaldybės teritorijoje numatyta plėtoti žemės ir miškų ūkius, infrastruktūrą, rekreaciją, turizmą, gyvenamąsias teritorijas, gavybos pramonę. Gerėjant gyvenimo kokybei bus plėtojama inžinerinė bei susisiekimo infrastruktūra, viešosios paslaugos. Atitinkamai intensyvės teritorijos naudojimas ir didės oro, vandens ir dirvos tarša. Todėl sprendiniai, kurie padėtų sumažinti šią taršą arba jos išvengti (aplinkos kokybės sprendiniai) parengti ir išdėstyti 7 skyriuje „Inžinerinė infrastruktūra“.

2 – 2 priede pateikiamas Šakių rajono savivaldybės saugomų teritorijų ir gamtos paveldo objektų sąrašas.

2.3 Kultūros paveldo naudojimas ir apsauga

Šakių rajono savivaldybės bendrojo plano kultūros paveldo dalis apibrėžia rajono teritorijoje esamo nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymą ir naudojimą bei prioritetines teritorinės apsaugos priemones kultūros paveldo vertybėms išsaugoti. Sąvokos ir sprendinių turinys atitinka Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą (Žin., 2004, nr. 153-5571), Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklės (Žin., 2007, Nr. 33-2917), Lietuvos nacionalinę darnaus vystymosi strategiją (Žin., 2003, Nr. 89-2039) ir Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą (Žin., 2002, Nr. 110-4852).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 3 str. 1 p., visi objektai, saugotini kaip nekilnojamosios kultūros vertybės pagal įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo įgyvendinimo“ 9 straipsnį, pripažįstami Kultūros vertybių registre registruotomis nekilnojamosiomis kultūros vertybėmis.

Nekilnojamosios kultūros vertybės yra bendrosios kraštovaizdžio formavimo politikos objektas. Jų išsaugojimas ir tvarkymas laikomas integralia Šakių rajono savivaldybės plėtros dalimi. Kultūros paveldo išsaugojimas, atgaivinimas ir tinkamas naudojimas ypač svarbus rajono savitumo raiškai. Registre įregistruotų nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių skaičius Šakių rajono savivaldybėje pagal jų tipus pateiktas 2.1 lentelėje. Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registre registruotų kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose ir apsaugos zonose veikla

reglamentuojama nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais ir dokumentais bei nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais.

2.1 lentelė. Kultūros paveldo objektai įtraukti į Kultūros vertybių registrą

Paveldas pagal vertingųjų savybių pobūdį ar jų derinį	Skaičius	Dalis bendrame skaičiuje %	Kultūros paminklai	Valstybės saugomi kultūros paveldo objektai	Kultūros paveldo objektai, kuriems taikoma pradinė teisinė apsauga
Archeologinis paveldas	38	16,4	1	29	8
Architektūrinis, inžinerinis, istorinis, sakralinis paveldas	33	14,2	1	10	22
Urbanistinis paveldas	2	1	-	1	1
Kitas nekilnojamas kultūros paveldas	158	68,4	-	2	156
IŠ VISO:	231	100%	2	42	187

*duomenys <http://www.heritage.lt>

Kultūros paveldo teritorinės apsaugos aspektu bendrojo plano lygmenyje svarbiausi kultūros paveldo objektų sancaupos arealai yra išsibarstę rajono šiaurinėje, vakarinėje ir vidurinėje dalyje. Daugiausiai yra laidojimo vietų (kapinių, senkapių). Pagrindiniai valstybės saugomi kultūros paveldo objektai susitelkę minėtose rajono dalyse: šiauriniame areale dominuoja piliakalniai, piliakalniai su gyvenvietėmis, vakariniame areale daugiausiai sodybų, sodybų vietų, rajono vidurio areale išskiriama Zyplių buvusio dvaro sodyba ir signataro S. Banaičio sodybos vieta.

Kultūros paveldo objektų žemės sklypų užimamas plotas Šakių rajono savivaldybėje daugiau nei 458 ha. Kultūros paveldo objektų apsaugos zonos užima daugiau nei 1589 ha Šakių rajono savivaldybės teritorijos ploto. Jos nustatomos vadovaujantis Saugomų teritorijų, Teritorijų planavimo ir LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymais.

Lietuvos Respublikos bendrajame plane kultūros paveldo tvarkymo tipologinių prioritetų zonavimo aspektu Šakių rajono savivaldybės teritorija priskiriama statinių, dalinio archeologinių objektų ir dalinio dvarų sodybų prioriteto tvarkymo zonai (Sad). Šiaurinėje rajono pusėje, palei Nemuną, išskiriamas ypač svarbus kultūros paveldo objektų apsaugos arealas, kuriame dominuoja valstybės istorijos paveldas. Tai ir valstybės istorijos paveldo dominavimo erdvinio

stuburo Lietuvoje dalis. Kita erdvinio stuburo dalis driekiasi rajono vakarinėje pusėje, pietų – šiaurės kryptimi. Šioje dalyje (Kudirkos Naumiesčio – Žvirgždaičių – Sintautų - Panovių areale), ypač svarbiame kultūros paveldo objektų apsaugos areale, pastebima minimali valstybės istorijos paveldo persvara. Kudirkos Naumiestis išskiriamas kaip kultūros paveldo reprezentacinis centras. Šakių – Liepalotų – Griškabūdžio areale (kitos svarbos kultūros paveldo objektų apsaugos areale) dominuoja kultūros raiškos paveldas.

Pagal nustatytus kultūros vertybių apsaugos tikslus (Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2005 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. IV-190 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių pripažinimo saugomomis“ (Žin., 2005, 58-2037)) Šakių rajono savivaldybėje 16 piliakalnių ir piliakalnių su gyvenvietėmis saugomi moksliniam pažinimui bei viešajam pažinimui ir naudojimui. 14 kultūros paveldo objektų saugomi moksliniam pažinimui. Tai – 10 senovės gyvenviečių ir keturi - Nosiedų (Pavilkijo), Mikytų, Šėtijų, Ramoniškių - kapinynai. Saugomi viešajam pažinimui ir naudojimui šie kultūros paveldo objektai: magazinas, Zyplių dvaro sodyba, A. Skelčio gimtoji sodyba, Gelgaudiškio dvaro sodyba, sodybos vieta (Kubilėlių k.), sodybos vieta, vad. Valaityne, sodybos vieta, vad. Staugaityne, sodybos vieta, vad. Banaityne. Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčios kompleksas, Ilguvos dvaro sodybos ir Šv. Kryžiaus atradimo bažnyčios pastatų kompleksas, Žemosios Panemunės Šv. Vincento Pauliečio bažnyčios pastatų kompleksas, Kudirkos Naumiesčio miesto istorinis centras. V. Kudirkos paminklas, V. Kudirkos kapas saugomi viešajam pažinimui ir naudojimui bei viešajai pagarbai. Griškabūdžio miestelis yra registruotas Kultūros vertybių registre ir jam taikomi pradinės teisinės apsaugos reikalavimai.

Apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniai apsaugos reglamentai, jei individualių reglamentų nėra nustatyta).

Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai (Žin., 1992-08-10, Nr. 22-652). Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str.). Visos neveikiančios kapinės tvarkomos pagal Kapinių tvarkymo taisykles. Jų teritorijoms nustatoma pagrindinė tikslinė konservacinė žemės naudojimo paskirtis (Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str.).

Jei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 str. 5 p. reikalavimai. „Institucija, priėmusi sprendimą inicijuoti kultūros paveldo objekto skelbimą

saugomu arba jau saugomo objekto naujai aptiktos vertingosios savybės nustatymą bei apsaugos reikalavimų pakeitimą, gali iki 6 mėnesių apriboti ar uždrausti darbus, kurie pačiame objekte, jo teritorijoje ar apsaugos zonoje galėtų pažeisti vertingąsias savybes. Jei teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metrų atstumu nuo objekto. Jeigu dėl nepalankių klimato sąlygų trūkstanti tyrimai neatliekami, terminas gali būti pratęstas. Bendras uždraudimo vykdyti darbus terminas negali būti ilgesnis negu 8 mėnesiai. Per šį terminą šio įstatymo nustatyta tvarka turi būti atlikti trūkstanti tyrimai, parengtas ir suderintas teritorijos ir apsaugos zonos ribų projektas, reikalui esant, statinys užkonservuotas ir atlikti kiti kultūros paveldo objekto skelbimo saugomu procedūros veiksmai.“

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai naudojami, atsižvelgiant į jų vertingąsias savybes ir teritorinį kontekstą. Prioritetinai tvarkomi reikšmingiausi valstybės ir rajono saugomi nekilnojamojo kultūros paveldo objektai. Piliakalnių, statinių, statinių kompleksų naudojimo perspektyva siejama su rekreacinio naudojimo plėtra ir turizmu. Kultūros objektai, įtraukti į turizmo maršrutus, ženklinami prioriteto tvarka ir rengiami intensyvesniam lankymui.

Kultūros paveldo objektų sankaupos arealai tvarkomi išryškinant dominuojančių kultūros paveldo objektų sąveiką su kitais kultūros paveldo objektais ir gamtine aplinka. Arealų teritorinės apsaugos priemonės nustatomos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentais (Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, Žin., 2005, nr. 81-2973). Apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniai apsaugos reglamentai, jei individualių reglamentų nėra nustatyta).

2 -1 priede pateikiami rajono teritorijoje esančių kultūros paveldo objektų sąrašai sudaryti pagal Kultūros paveldo centro nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos duomenis 2006 metų liepos 1 dienos. Rekreacijos, turizmo ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje vaizduojami visi Šakių rajono savivaldybės kultūros paveldo objektai (valstybės saugomi objektai ir esantys įrašyti į Kultūros vertybių registrą).

3. GYVENVIEČIŲ SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI

3.1 Centrinų gyvenviečių sistema

Šakių rajono savivaldybės gyvenviečių sistema jungia tarpusavyje įvairaus intensyvumo ir reikšmės socialinius ir ekonominius ryšius, kurie susieti su esamu ir plėtojama kelių tinklu. Šių ryšių pagrindu koncepcijoje suformuotos ekonominės ir socialinės integracijos ašys bei koridoriai konkretizuojami, užtikrinant skirtingų lygmenų kategorijų rajono plėtros centrų tarpusavio ir išorinių ryšių tamprumą. Vadovaujantis Šakių rajono tarybos patvirtinta Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrosios erdvinės plėtros koncepcija savivaldybėje plėtojami du III lygmens lokaliniai a ir b kategorijos centrai:

- Šakiai (a kategorija) – esamas savivaldybės centras, susiformavęs mažas miestas, pakankamo plėtros potencialo, palyginti stiprus;
- Kudirkos Naumiestis (b kategorija) – naujas plėtojamas rajono lygmens aptarnavimo centras, formuojamas mažo miesto pagrindu, šiuo metu dar palyginti silpnas, tačiau turintis plėtros potencialą. Administracinės reformos atveju Kudirkos Naumiesčio miestas turėtų būti įvertintas kaip galimas naujos savivaldybės centras.

IV lygmens a kategorija (polifunkciniai centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- Gelgaudiškis - esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinės funkcijos yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras, infrastruktūros ir pramonės plėtros centras. Planuojamas stacionarus Nemuno upės uostas padidins Gelgaudiškio miesto plėtros potencialą ir ateityje leis pretenduoti į III lygmens lokalinį (b kategorijos) centrą;
- Griškabūdis - esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinės funkcijos yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras, infrastruktūros ir pramonės plėtros centras, kaimo plėtros centras;
- Lukšiai - esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinės funkcijos yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras;
- Lekėčiai - esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinės funkcijos yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras;

- Kriūkai - esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinė funkcija yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, tačiau planuojamas atnaujinti mažųjų laivų uostas sukurs galimybę vystyti papildomas funkcijas;

Tolygiai plėtojami III lygmens centrai Šakiai ir Kudirkos Naumiestis kartu su didelį potencialą turinčiais IV lygmens centrais Gelgaudiškiu ir Lukšiais formuoja pagrindinius rajono aktyvios plėtros branduolius, sudaro sąlygas lokaliai tolygumui palaikyti bei dėl didžiųjų miestų bei transporto koridorių, pramonės bei rekreacijos aglomeracijų galimai tolygesnei šalies teritorijos plėtotei.

Bendrai aktyvios plėtros teritorijos - centrinė Šakių kartu su Giedručiais ir Girėnais (1936,3 ha), rytinė Lukšių kartu su Zypiais (1138,1 ha), šiaurinė Gelgaudiškio kartu su Skaistakaimiu (625,4 ha) ir pietinė Kudirkos Naumiesčio (507,3 ha) - apima 4207,1 ha plotą ir sudaro apie 2,9 % rajono teritorijos. Šiose teritorijose prioritetas suteikiamas aglomeruotos urbanizacijos plėtrai kartu su pramonės ir infrastruktūros vystymo bei intensyvios rekreacijos galimybėmis – numatoma teritorijas naudoti intensyviai ne žemės ūkio ir ne miškų ūkio veiklai.

IV lygmens b kategorija (monofunkciniai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- Kiduliai - esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinė funkcija yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras. Artima kaiminystė su Tauragės apskrities III lygmens (a kategorijos) centru – Jurbarku - neleidžia Kiduliams konkuruoti funkcijų gausa, tačiau ateityje miesteliui tolygiai vystantis Kiduliai pretenduoja tapti polifunkciniu centru.
- Sintautai - esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinė funkcija yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras. Siekiant užtikrinti kaimo plėtros teritorinį tolygumą šalia pagrindinės funkcijos Sintautams suteikiama papildoma kaimo plėtros pakraipa;
- Panoviai - prioritetinė funkcija yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras. Siekiant užtikrinti kaimo plėtros teritorinį tolygumą šalia pagrindinės funkcijos Panoviams suteikiama papildoma kaimo plėtros pakraipa.
- Plokščiai - esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinė funkcija yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras;
- Veršiai - prioritetinė funkcija yra infrastruktūros ir pramonės plėtros centras;

- Ilguva - prioritetinė funkcija yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras;
- Bizieriai - prioritetinė funkcija yra kaimo plėtros centras;
- Žygėnai - prioritetinė funkcija yra gavybos infrastruktūros centras.

Centrinių gyvenviečių sistemą papildo IV lygmens c kategorijos lokalinės reikšmės centrai, kurių socialinis ekonominis potencialas yra silpnas. Šių centrų, išskyrus Mikytus, pagrindinė funkcija – gyventojų, žemės ūkio ir smulkaus verslo subjektų aptarnavimas, todėl jų sklaida rajono teritorijoje yra tolygi. Šiai kategorijai priskiriami du seniūnijų centrai – Barzdai ir Žvirgždaičiai ir kitos Šakių rajono savivaldybės teritorijoje esančios gyvenamosios vietovės: Baltrušiai, Bliuviškiai, Būbleliai, Degutinė, Gerdžiūnai, Giedručiai, Girėnai, Gotlybiškiai, Išdagai, Janukiškiai, Liepalotai, Paluobiai, Pervazninkai, Skaistakaimis, Užsieniai, Veršiai, Voveriai. Mikytuose numatoma plėtoti viešąjį turizmo infrastruktūrą ir paslaugas.

Šiuose Šakių rajono centrinių gyvenviečių sistemos gyvenamosiose vietovėse rekomenduojama koncentruoti rajono kaimo gyventojus (naujų gyvenamųjų namų statybą) kartu plėtojant inžinerinę infrastruktūrą ir viešąsias paslaugas. Rengiant šių gyvenamųjų vietovių detaliuosius planus turi būti rezervuotos teritorijos inžinerinei infrastruktūrai ir viešosioms paslaugoms plėtoti, gali būti keičiama žemės naudojimo paskirtis iš žemės ūkio į kitą paskirtį. Savivaldybės teritorijos centrinių gyvenviečių sistemos plėtra yra daugiau kokybinė socialinių ir ekonominių procesų plėtra, o ne kiekybinė ar teritorinė. Tikėtinos iki planuojamo periodo pabaigos užstatymo plėtros teritorijos pažymėtos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje. Į jų tarpą nepakliūna nekategoriizuotos vietovės – tai yra tankiai apgyvendintos vienkiemių ir smulkių kaimų teritorijos, kurios neturi plėtros potencialo ir ateityje jų raidą lems žemės ir kitos rinkos santykiai bei demografinių procesų (natūralaus prieaugio, gyventojų senėjimo) tempai. Tačiau ir aplink nekategoriizuotas kompaktiškai užstatytas gyvenvietes galima gyvenamųjų teritorijų plėtra.

3.2 Socialinės infrastruktūros plėtojimas

Socialinės infrastruktūros (viešųjų paslaugų) plėtros sprendiniai neatsiejami nuo urbanistinių centrų bei urbanistinės integracijos ašių sistemos plėtros sprendinių.

3.2.1 Švietimo infrastruktūra

Lietuvos 2007 – 2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijos projekte (2006 m.) teigiama, kad savivaldybės ir apskritys yra atsakingos ne tik už bendrąjį lavinimą, bet ir už profesinį mokymą, specialųjį ugdymą bei tęstinį suaugusiųjų mokymą. Todėl siūloma aktyviai remti Šakių rajone vykdomus kvalifikacijos kėlimo projektus. Marijampolės profesinio rengimo centro Kudirkos Naumiesčio skyriaus studijų programas derinti su vietos darbo rinkos poreikiais. Parengti ir įgyvendinti suaugusiųjų mokymo programą bei sukurti informavimo sistemą apie suaugusiųjų mokymą savivaldybėje.

Šakių rajono bendrojo lavinimo mokyklos reorganizuojamos pagal patvirtintą mokyklų tinklo optimizavimo planą. Lekėčiuose siūloma įsteigti pradinę mokyklą, o esamą vidurinę mokyklą pertvarkyti į gimnaziją. Taip pat siūloma inicijuoti aukštesniojo arba aukštojo mokslo įstaigos steigimą Šakiuose.

Siekiant optimizuoti ir modernizuoti švietimo įstaigų tinklą, ateityje ir toliau turėtų būti atitinkamai remiama švietimo sistemos reforma. Reikėtų renovuoti mokymo įstaigų materialinę bazę, atnaujinti mokyklų kompiuterinę įrangą. Būtina pilnai išspręsti moksleivių pavėžėjimo iki mokymo įstaigų klausimą. Visa tai pagerins švietimo įstaigų teikiamų paslaugų kokybę bei prieinamumą gyventojams.

Dėl ikimokyklinių įstaigų trūkumo, siūloma įsteigti vaikų darželius šiose gyvenvietėse: Slavikuose, Kiduliuose, Lekėčiuose bei Plokščiuose (prie Plokščių vidurinės mokyklos).

Rengiant miestų, miestelių ir kaimų, kuriems suteiktos III ir IV lygmens centro kategorijos, bendruosius planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus, turi būti rezervuojamos teritorijos ar esami statiniai visuomenės poreikiams (viešosioms paslaugoms teikti), t.y. ikimokyklinėms, bendrojo lavinimo mokykloms bei kito pobūdžio švietimo įstaigoms statyti, viešosios paskirties želdynams įrengti ar eksploatuoti.

3.2.2 Kultūros infrastruktūra

Šakių rajono savivaldybėje kultūros, laisvalaikio centrų ir laisvalaikio salių tinklas išplėtotas pakankamai gerai. Tačiau siekiant pilnai optimizuoti šių kultūros įstaigų tinklą, siūloma kultūros arba laisvalaikio centrus įsteigti Kiduliuose bei Žvirgždaičiuose, kadangi tai vieninteliai Šakių rajono seniūnijų centrai, kuriuose nėra minėtų kultūros įstaigų.

Siekiant modernizuoti kultūros įstaigų tinklą, reikia renovuoti to reikalaujančius kultūros ir laisvalaikio centrus, laisvalaikio sales (pirmenybę teikiant Gelgaudiškio, Griškabūdžio, Lukšių

ir Sintautų kultūros centrams bei Lekėčių, Kriūkų, Sudargo, Slavikų ir Barzdų laisvalaikio centrams bei jų padaliniais, t.y. laisvalaikio salėms) bei kitas kultūros įstaigas, atnaujinti jų materialinę bazę pritaikant plačiai kultūrinei veiklai.

Esami kultūros ir laisvalaikio centrai, jų padaliniai bei kitos kultūros įstaigos vietoj renovacijos, pagal galimybes, gali būti perkelti į kitas (naujas) patalpas (Kudirkos Naumiesčio kultūros centras, Lekėčių laisvalaikio centras).

Parengti svarbiausių kultūros ir turizmo renginių katalogą bei inventorizuoti kultūros paveldo objektus. Atkurti senas šio regiono kultūrinį identitetą stiprinančias šventes (Žiobrinų šventę Žiūruose, „Zanavykų stubą“ Briedžiuose ir kt.) bei puoselėti esamas regiono kultūrinės šventes.

Kadangi Šakių rajone neišvystyta sveikatingumo, sporto bazė, taip pat labai mažas sporto bei sveikatingumo renginių dalyvių skaičius, reikia plėsti sporto bazių tinklą, didinti sporto paslaugų įvairovę. Siekiant labiau paskatinti sporto plėtrą rajone, siūloma įsteigti sporto fondą, įkurti sporto ir sveikatingumo centrą.

Skatinti naujų sporto bazių kūrimąsi, gerinti esamų įstaigų infrastruktūrą. Tam, kad pagerinti esamą sportinę infrastruktūrą, reikėtų renovuoti mokyklų sporto aikštynus (pirmenybę teikiant Kriūkų ir Plokščių vidurinių mokyklų bei Kidulių, Sudargo ir Sintautų pagrindinių mokyklų aikštynams), juos pritaikyti ir naudoti ne tik mokyklinei veiklai. Taip pat siūloma renovuoti sporto aikštynus, esančius Barzduose, Baltrušiuose, Buktiškėse, Šakiuose, Išdaguose, Prūseliuose, Plieniškėse ir kt. Šakiuose, Kudirkos Naumiestyje (Būbleliuose) ir Lekėčiuose rekomenduojama suformuoti regioninius sporto aikštynus. Plečiant sporto infrastruktūros tinklą, siūloma įrengti vietinės reikšmės sporto aikštynus Kriūkuose, Keturnaujienoje, Briedžiuose, Plokščiuose bei Lukšiuose.

Siekiant pritraukti daugiau gyventojų dalyvavimui kultūrinėje bei sportinėje veikloje, siūloma pagerinti kultūrinių ir sportinių renginių informacijos sklaidos sistemą.

Rengiant miestų, miestelių ir kaimų, kuriems suteiktos III ir IV lygmens centro kategorijos, bendruosius planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus, turi būti numatytos teritorijos viešo naudojimo sporto infrastruktūros objektams įrengti.

3.2.3 Asmens sveikatos priežiūros infrastruktūra

Siekiant restruktūrizuoti ir modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigas, ateityje ir toliau turi būti remiamasi nacionaline sveikatos apsaugos reforma. Šioje srityje daugiausia investicijų

reikėtų nukreipti sveikatos priežiūros įstaigų renovacijai bei jų materialinės bazės atnaujinimui, kas padidintų teikiamų paslaugų kokybę bei sektoriaus efektyvumą.

Vykdamas sveikatos apsaugos reformą mažėja stacionarios paslaugos gyventojams. Siekiant priartinti sveikatos priežiūros paslaugas prie gyventojų, nuosekliai vykdyti pirminės sveikatos priežiūros decentralizaciją.

Siūloma skatinti bendrosios praktikos gydytojų (BPG) kabinetų steigimąsi. Dėl bendrosios praktikos gydytojų kabinetų steigimosi pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigų skaičius gali ir sumažėti.

3.2.4 Socialinių paslaugų infrastruktūra

Socialinių paslaugų įstaigų tinklas yra išplėtotas pakankamai gerai, tačiau siūloma sumažinti socialinių paslaugų infrastruktūros skirtumus seniūnijose.

Siūloma optimizuoti Šakių rajono socialinių paslaugų įstaigų tinklą, kurio apimtį ir struktūrą reikėtų priderinti prie šių paslaugų poreikio, užtikrinant gerą paslaugų pasiekiamumą ir periferinėse rajono teritorijose.

Siekiant optimizuoti stacionarių socialinių paslaugų tinklą, siūloma įsteigti senelių globos namus ir nakvynės namus Lukšiuose, socialinių paslaugų arba dienos centrą Plokščiuose. Šakiuose siūloma įsteigti nakvynės namus, padidinti lovų skaičių esamuose senelių namuose.

Skatinti socialinių paslaugų įvairovę ir didinti jų prieinamumą visiems gyventojams, taip pat labiau išplėtoti nestacionarias paslaugas, t.y. socialinę globą bei pagalbą asmens namuose, ypač atkreipiant dėmesį į rajono teritorijas, kurios labiausiai nutolusios nuo stacionarių socialinių paslaugų įstaigų.

Siekiant pagerinti stacionarių socialinių paslaugų kokybę, reikia renovuoti socialinių paslaugų įstaigas bei atnaujinti jų materialinę bazę.

Siūloma įkurti Šakių socialinių paslaugų centrą.

3.3 Būsto plėtros sprendiniai

Siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą ir kelti gyvenimo kokybę daugiabučiai gyvenamieji namai Šakių, Kudirkos Naumiesčio bei Gelgaudiškio miestuose ir kitose Šakių rajono savivaldybės gyvenvietėse atnaujinami vadovaujantis LR Vyriausybės patvirtinta „Lietuvos būsto strategija“ (2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60, Žin., 2004, Nr. 13-387) ir

„Daugiabučių namų modernizavimo finansavimo programa“ (2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimas Nr.1213, 2005 m. birželio 21 d.).

Būtina skatinti daugiabučių namų savininkų bendrijų steigimą, kadangi tik per jas gali būti įgyvendinti daugiabučių namų modernizavimo projektai. Tai padidins būsto savininkų gebėjimą tinkamai valdyti ir prižiūrėti būstą.

Daugiabučių namų modernizavimo finansavimo programoje numatoma sudaryti sąlygas bendrijoms, įgyvendinančioms daugiabučio namo modernizavimo projektus, gauti ilgalaikius kreditus komerciniuose bankuose be turto įkeitimo, apdraudus šiuos kreditus Vyriausybės įsteigtoje Būsto paskolų draudimo bendrovėje.

Dalyvaujant daugiabučių gyvenamųjų namų renovavimo programoje, kartu sutvarkyti aplinkinę infrastruktūrą bei želdynus. Taip pat įrengti infrastruktūrą būsimose statomų namų teritorijose.

Privatus mažaaukštis būstas atnaujinamas savininkų iniciatyva, naudojantis Europos sąjungos ir valstybinės paramos galimybėmis.

Remiantis Lietuvos būsto strategija, padidinti būsto naudingą plotą vienam savivaldybės gyventojui nuo esamų 25,7 m² iki 28 m² naudingo gyvenamo ploto.

3.3.1 Socialinis būstas

Rekomenduojama plėsti socialinio būsto pasirinkimo galimybes visoms Šakių rajono socialinėms gyventojų grupėms ir patenkinti socialinio būsto poreikį. Socialinio būsto fondo metinę apimtį didinti nuosekliai, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skiriamų asignacijų dydį ir savivaldybės biudžeto galimybes.

Socialinio būsto fondą plėtoti vadovaujantis Socialinio būsto fondo plėtros programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymu (Žin., 1992, Nr. 14-378; 2002, Nr. 116-5188; 2005, Nr. 47-1554), Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymo įgyvendinimo įstatymu (Žin., 2002, Nr. 116-5189; 2005, Nr. 47-1556), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1162 „Dėl Valstybės remiamų būsto kreditų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 1997, Nr. 97-2458; 2006, Nr. 27-886) ir Lietuvos būsto strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60 (Žin., 2004, Nr. 13-387).

Socialinio būsto fondo plėtros programos tikslas – padidinti savivaldybių socialinio būsto fondą, kuris būtų nuomojamas mažas pajamas gaunantiems asmenims (šeimoms), turintiems teisę į socialinį būstą pagal Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymą, siekiant Lietuvos būsto strategijoje numatytą šio būsto fondo plėtros rodiklį savivaldybėms pagal socialinio būsto poreikį, įvertinus savivaldybių pateiktus konkrečius šio fondo plėtros projektus.

Vadovaujantis Lietuvos būsto strategija, per planuojamą laikotarpį socialinio būsto dalį padidinti nuo esamo 2,1 % iki 4 % viso būsto fondo. Socialinio būsto fondo plėtrai gali būti panaudoti esami savivaldybei ar valstybei priklausantys pastatai ir patalpos, parengiant juos tinkamais gyventi.

3.3.2 Naujos gyvenamųjų namų statybos plėtra

Šakių rajone siūloma plėtoti daugiaaukščių ir mažaukščių gyvenamųjų namų statybą. Naujų gyvenamųjų namų statyba, kartu plėtojant inžinerinę infrastruktūrą ir viešąsias paslaugas, rekomenduojama visose Šakių rajono centrinių gyvenviečių sistemos III ir IV lygmens centruose. Gyvenamųjų namų statybos plėtros teritorijos yra nurodytos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje. Į centrinių gyvenviečių sistemą neįeina nekategoriizuotos vietovės – tai yra tankiai apgyvendintos vienkiemių ir smulkių kaimų teritorijos, kurios neturi plėtros potencialo ir ateityje jų raidą lems žemės ir kitos rinkos santykiai bei demografinių procesų (natūralaus gyventojų prieaugio, gyventojų senėjimo) tempai. Tačiau ir aplink nekategoriizuotas kompaktiškai užstatytas gyvenvietes galima gyvenamųjų teritorijų plėtra. Plėtojamų teritorijų reglamentai nustatomi kompaktiškai apstatytų kaimų bendraisiais arba detaliais planais.

Daugiaaukščiai pastatai (iki 5 aukštų) ir jų grupės plėtotinos Šakių ir Gelgaudiškio miestuose. Gyvenamųjų pastatų teritorijose žemė gali būti naudojama gyvenamiesiems namams statyti, smulkaus verslo ir viešųjų paslaugų (švietimo, sveikatos, sporto) patalpoms įrengti arba statiniams statyti, bendro naudojimo želdynams (ne mažiau 10% teritorijos ploto), gatvėms ir inžineriniams tinklams, įrenginiams statyti ir eksploatuoti. Užstatymo aukštingumas Šakiuose ir Gelgaudiškyje neturi būti didesnis kaip 5 aukštai, Kudirkos Naumiestyje – 3 aukštai. Užstatymo intensyvumo rodikliai miestuose neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams - 0,8; negyvenamosios paskirties sklypams – 2,0.

IV lygmens a kategorijos miesteliuose – Lukšiuose, Griškabūdyje, Lekėčiuose ir Kriukuose galima mažaukščių (iki 3 aukštų) pastatų statyba. Užstatymo intensyvumo rodikliai

neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams - 0,6; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,6.

Kaimo vietovėse gyvenamųjų namų statyba gali būti plėtojama prie kompaktiškai apstatytų kaimų ir miestelių, pajungiant naujai statomus kvartalus prie esamos inžinerinės infrastruktūros arba diegiant naują bendrą (kaimo ir naujai statomo urbanistinio darinio) inžinerinę infrastruktūrą. Naujos namų valdos sklypas kaimo vietovėje turi būti ne mažesnis kaip 15 arų, o kaimo turizmo sodybos sklypas turi būti ne mažesnis kaip 50 arų. Prioritetinės gyvenamosios statybos plėtros zonos - IV lygmens b ir c kategorijų urbanistiniai centrai. Prioritetinės kaimo turizmo plėtros zonos – rekreacinės teritorijos.

Kaimo vietovėse prie kompaktiškai apstatytų kaimų ir miestelių gyvenamai statybai skirtos teritorijos žemė gali būti naudojama gyvenamiesiems namams statyti, smulkaus verslo ir viešųjų paslaugų (švietimo, sveikatos, sporto) statiniams statyti arba patalpoms įrengti, bendro naudojimo želdynams (ne mažiau 10% teritorijos ploto), gatvėms ir inžineriniams tinklams, įrenginiams statyti ir eksploatuoti. IV lygmens b ir c kategorijų gyvenamųjų vietovių užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 aukštai, užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams - 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2.

3.4 Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra

Paslaugos gyventojams plėtojamos visuose Šakių rajono III ir IV lygmens gyvenviečių sistemos centruose. Siekiant skatinti kaimo vietovių plėtrą bei palaikyti ir stiprinti svarbiausią rajono ūkinę veiklą – žemę ūkį – reikėtų pakankamai išplėtoti objektų, teikiančių paslaugas (konsultacines, finansines, socialines ir kt.) ūkininkams ir kaimo gyventojams, tinklą. Paslaugas kaimo gyventojams, ūkininkams ir kitiems ūkio subjektams pirmiausia siūloma plėtoti seniūnijų centruose (Barzduose, Gelgaudiškyje, Griškabūdyje, Kiduliuose, Kriūkuose, Kudirkos Naumiestyje, Lekėčiuose, Lukšiuose, Plokščiuose, Sintautuose, Slavikuose, Sudarge, Šakiuose, Žvirgždaičiuose), kuriuose koncentruojasi didžioji dalis kaimo gyventojų; taip pat mažesnėse kaimiškose gyvenvietėse: Baltrušiai, Bliuviškiai, Bizieriai, Būbleliai, Degutinė, Gerdžiūnai, Giedručiai, Girėnai, Gotlybiškiai, Ilguva, Janukiškiai, Liepalotai, Paluobiai, Panoviai, Pervazninkai, Skaistakaimis, Užsieniai, Veršiai, Voveriai, Žygėnai.

Remti paslaugų gyventojams įvairovės plėtrą bei skatinti paslaugų sektoriaus įmones pereiti prie didesnę vertę generuojančių veiklų.

Siekiant paskatinti paslaugų verslui plėtrą, turi būti vadovaujama Ūkio ministerijos „Paslaugų verslui“ kompetencijos programa.

Verslo paslaugas (finansines, konsultacines, komunikacijų, nekilnojamojo turto, teises ir kt.) siūloma plėtoti III lygmens gyvenviečių sistemos centruose: Šakiuose, Kudirkos Naumiestyje ir IV lygmens a kategorijos gyvenviečių sistemos centruose: Gelgaudiškyje, Griškabūdyje, Lekėčiuose, Lukšiuose.

Verslo paslaugų plėtrą orientuoti į smulkias ir vidutines įmones. Plėtoti smulkiojo ir vidutinio verslo (SVV) paslaugų įvairovę bei gerinti jų kokybę. Taip pat gerinti informacijos sklaidą apie teikiamas verslo paslaugas.

Subalansuoti paslaugų verslui teikimo sistemą, derinant viešąsias ir privačiąsias iniciatyvas.

Didelį dėmesį skirti su kaimo turizmo plėtra susijusių verslo paslaugų vystymuisi.

Rengiant Šakių rajono savivaldybės visų lygių ir kategorijų centrų bendruosius ar detaliuosius planus, numatyti teritorijas viešųjų (švietimo, sveikatos ir socialinės priežiūros, kultūros, sporto ir kt.) ir komercinių (mažmeninės prekybos, remonto, statybos, nekilnojamojo turto, finansinių, teisinių, sveikatos, maitinimo, apgyvendinimo, nuomos ir kt.) paslaugų gyventojams ir verslui plėtrai.

4. ŪKIO PLĖTROS SPRENDINIAI

4.1 Žemės ir miškų ūkio plėtra

4.1.1 Žemės ūkio plėtra

Remiantis LR bendrojo planu, Šakių rajonas priskiriamas IV Vidurio Lietuvos agrarinių teritorijų potencialo zonai. Šioje zonoje, apimančioje vidurinę Lietuvos dalį, dirvodarines sąlygas lemia labiau karbonatingos uolienos, mažesnis kritulių kiekis (palyginus su Vakarų Lietuvos zona), vyraujantis lygus nenuotakus reljefas. Tai tinkamiausių žemės ūkiui dirvožemių zona. Šakių rajono savivaldybė Marijampolės apskrityje išsiskiria mažiausia eroduotų dirvožemių dalimi (0,9 %), jos dirvožemiai priskiriami prie silpnai erozijos veikiamų. Rajono dirvožemių agrocheminės ir ūkinės savybės palyginti geros, dirvožemių našumas įvertintas 43-48 balais (t.y. didelis našumas), todėl žemės plačiai įsavintos žemės ūkiui. Dirvožemiai yra mažai jautrūs intensyviai žemės dirbimui, o ūkininkavimo sąlygos sudaro galimybę suformuoti stambius ūkininkų ir žemės ūkio įmonių ūkius.

Išanalizavus esamą ekonominę rajono situaciją ir įvertinus planuojamoje teritorijoje esamus išteklius ir plėtros potencialą, numatoma esamos svarbiausios ūkio veiklos – žemės ūkio – palaikymas (stiprinimas), didinant rajono žemės ūkio gamybos konkurencingumą bei ekologinių ūkių plėtrą. Šiuo požiūriu svarbu yra pakankamai išplėtoti objektų, teikiančių paslaugas (konsultacines, finansines, socialines ir kt.) ūkininkams ir kaimo gyventojams, tinklą. Minėtą paslaugų tinklą pirmiausia siūloma plėtoti seniūnijų centruose bei kitose gyvenvietėse (žr. skyrelį „Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra“).

Bendras rajono žemės plotas yra 145 337 ha, iš kurių 98 796 ha (arba 67,9 %) sudaro žemės ūkio naudmenos. Tokia žemės ūkio naudmenų dalis nuo bendro teritorijos ploto Šakių rajone priskiriama dideliame žemės ūkio įsisavinimo laipsniui. Labiausiai žemės ūkio plėtra rekomenduojama teritorijose, Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendroje erdvinės plėtros koncepcijoje įvardintose, kaip žemės ūkio plėtros teritorijos. Didžiojoje jų dalyje vystomas intensyvus žemės ūkis, tuo tarpu gamtinio karkaso teritorijoje rekomenduojamas tausojantis ūkininkavimas, laikantis teisės aktais nustatytų žemės naudojimo ir teritorijos tvarkymo reikalavimų. Naujų teritorijų iš miško ūkio paskirties ir kitos paskirties žemės įsavinti žemės ūkio veiklai nenumatoma.

Planuojama išlaikyti augalininkystės ūkių dominavimą, vietomis plėtojant gyvulininkystę ir alternatyvias žemės ūkio veiklas. Remiantis LR bendrojo planu, agrarinėje zonoje, į kurią patenka Šakių rajonas, rekomenduojamos augalininkystės ūkių specializacijos yra kviečių, linų

bei rapsų auginimas. Tuo tarpu rekomenduojamos gyvulininkystės ūkių specializacijos yra kiaulininkystė ir pienininkystė.

Didžiojoje Šakių rajono teritorijos dalyje plėtojantis intensyviai žemės ūkiui, svarbu imtis prevencinių priemonių aplinkosauginėms problemoms išvengti. Būtina ieškoti galimybių žemės ir miškų ūkio gamybos atliekas naudoti kaip atsinaujinantį energijos šaltinį, tuo pačiu plėtojant ir rajono energetikos sektorių.

Siekiant išvengti aplinkosauginių problemų ateityje siūloma nekoncentruoti gyvulininkystės (mėsinės galvijininkystės, kiaulininkystės ir pieno ūkio objektų) vienoje kurioje nors rajono vietoje. Gyvulininkystės gamybos atliekas siūloma nukenksminti valymo įrenginiais arba traktuoti kaip atsinaujinantį energijos šaltinį ir ieškoti galimybių jį panaudoti.

Siekiant padidinti žemės ūkio konkurencingumą, reikėtų skatinti ūkininkų kooperaciją ir žemių konsolidavimą.

Atlikti melioracijos įrenginių renovavimo ir priežiūros darbus.

4.1.2 Miškų ūkio plėtra

Šakių rajono miškų ūkio plėtra numatoma atsižvelgiant į pagrindinius Lietuvos miškų politikos tikslus, numatytus tiek Lietuvos Respublikos, tiek Marijampolės apskrities teritorijų bendruose planuose. Šiems tikslams priskiriami:

- daugiataikslės ir miško išteklius tausojančios miškų ūkio veiklos užtikrinimas, suderinant ekonomines, socialines ir ekologines miškų funkcijas;
- rajono teritorijos miškingumo didinimas;
- biologinės įvairovės miškuose išsaugojimas ir miškų rekreacinio potencialo didinimas;
- rajono pramonės ir gyventojų aprūpinimas mediena.

Pagal LR bendrąjį planą Šakių rajono savivaldybės teritorija patenka į Vidurio Lietuvos mišrių lapuočių-spygliuočių miškų zoną, Suvalkijos našių ir labai našių spygliuočių-lapuočių pozonį.

Esamas Šakių rajono savivaldybės miškų plotas užima 30 827 ha, rajono teritorijos miškingumas yra palyginti mažas – 21,2 %. Todėl, remiantis nacionalinės bei regioninės miškų politikos tikslais, Šakių rajono miškingumą reikėtų padidinti.

Pagal LR teritorijos bendrąjį planą, bendrojo miško naudojimo intensyvumas planuojamoje teritorijoje yra aukštas, todėl miškų ūkio sektorius užima svarbią vietą bendroje

rajono ūkio struktūroje. Spygliuočiai sudaro apie 60 % visų medynų, daugiausiai yra pušynų, gausu eglynų. Rajone yra nemažai mišrių medynų, ypač beržynų, juodalksnynų ir uosynų. Palaikant arba didinant spygliuočių plotus, didesnę dėmesį reikėtų skirti vertingos beržo medienos auginimui.

Remiantis LR bendrojo planu, Šakių rajono savivaldybės šiaurinėje, šiaurės rytinėje dalyse (gamtinio karkaso zonoje), kur koncentruojasi didžioji dalis rajono miško išteklių, plėtotinas intensyvus miškų ūkis. Tuo tarpu likusioje rajono teritorijoje plėtotinas tausojantis miškų ūkis.

Siekiant padidinti Šakių rajono miškingumo rodiklį, numatoma nederlingas bei apleistas žemes apželdinti mišku. Savivaldybės teritorijų apželdinimas mišku turi būti vykdomas pagal VI Valstybinio žemėtvarkos instituto parengtą Šakių rajono savivaldybės miškų išdėstymo žemėtvarkos schemą, kurioje teritorijos, skirtos rajono miškingumui didinti, apima 9336 ha plotą, kas sudaro 6,4 % viso rajono ploto. Taigi, pagal miškų išdėstymo žemėtvarkos schemą, įveisus visus naujai suprojektuotus miškus, Šakių rajono savivaldybės teritorijos miškingumas padidėtų nuo esamo 21,2 % iki 27,6 %.

4.2 Turizmo ir rekreacijos plėtra

Nemaža Šakių rajono savivaldybės teritorijos dalis patenka į nacionalinės svarbos Kauno – Jurbarko rekreacinę sistemą, kuri pagal LR teritorijos bendrąjį planą įvardinama kaip didelio rekreacinio potencialo arealas. Tačiau intensyvios rekreacijos plėtrą Šakių rajono šiaurinėje dalyje (ties Nemunu) riboja gamtinės ašys su išvystytu saugomų teritorijų tinklu.

Šakių rajone rekreacinės plėtros teritorijos formuojamos šalia esamų vandens telkinių (tvenkinių, upių ir upelių), kultūros paveldo objektų bei kitų turistinės traukos objektų. Rekreacijos plėtra numatyta šiose Šakių rajono zonose:

- teritorija aplink Totorviečių bei Sintautų tvenkinius prie Sintautų gyvenvietės;
- teritorija aplink Valiulių tvenkinį, esantį prie Šakių miesto;
- teritorija aplink Nopaičio (Miknaičių) tvenkinį prie Būblelių gyvenvietės.

Teritorijose šalia Totorviečių ir Sintautų bei Valiulių tvenkinius plėtotina intensyvi rekreacija su laisvalaikio bei pramogų paslaugų pakraipa (kaimo turizmo sodybomis, paplūdimiais, kempingais, stovyklavietėmis, poilsia vietėmis, vasaros renginių teritorijomis, trumpalaikio bei ilgalaikio poilsio pastatų kompleksais. Teritorijoje aplink Nopaičio (Miknaičių) tvenkinį plėtotina mišraus pobūdžio rekreacinių ir gyvenamųjų vietovių plėtra.

Turizmo plėtros zonomis laikomos tos teritorijos, kurios sutampa su pagrindinėmis turistų srautų kryptimis ir apima teritorijas 2 – 3 km į abi puses nuo rajoninių kelių Kudirkos Naumiestis – Slavikai, Lukšiai – Kriūkai, Šakiai – Slavikai, Kiduliai – Gelgaudiškis – Gerdžiūnai, Lukšiai – Griškabūdis (Nr. 3802, 3804, 3806, 3807, 3811). Turizmo plėtros zonose žemės naudojimo prioritetas atiduodamas turizmo (viešo maitinimo, apgyvendinimo, informacijos ir kt.) paslaugas teikiantiems subjektams kurtis, viešajai turizmo ir pakelės infrastruktūrai plėtoti.

Taip pat turizmo plėtros zonoms yra priskirtos teritorijos palei Nemuno, Jotijos, Siesarties, Novos, Aukspirtos, Šešupės upes. Šiose teritorijose pagrindinė turizmo vystymo kryptis – kaimo ir vandens turizmas. Aplink minėtas upes (išskyrus Nemuną) formuojamos mažųjų upių turizmo plėtros zonos, į kurias įtraukiamos taip pat ir saugomos teritorijos, kuriose vystoma ribota turizmo veikla (Aukspirtos ir Novos hidrografiniai draustiniai, Šešupės kraštovaizdžio draustinis). Šioms turizmo plėtros zonoms taip pat suteikiama kaimo ir vandens turizmo plėtros pakraipa, jų kryptys kai kur sutampa su pagrindinėmis turistų srautų kryptimis ir nurodo teritorijas, kuriose plėtotinos turizmo paslaugos bei infrastruktūra.

Vandens turizmo plėtros zonose reikėtų vystyti vandens turizmo infrastruktūrą, įrengiant vandens turistų poilsio aikšteles, išlipimo vietas baidarininkams, poilsia vietas, stovyklavietes, informacinius ženklus bei standus, įkuriant baidarių nuomos punktus, išvalant upės vagas nuo išvartų. Be to, šiose teritorijose skatinti bendras turizmo paslaugas teikiančių objektų kūrimąsi (apgyvendinimo (tame tarpe ir kaimo turizmo sodybos), maitinimo įstaigos ir pan.).

Minėtose Šakių rajono turizmo plėtros zonose yra susitelkę didžiausią turistinių interesą turintys kultūros paveldo bei gamtos objektai, todėl šiose teritorijose palankiausia yra plėtoti pažintinį, rekreacinį bei pramoginį turizmą. Labiausiai planuojamoje teritorijoje plėtotinas pažintinis turizmas. Tam tikslui vystomos apgyvendinimo, maitinimo, ekskursijų organizavimo paslaugos, plėtojama informacijos apie kultūrinius ir gamtinius objektus sistema. Gamtiniai bei kultūros paveldo objektai sutvarkomi bei pritaikomi turizmui. Vystant rekreacinį turizmą plėtojamos apgyvendinimo (tame tarpe ir kaimo turizmo sodybų), maitinimo paslaugos, poilsio organizavimas, poilsui skirtas inventoriaus nuoma. Tuo tarpu vystant pramoginį turizmą taip pat plėtojamos apgyvendinimo (tame tarpe ir kaimo turizmo sodybų), maitinimo, pramogų organizavimo paslaugos, pramogoms skirtas inventoriaus nuoma bei kitos paslaugos.

Atsižvelgiant į šiuo metu esamą potencialą, plėtojama susisieki mo bei inžinerinę infrastruktūrą, svarbiausiais rajono turizmo centrais pretenduoja tapti Lukšiai (Zyplių dvaras), Gelgaudiškio ir Kudirkos Naumiesčio miestai. Viešąsias turizmo paslaugas ir infrastruktūrą

siūloma intensyviai plėtoti Šakių mieste ir kitose gyvenvietėse, patenkančiose į turizmo plėtros zonas, arba esančiose greta svarbiausių turistinių trasų: Griškabūdyje, Ilguvoje, Kiduliuose, Kriūkuose, Lekėčiuose, Mikytuose, Panoviuose, Plokščiuose, Sintautuose, Slavikuose, Sudarge.

Vystant Lukšius (Zyplių dvarą), kaip vieną iš rajono turizmo centrų, remiantis „Zyplių dvaro sodybos pritaikymas turizmui“ projektu, siūloma restauruoti Zyplių dvarą ir pritaikyti jį turizmo poreikiams bei amatų centrui. Rekomenduojama centriniuose rūmuose ir pagalbiniuose pastatuose įrengti medžio, metalo, keramikos, akmens apdirbimo ir kitas dirbtuves, nuolat eksponuoti senųjų Zonavų krašto amatų ekspozicijas, įrengti apgyvendinimo patalpas turistams, patalpas gaminių eksponavimui. Pritaikyti Zyplių dvarą įvairių mokymų, praktinių užsiėmimų rengimui, pristatymų, plenerų, konferencijų, švenčių bei kitų kultūrinių renginių organizavimui.

Suformuoti Kidulių, kaip turistinio miestelio koncepciją ir numatyti konkrečią jos įgyvendinimo programą. Parengti Kidulių dvaro ir parko detalų planą, objektą restauruoti, pritaikyti turizmo poreikiams. Dvare siūloma įrengti viešbutį bei kitus turizmo, o taip pat ir pramogų infrastruktūros objektus. Rekomenduojama dvaro bei parko teritoriją orientuoti į pažintinių, rekreacinių bei pramoginių poreikių tenkinimą.

Taip pat restauruoti Gelgaudiškio ir Ilguvos dvarus, pritaikant juos pažintiniam, rekreaciniam bei pramoginiam turizmui.

Suformuoti Sudargo žiemos turizmo plėtros koncepciją ir skatinti jos įgyvendinimą (slidinėjimo trasų ir žiemos turistų poilsavių ir kitos infrastruktūros įrengimas).

Suformuoti Kriūkų, kaip istorinio – turistinio bei kurortinio miestelio koncepciją ir numatyti konkrečią jos įgyvendinimo programą.

Plėtojant turizmą Plokščiuose siūloma atstatyti Plokščių dvarą, įkuriant jame lankytojų centrą turistams.

Renovuoti ir pilnai įrengti Pavilkio autokroso trasą su atitinkama infrastruktūra.

Be bendrųjų tranzitinių turistų judėjimo kelių, t.y. turizmo plėtros zonų, daugeliu atveju atitinkančių svarbiausias autotransporto judėjimo kryptis, pažintinio turizmo sistemą Šakių rajone sudaro prioritетinių nacionalinės svarbos specializuoto pažintinio turizmo trasų sistema. Į Šakių rajono teritoriją patenka šie LR teritorijos bendrojo plano rekomenduojami turistiniai maršrutai:

- nacionalinis reprezentacinio kultūrinio turizmo maršrutas „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“;
- regioniniai gamtinio ir kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų žiedai: „Suvalkijos parkų žiedas“ ir „Vidurio Lietuvos parkų žiedas“.

Taip pat rajono teritorijoje plėtojamos dviračių, vandens, pėsčiųjų turizmo bei autoturizmo trasos.

Šakių rajono teritoriją kerta plėtojamas tarptautinis dviračių turizmo maršrutas Goldapas – Krasnoznamenskas – Ilguva (maršruto atkarpa Šakių rajone yra ši: Sudargas – Gelgaudiškis – Ilguva) bei regioninės dviračių turizmo trasos: „Nemuno dviračių žiedas“ (maršruto atkarpa Šakių rajone: Pavilkijys – Kriūkai – Ilguva – Plokščiai – Gelgaudiškis – Kiduliai) ir „Suvalkijos dviračių žiedas“ (maršruto atkarpa Šakių rajone: Kudirkos Naumiestis – Sintautai – Panoviai – Sudargas – Kiduliai – Gelgaudiškis – Šakiai – Lukšiai – Griškabūdis). Šiose teritorijose ir toliau plėtoti dviračių turizmo infrastruktūrą, įrengiant prasilenkimo aikšteles, stovyklavietes, poilsia vietas, atokvėpio aikšteles. Be to, reikia galutinai baigti „Suvalkijos dviračių žiedo“ dalies palei panemunę (Gelgaudiškis – Kiduliai) trasos įrengimo darbus. Taip pat suprojektuoti ir įrengti dviračių taką Šakiai – Zyplių dvaras per Lukšius.

Vystant vandens turizmą Šakių rajone, didžiausią dėmesį siūloma skirti vandens turizmo infrastruktūros kūrimui palei Šešupės upę. Plėtoti siūlomus maršrutus Šešupės upe: Pilviškiai – Kudirkos Naumiestis ir Kudirkos Naumiestis – Bosų kaimas (Sudargo seniūnija). Taip pat vystyti vandens turizmo infrastruktūrą teritorijose prie Nemuno, Jotijos, Siesarties, Novos, Aukšpirtos upių, įrengiant vandens turistų poilsio aikšteles, išlipimo vietas baidarininkams, poilsia vietas, stovyklavietes, informacinius ženklus bei standus, įkuriant baidarių nuomos punktus.

Prie Sintautų, Totorviečių, Voverių, Valiulių, Nopaičio (Miknaičių), Lukšių, Ritinių tvenkinių plėtoti vandens turizmo ir poilsio infrastruktūrą (tvenkinių išvalymas, poilsia vietės, stovyklavietės, paplūdimiai, valčių ir baidarių nuomos punktai ir pan.)

Vystyti esamas pėsčiųjų turizmo trasas: Gelgaudiškio dvaro miško – parko pažintinį taką, Panemunių regioninio parko pėsčiųjų takus, pėsčiųjų taką, einantį pro buvusias partizanų kovų vietas Lekėčių apylinkėse, Plokščių pažintinį taką. Be to, pažintinius pėsčiųjų takus siūloma įrengti Šešupės kraštovaizdžio draustinyje, Novos kraštovaizdžio draustinyje, Aukšpirtos hidrografiniame draustinyje, Jotijos hidrografiniame draustinyje, Baltkojų pedologiniame draustinyje, Liekės kraštovaizdžio draustinyje. Vystyti siūlomą autoturizmo tarptautinio maršruto „Automobiliu po Šešupės eura regioną“ atkarpą Šakių rajone: Kiduliai – Šakiai – Lukšiai – Griškabūdis. Taip pat formuoti naujus specializuotus pėsčiųjų bei automobilių turizmo maršrutus.

Turizmo ir rekreacijos infrastruktūros išvystymui numatomi mažųjų laivų uostas Kriūkuose ir stacionarus Nemuno upės uostas Gelgaudiškyje, modernizuojama esama Nemuno upės perkėla Pavilkijys – Vilkija bei mobili Plokščių prieplauka, numatomi mažųjų lėktuvų nusileidimo takai prie Nemuno Gelgaudiškyje ir Kriūkuose.

Siekiant formuoti Šakių rajono kaip turistinio regiono įvaizdį būtina išplėtoti rajono turizmo informacinę infrastruktūrą. Taip pat siūloma parengti Šakių rajono turizmo plėtros galimybių studiją, vykdyti rajono turizmo išteklių ir paslaugų rinkodarą ir marketingą. Siūloma įkurti rajono turizmo plėtros fondą.

Rekreacinės, poilsio plėtros teritorijos visuose Šakių rajono centrinių gyvenviečių sistemos centruose suformuojamos ir nustatomos jų bendruosiuose arba detaliuosiuose planuose.

4.3 Pramonės ir verslo plėtra

Šakių rajone naujų pramonės ir sandėliavimo teritorijų plėtra susijusi su geležinkelio linijos (Tauragė – Pilviškiai) tiesimu, esamo kelių tinklo modernizavimu bei dar vienos transporto jungties su Kaliningrado sritimi (Kudirkos Naumiestyje) atnaujinimu. Todėl numatomi infrastruktūros ir pramonės plėtros centrai Šakiuose, Gelgaudiškyje, Kudirkos Naumiestyje, Veršiuose ir Griškabūdyje. Tuo tarpu Žygėnai plėtotini kaip gavybos infrastruktūros centras.

Pramonės plėtrą daugiausiai sieti su stipriai išvystytą žemės ir miškų ūkio produkcijos perdirbimu. Žemės ūkio, miško produkcijos perdirbimą ir statybinių medžiagų pramonę išlaikyti prioritetinėmis Šakių rajono pramonės šakomis.

Kadangi Šakių rajone žemės ūkis tradiciškai yra pagrindinė gyventojų ūkinė veikla, taip pat dėl pramonės plėtros vidinių išteklių trūkumo, planuojamoje teritorijoje pramonės sektoriaus išvystymas yra gana silpnas. Todėl siūloma daugiau dėmesio skirti verslo paslaugas teikiančių centrų tinklo plėtrai. Verslo paslaugas (finansines, konsultacines, komunikacijų, nekilnojamojo turto, teisines ir kt.) siūloma plėtoti III lygmens gyvenviečių sistemos centruose: Šakiuose, Kudirkos Naumiestyje ir IV lygmens kategorijos gyvenviečių sistemos centruose: Gelgaudiškyje, Griškabūdyje, Lekėčiuose, Lukšiuose.

Plėtojant verslą Šakių rajone vadovautis savivaldybės verslo plėtros programa.

Siekiant plėtoti paramą verslui, reikėtų parengti investicijų pritraukimo strategiją bei suskurti vietos mokesčių ir lengvatų verslui taikymo programą.

Plėtoti smulkiojo ir vidutinio verslo (SVV) paslaugų įvairovę, gerinti jų kokybę bei vystyti informacijos sklaidos sistemą apie verslą.

Skatinti kaimo turizmo ir kitų alternatyvių verslų plėtrą kaime.

Teritorijos, kuriose siūloma plėtoti pramonę ir smulkų bei vidutinį verslą yra numatomos aplink Šakių, Lukšių ir Sintautų aglomeraciją, šiaurinėje rajono teritorijos dalyje tarp Kidulių, Gelgaudiškio, Žygėnų ir Valenčiūnų bei pietvakarinėje rajono teritorijos dalyje aplink Kudirkos Naumiestį.

Pramonės bei logistikos plėtros zonos visose Šakių rajono centrinių gyvenviečių sistemos centrų teritorijų ribose nustatomos jų bendruosiuose arba detaliuosiuose planuose.

5. ŽEMĖS NAUDOJIMO SPRENDINIAI

5.1 Žemės fondo struktūra ir jos pokyčių prognozė

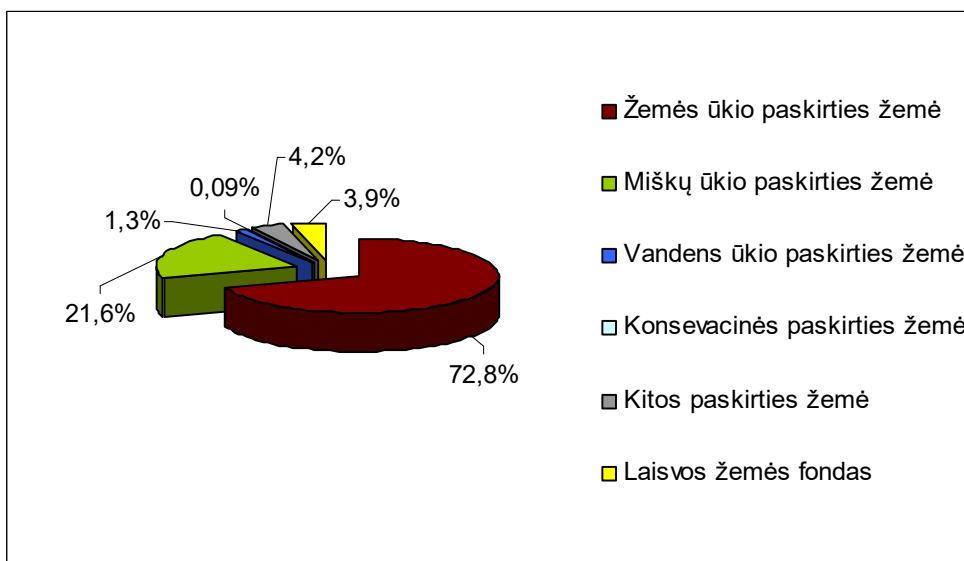
Šiuo metu žemės ūkio naudmenos Šakių rajono savivaldybėje sudaro 67,98 % nuo bendro rajono ploto. Rajono žemės ūkio naudmenų įvertinimas geras – 45,4 balo (Lietuvos vidurkis – 39,1 balo). Dėl gero žemės ūkio naudmenų našumo ir dėl palyginti mažo rajono miškingumo (22,85% nuo bendro teritorijos ploto) didžioji teritorijos dalis naudojama žemės ūkio veiklai. Rajono teritorijos žemės naudojimo intensyvumas yra panašus ir kaip kitose Marijampolės apskrities savivaldybėse, ir kaip šalyje.

Prioritetine žemės naudotojų veikla Šakių rajono savivaldybėje kol kas išlieka žemės ūkis. Kitai veiklai žemės plotus numatoma panaudoti didinant miškingumą, plėsti užstatymui reikalingus plotus, eksploatuoti naudingąsias iškąsenas, saugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus bei objektus. Šioms veiklos sritims reikalingų žemės plotų tarpusavio proporcijų dinamika pateikiama 5.1.1 lentelėje:

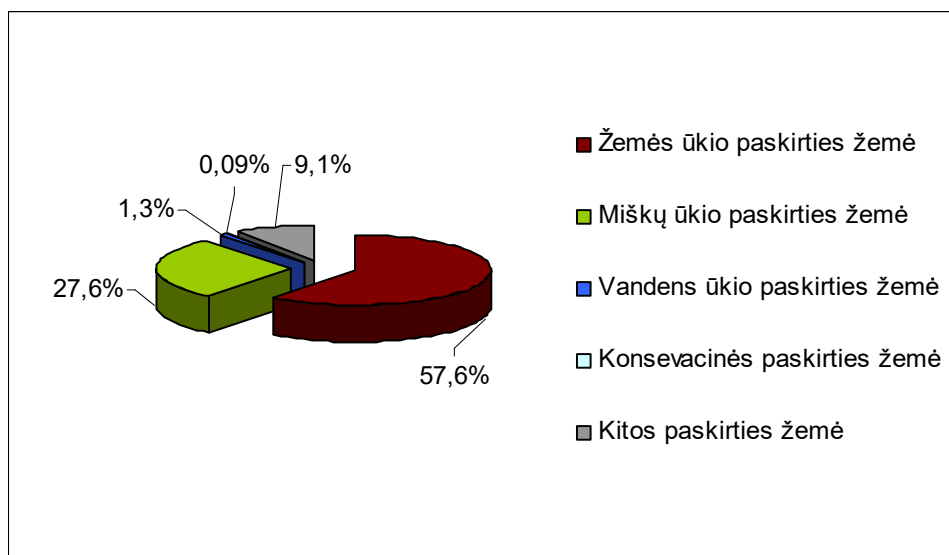
5.1.1 lentelė. Žemės fondo pokyčiai Šakių rajono savivaldybėje (%)

Pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Metai		Pokyčiai vidut. per metus	Prognozė 2027 metais	Pokyčiai per 20 metų
	2005	2007			
Žemės ūkio	73,7	72,8	-0,9	57,6	-15,2
Miškų ūkio	21,1	21,6	+0,5	27,6	+6
Vandens ūkio	1,3	1,3	-	1,3	-
Konservacinė	0,04	0,09	+0,05	0,09	-
Kita	3,8	4,2	+0,4	9,1	+4,9
Laisvos žemės fondas	0,05	3,9	+3,85	0	-
Iš viso:	100	100	X	100	X

Esama ir 2027 m. planuojama žemės fondo struktūra pateikiamos 5.1.1 ir 5.1.2 paveiksluose.

5.1.1 pav. Šakių rajono savivaldybės žemės fondo sudėtis 2007-01-01

5.1.2 pav. Šakių rajono savivaldybės numatoma žemės fondo sudėtis 2027 m.

Esamo žemės naudojimo transformacija (iš vienos paskirties į kitą) sprendžiama teisės aktų nustatyta tvarka išduodant leidimus miško įveisimui ar rengiant detaliuosius planus ir jų pagrindu pakeičiant pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Žemės ūkio veiklos prioritetai svarbesni teritorijose, kuriose yra našiausios žemės ir intensyvesnė žemės ūkio gamyba.

Miškų ūkio paskirties žemės didėjimas siejamas su miško įveisimu, gavus leidimą, arba apleistų žemės ūkio naudmenų ir kitų naudmenų savaiminio apaugimo mišku. Kitos paskirties žemės plotų didėjimas siejamas su Šakių, Kudirkos Naumiesčio, Gelgaudiškio miestų (plėtos centrai) ir perspektyvių vietinės reikšmės centrų plėtra (Griškabūdis, Kiduliai, Kriūkai, Lekėčiai,

Lukšiai), ūkinės - komercinės, rekreacinės, paslaugų veiklos plėtra, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimu, vietinės reikšmės kelių tinklo sutvarkymu, išimant juos iš žemės ūkio ar miškų ūkio paskirties žemės.

5.2 Planuojami žemės naudojimo prioritetai

(Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcijos Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinys)

Teritorijoms žemės naudojimo paskirties (funkciniai) prioritetai yra nustatyti vadovaujantis bendrojo plano sprendinių II skyriaus 1.2 dalies „Teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai“ nuostatomis, taip pat Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame plane nustatytais teritorijų funkcinio naudojimo prioritetais Šakių rajono savivaldybės teritorijai. Bendrojo plano sprendiniuose išskiriamose funkcinių zonų teritorijose žemė naudojama pagal įvairias paskirtis, t.y. daug skirtingos žemės naudojimo tikslinės paskirties sklypų. Bendrojo plano Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinyje nustatomas tik žemės naudojimo prioritetas, t.y. vyraujanti sklypų žemės naudojimo paskirtis (pažymima indeksu). Greta indeksais pažymima ir kita leistina pagrindinė žemės naudojimo paskirtis – pavyzdžiui URI, rUŽ ir t.t. Indeksų reikšmės išaiškintos šiame skyriuje.

Didžiojoje Šakių rajono savivaldybės teritorijos dalyje kaip vienas iš teritorijos naudojimo prioritetų išlieka intensyvus arba tausojantis (ekologinis) žemės ūkis, intensyvus (ūkininkavimas pagal IV grupės miškų tvarkymo reikalavimus) arba tausojantis (ūkininkavimas pagal II-III grupės miškų tvarkymo reikalavimus) miškų ūkis. Intensyviai ūkinei veiklai (pramonei, infrastruktūrai, rekreacijai) naudojama teritorija, turinti didžiausią potencialą plėtrai ir dėl šios priežasties koncepcijoje priskirta rajono plėtros branduoliui. Rekreacinė veikla yra skatinama teritorijose, turinčiose rekreacinius vandens išteklius (upių, ežerų ir tvenkinių pakrantėse).

Esant situacijai, kai toje pačioje teritorijoje susikerta gamtosauginiai interesai (koncepcijoje įvardintos gamtinės ašys) ir galimybė plėsti kitas sritis, prioritetas teikiamas gamtos apsaugai ir tausojimui. Tokiu būdu tokiose teritorijose visos veiklos dalinai apribojamos, nustatant tam tikrus reikalavimus (tausojantis žemės ir miškų ūkis, konservacija).

Šakių rajono savivaldybės teritorijos struktūra pagal ūkinės veiklos prioritetus (dalis % nuo viso savivaldybės ploto)³:

³ Teritorijų, kuriose išskiriami ūkinės veiklos prioritetai, aprašymai pateikti bendrosios erdvinės koncepcijos tekstinėje dalyje

- Intensyvus žemės ūkis, tausojantis miškų ūkis (Žm) – 30,2%;
- Intensyvus miškų ūkis, tausojantis žemės ūkis, įstatymiškai organizuota konservacija (Mžk) – 22,9%;
- Intensyvi rekreacija, tausojantis žemės ūkis, tausojantis miškų ūkis - 20,1%;
- Intensyvus žemės ūkis, pramonės ir infrastruktūros plėtra, intensyvi rekreacija, ekstensyvi aglomeruota urbanizacija (ŽPRu) – 7,3%;
- Intensyvus žemės ūkis, intensyvus miškų ūkis, ekstensyvi rekreacija (ŽMr) – 5,1%;
- Infrastruktūros ir pramonės plėtra, intensyvus žemės ūkis (PŽ) – 4,6%;
- Aglomeruota urbanizacija, pramonės ir infrastruktūros plėtra, intensyvi rekreacija (UPR) – 2,8%;
- Intensyvus žemės ūkis, intensyvus miškų ūkis (ŽM) – 2,7%;
- Įstatymiškai organizuota konservacija, tausojantis žemės ūkis, tausojantis miškų ūkis (kžm) – 2,2%;
- Intensyvus žemės ūkis, infrastruktūros ir pramonės plėtra, ekstensyvi rekreacija (ŽPr) – 1%;
- Intensyvi rekreacija, intensyvus žemės ūkis, tausojantis miškų ūkis (RŽm) – 0,7%;
- Intensyvi rekreacija, aglomeracinė urbanizacija (RU) – 0,4%.

5.2.1 Žemės ūkio veiklos prioriteto teritorijos

Intensyvaus ūkininkavimo zona (brėžinyje pažymėta indeksu **Ž**). Dėl vertingų dirvožemių galimybės panaudoti ariamajai žemei (vienmečiams augalams), ši teritorija tinkamiausia naudoti pagal tradiciškai vystomą ūkių specializaciją. Tai – dirvai reiklų žemės ūkio augalų auginimas pardavimui bei javų auginimas pašariniams grūdams (galvijininkystės, kiaulininkystės poreikiams tenkinti). Pagalbinė gamybos šaka, pvz. pienininkystė gali būti vystoma tik dėl sėjomainose būtinų auginti neprekinį žemės ūkio pasėlių ir ūkiuose išauginamų pašarų pagrindų.

Zonose su rekomenduojama intensyvia žemės ūkio veikla gamyba bus efektyvi tik pasiekus atitinkamus jos pajėgumus ir sustambinus ūkių žemėvaldas. Perspektyvių ūkių dydžiai priklauso nuo jų verslo planuose numatytų gamybos apimčių. Esant tradiciniam ūkininkavimui, siektinas ūkio dydis turi būti ne mažesnis nei rekomenduojamos ūkiuose.

Tausojamojo žemės ūkio zona (brėžinyje pažymėta indeksu **Ž**). Šios teritorijos apima labai geros ir geros ūkinės vertės žemes. Žemė naudotina intensyviai mišrios specializacijos ūkių veiklai, auginant prekinę augalininkystės produkciją ir dalį pašarinių augalų, reikalingų gyvulininkystei plėtoti. Naudojant žemę, rekomenduotina diegti tausojamojo ir ekologinio ūkininkavimo sistemas, laikytis Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų:

- ariamoje žemėje turi būti auginami žemės ūkio augalai arba laikomas sideracinis ar juodasis pūdymas. Žemės ūkio augalų laukuose neturi būti juos stelbiančių piktžolių, išskyrus pavienes piktžoles ar pavienius jų kupstus. Juodąjį pūdymą reikia periodiškai įdirbti arba naudoti chemines priemones, siekiant išnaikinti piktžoles ir pagerinti dirvožemio kokybę;
- ganyklos arba pievos, taip pat daugiametės ganyklos arba pievos turi būti geros būklės, naudojamos gyvuliams ganyti (iki rugpjūčio 1 d. turi būti bent kartą nuganytos) arba ne rečiau kaip kartą per metus (iki rugpjūčio 1 d.) nušienaujamos;
- šienas ar žalioji masė ganyklose arba pievose, taip pat daugiametėse ganyklose arba pievose turi būti sutvarkyti ir išvežti iš lauko iki rugpjūčio 1 d.;
- ariamoje žemėje bei ganyklų arba pievų, taip pat daugiamečių ganyklų arba pievų plotuose neturi būti medžių ir krūmų, išskyrus pavienius medžius, kurie yra tradicinio kraštovaizdžio dalis;
- ganyklų arba pievų, taip pat daugiamečių ganyklų arba pievų plotuose neturi būti sustabarėjusių, taip pat sėklas subrandinusių arba išbarsčiusių piktžolių (kiečių, pelynų, usnių, varnalėšų, dilgelių ir kt.);
- ganyklose arba pievose, daugiametėse ganyklose arba pievose žolė negali būti deginama. Žolės ir ražienų deginimas laikomas tyčiniu reikalavimų pažeidimu.

5.2.2 Miškų ūkio veiklos prioriteto teritorijos

Intensyvaus ūkininkavimo zonai (brėžinyje pažymėta indeksu **M**) priskirti ūkiniai miškai (IV miškų grupė). Miškų ūkio veikla turi skatinti efektyvų daugiatislį miškų naudojimą, siekiant užtikrinti ekonominį gyvybingumą ir platų aplinkosauginių bei socialinių funkcijų spektrą. Tačiau kartu ūkinė veikla šios grupės miškuose turi išsaugoti biologinę įvairovę ir su ja susijusias

vertybes, vandens išteklius, dirvožemį, unikalias ir lengvai pažeidžiamas ekosistemas bei kraštovaizdį, išlaikyti miško ekologines funkcijas bei miškų vientisumą.

Tausojamojo ūkininkavimo zonos (brėžinyje pažymėta indeksu **m**) priskirti ekosistemų apsaugos miškai (IIA miškų grupė) – draustinių miškai, buveinių ir gamtos išteklių miškai ir priešeroziniai miškai, rekreaciniai miškai (IIB miškų grupė) – miško parkų miškai bei rekreaciniai miško sklypai; apsauginiai miškai (III miškų grupė) – draustiniuose esantys miškai, laukų apsauginiai miškai, miško sėkliniai medelynai ir vandens telkinių apsaugos zonų miškai. Tausojantis, daugiatakslis miško naudojimas, užtikrintų miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūrinių vertybių išsaugojimą, biologinės įvairovės palaikymą, o taip pat ekonominių klausimų sprendimą.

Numatomi naujai įveisti miškai pagal savo funkcijas priskirti tai zonai ar miškų grupei, kuriai priskirti greta esantys miškai. Rekomenduotina, kad pirmaeilis miško sodinimas būtų planuojamas formuojant priešeroziniuose miškuose, laukų apsauginiuose miškuose ir vandens telkinių apsaugos zonų miškuose.

5.2.3 Konservacinės veiklos prioriteto teritorijos

Įstatymiškai organizuotos konservacijos teritorijos (brėžinyje pažymėtos indeksu **k**) - tai valstybinių draustinių ir biosferos poligono taip pat kitų saugomų teritorijų ir gamtinio karkaso teritorijos. Šiose teritorijose galima plėtoti veiklą tausojančią gamtos išteklius, gausinančią biologinę įvairovę, puoselėjančią vietos kraštovaizdį ir tradicinį ūkininkavimą.

5.2.4 Kitos ūkinės veiklos prioriteto teritorijos

Aglomeruotos urbanizacijos teritorijos (brėžinyje pažymėtos indeksu **U**) - tai intensyvios gyvenamųjų vietovių plėtros teritorijos prie miestų ir miestelių, kuriose pagal parengtus bendruosius planus (Šakių, Kudirkos Naumiesčio ir Gelgaudiškio miestų), specialiuosius planus (plėtros branduolio teritorijai) ir detaliuosius planus vystytina gyvenamoji, visuomeninės, komercinės, pramoninės paskirties statyba bei kita ne žemės ūkio veikla.

Ekstensyvios aglomeruotos urbanizacijos teritorijos (brėžinyje pažymėtos indeksu **u**) - tai ekstensyvios gyvenamųjų vietovių plėtros teritorijos už miestų ribų, miestelių ir kaimų teritorijose, kuriose pagal parengtus specialiuosius planus ir detaliuosius planus vystytina gyvenamoji, visuomeninės, komercinės, pramoninės paskirties statyba bei kita ne žemės ūkio veikla.

Infrastruktūros ir pramonės plėtros teritorijos (brėžinyje pažymėtos indeksu **P**) - tai susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros plėtros teritorijos, pramonės ir sandėliavimo objektų plėtrai tinkamos teritorijos aplink planuojamą geležinkelio liniją bei didesnes gyvenvietes, žemės plotai su balansiniais naudingųjų iškasenų telkiniais, kurie gali būti eksploatuojami teisės aktų nustatyta tvarka. Numatomų tyrinėti naudingųjų iškasenų telkinių paieškos gali būti visoje rajono savivaldybės teritorijoje, išskyrus konservacinės paskirties žemę, draustinių teritorijas ir gamtos bei kultūros paveldo teritorijas. Gavus leidimą eksploatuoti šias naudingąsias iškasenas, žemės sklypai leidimą gavusiems asmenims įteisinami naudoti teisės aktų nustatyta tvarka.

Intensyvios rekreacijos teritorijos (brėžinyje pažymėtos indeksu **R**) - tai didelio potencialo panemunės rekreacinė sistema, kitų vandens telkinių bei kitų rekreacinės traukos objektų formuojamos rekreacinės plėtros teritorijos, kuriose plėtotina intensyvi rekreacija su laisvalaikio paslaugų pakraipa (papildimiais, kempingais, vasaros renginių teritorijomis, trumpalaikio bei ilgalaikio poilsio pastatų kompleksais), aplink upes formuojamos mažųjų upių turizmo plėtros žemės plotai, kuriuose plėtojamos turizmo paslaugos bei infrastruktūra. Nedideliais mastais gali būti plėtojamas ir tausojantis žemės bei miškų ūkis, gyvenmoji bei visuomeninė statyba.

Ekstensyvios rekreacijos teritorijos (brėžinyje pažymėtos indeksu **r**) - tai šiaurinės rajono dalies žemės ir miškų ūkio teritorijos, esančios už didelio potencialio rekreacinių sistemų ribų, kuriose plėtotini pavieniai kaimo turizmo objektai.

Vandens ūkio veiklos prioriteto teritorijos (brėžinyje pažymėti vandens telkiniai) - tai teritorijos – Šakių rajono teritorijoje esantys valstybinės reikšmės vandens telkiniai (upės, tvenkiniai). Veiklą juose reglamentuoja teisės aktai.

5.3 Bioprodukcinio ūkio plėtra

5.3.1 Žemės ūkio veikla

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nustatytos žemės ūkio paskirties teritorijos. Orientacinis žemės plotas, skirtas žemės ūkio veiklai 2027 metais sudarys 57,6 % nuo viso rajono ploto.

Žemės ūkio paskirties teritorijose draudžiamas žemės sklypų pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas į ne žemės ūkio paskirtį (kitą paskirtį), išskyrus atvejus nustatytus teisės aktuose.

Rekomenduojama intensyvios žemės ūkio paskirties teritorijose plėtoti prekinę žemės ūkio gamybą ir siekti ūkio dydžio, ne mažesnio nei numatyta Lietuvos Respublikos Žemės ūkio

ministro 2003 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 3 D-269 patvirtintose rekomendacijose. Rekomenduojami minimalūs racionalios žemėvaldos plotai tam tikros specializacijos ūkiams: tradicinio ūkininkavimo mišrios augalininkystės - gyvulininkystės specializacijos ūkiuose – 40 ha žemės ūkio naudmenų, kiaulininkystės specializacijos arba vien augalininkystės specializacijos ūkiuose – 100 ha žemės ūkio naudmenų.

Siekiant įgyvendinti Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius žemės ūkio paskirties teritorijoms rekomenduojama rengti kaimo plėtros žemėtvarkos projektus arba seniūnijų kompleksinius žemės ūkio ir kaimo plėtros planus, taip pat žemės konsolidacijos projektus. Rekomenduojamų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais nustatomas:

- vietinės reikšmės kelių tinklas;
- rekomenduojamas racionalus stambiųjų ūkių centrų išdėstymas bei jų gamybos apimčių ribos;
- sausinimo sistemų remonto ar rekonstrukcijos poreikis;
- miško želdinių detalesnis išdėstymas ir jų funkcijos (miško grupė);
- žemės ūkio naudmenų laukų masyvai, tinkami naudoti tam tikroms augalų grupėms;
- žemės gerinimo priemonės;
- natūralių kraštovaizdžių, dirvožemio ir vandens apsaugos priemonės.

5.3.2 Miškų ūkio veikla

Siūloma plėtoti miškų ūkio paskirties teritorijose (Miškų išdėstymo brėžinys), taip pat miškuose, esančiuose žemės ūkio paskirties žemėje. Bendrą miškų plotą numatoma padidinti nuo 33 216,3 ha 2007 m. iki 42552,3 ha 2027 metais. Esamas rajono teritorijos miškingumas – 22,85 %, įveikus naujai suprojektuotus miškus, teritorijos miškingumas padidėtų 6,4 % ir būtų 29,25 %.

Miškų išdėstymo brėžinyje pažymėtos teritorijos žemės ūkio paskirties žemėje, kuriose galima įveisti mišką vadovaujantis specialiuoju žemėtvarkos teritorijų planavimo dokumentu – Šakių rajono savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema M1:50 000.

Miškų ūkis Šakių rajono savivaldybės teritorijoje turi būti plėtojamas laikantis Lietuvos miškų ūkio politikos nuostatų, iš kurių pažymėtinos:

- miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas;
- racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas ir auginamos medienos kokybės gerinimas;

- miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas;
- miško ekosistemų tvarumo užtikrinimas;
- biologinės įvairovės išsaugojimas bei miškų sveikatingumo gerinimas;
- su miškais susijusių visuomenės bendrųjų reikmių tenkinimas;
- valstybinio ir privataus miškų ūkio plėtra bendrosios kaimo plėtros kontekste.

5.4 Teritorijos naudojimo reglamentai

Bendrojo plano žemės naudojimo sprendiniai pagrįsti šiomis nuostatomis:

- Teritorijose, kuriose nenumatoma galimybė keisti pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, žemė turi būti naudojama pagal žemės nuosavybės dokumentuose įrašytą pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, bendrojo plano reglamentais (lentelė 5.3.1), kitais teritorijų planavimo dokumentais bei teisės aktais nustatytą naudojimo būdą ir pobūdį;
- Teritorijose, kuriose numatoma galimybė keisti pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, žemė, gali būti naudojama pagal žemės nuosavybės dokumentuose įrašytą pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą ir pobūdį arba gali būti keičiama į kitą paskirtį rengiant teritorijų planavimo dokumentus. Šakių rajono teritorijos bendrojo plano reglamentų nuostatos (lentelė 5.3.1) turi būti įrašytos išduodant sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti;
- Šakių rajono teritorijos bendrojo plane numatytose rekreacinėse teritorijose, turizmo zonoje, taip pat plėtros branduolio teritorijose, miestų, miestelių ir kompaktiškai apstatytų kaimų urbanizuotinos teritorijose žemės naudojimo tikslinė paskirtis gali būti keičiama į kitą tik savivaldybei parengus šių teritorijų plėtros specialiuosius arba detaliuosius planus. Šakių rajono teritorijos bendrojo plano reglamentų nuostatos (lentelė 5.3.1) turi būti įrašytos išduodant sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti.

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje rajono savivaldybės teritorija suskirstyta į zonas pagal vyraujančią pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Brėžinyje pažymėti visi veiklos apribojimai (tarp jų gamtinis karkasas), kuriuos galima pažymėti duotamame mastelyje.

Teritorija kitos paskirties objektų statybai (urbanizuotų teritorijų ir infrastruktūros plėtrai, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimui, tvenkinių įrengimui, pramonės ir ūkinių objektų statybai ir kt.) gali būti parinkta ir projektuojama tik Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nurodytose zonose, išskyrus nedidelius žemės sklypus, kurie negali būti išreikšti šių brėžinių mastelyje (t.y. mažesnius kaip 5-10 ha);

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje žemės ūkio paskirties teritorijose esančios žemės ūkio naudmenos ir žemė su veikiančiais melioracijos įrenginiais turi būti saugoma nuo jų ploto sumažėjimo vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio nuostata: „Ariamoji žemė, kurios dirvožemio našumas didesnis už vidutinį šalyje (didesnis kaip 39 balai) taip pat žemė, kurioje yra eksploatuojamos melioracijos sistemos, turi būti naudojama taip, kad nesumažėtų jų plotas, išskyrus ekologiškai nuskurdintose gamtinio karkaso teritorijose, ir nepablogėtų dirvožemio savybės“ (Žin., 2004, Nr. 28-868). Gamtinio karkaso teritorijos pažymėtos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje, gamtinio prioriteto teritorijos pažymėtos Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinyje. Siekiant jose nustatyti ekologiškai nuskurdintų teritorijų ribas turi būti atlikti papildomi skaičiavimai.

Gamtinio karkaso teritorijose ūkinė veikla ribojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 22 straipsnio 6 dalies nuostatomis: „Gamtinio karkaso rekreacinės, miškų ūkio ir agrarinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamųjų namų kvartalus. Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas, yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus“ (Žin., 2001, Nr. 108-3902), LR aplinkos ministro 2007-02-14 d. įsakymu Nr. D1-96 patvirtintais gamtinio karkaso nuostatais (Žin., 2007, Nr. 22-858) bei kitais teisės aktais.

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nustatytose atitinkamos paskirties teritorijose veiklos reglamentai pateikti 5.3.1 lentelėje.

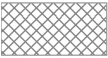
5.4.1 lentelē. Žemēs naudojimo ir apsaugos reglamentai

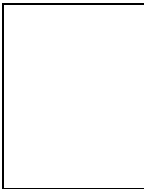
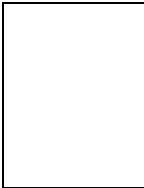
Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
---	--	-----------------------------	--	--------------------

Žemės ūkio paskirties žemė (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)		Intensyvi žemės ūkio veikla Ūkininkavimas leistinas visame Šakių rajono žemės ūkio naudmenų plote, kuris sudaro 68% bendro Šakių rajono savivaldybės teritorijos ploto.	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, kaimo turizmo veikla, amatai ir smulkūs pagalbiniai verslai (bitininkystė, žvejyba, medžio apdirbimas, žemės ūkio produkcijos perdirbimas, technikos remontas ir kt.). Vadovaujantis parengtais ir patvirtintais detaliesiais planais buvusiuose ir apleistose kolūkių gamybinuose centruose ir technikos kiemuose galima plėtoti smulkų ir vidutinį verslą (mechanizmų remonto, medienos apdorojimą, baldų ar statybinių medžiagų gamybą, sandėliavimo, komercijos ir kitas veiklas) kuris nedaro neigiamo poveikio aplinkinės žemės dirvožemio savybėms, gyventojų sveikatai.	Skatinama prekinės augalininkystės produkcijos gamyba. Plėtojama gyvulininkystė. Žemės sklypuose galima žemės ūkio veikla: žemės ūkio, maisto produktų gamyba ir apdorojimas, savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio, maisto produktų perdirbimas ir šių produktų realizavimas, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimas ir geros agrarinės bei aplinkosauginės žemės būklės išlaikymas. Šiuose sklypuose galima tik ūkininkų sodybų bei žemės ūkio veiklai reikalingų ūkininkų pastatų statyba ar rekonstrukcija. Gyvulininkystė plėtotina, visoje rajono teritorijoje (išskyrus ekologiškai jautrias teritorijas), nekoncentruojant jos vienoje kurioje nors vietoje, naudojant buvusius kolūkių ūkinius statinius ir įrenginius. Gyvulininkystė plėtojama vadovaujantis Gyvulininkystės plėtros Šakių rajono savivaldybės teritorijoje specialiuoju planu. Gyvulininkystės kompleksai (nuo 12 tūkst. iki 54 tūkst. kiaulių per metus, daugiau kaip 500 galvijų) paukštynai (nuo 50 tūkst. vištų ar kitų paukščių), avių, žvėrelių ir triušių stambios (daugiau kaip 1000 vienetų gyvulių) pavienės fermos, patenkančios į gamtinio karkaso zonas, taip pat saugomas teritorijas, arba darančios poveikį kitoms teritorijoms, kuriose teikiamas prioritetas gamtai, rekreacijai, turizmui, privalo įsirengti įrenginius ir įdiegti technologijas, skirtas gamybos atliekoms (skystam ar kietam mėšlui, srutom, biologinėms atliekoms ir kt.) nukenksminti bei dezodoruoti, taip pat buitinėms ir paviršinio vandens nuotekoms valyti. Be tokių įrenginių ir technologijų gyvulininkystės kompleksai (nuo 12 tūkst. iki 54 tūkst. kiaulių per metus, daugiau kaip 500 galvijų) paukštynai, avių, žvėrelių ir triušių stambios (daugiau kaip 100 vienetų gyvulių) pavienės fermos, rajono teritorijoje negali būti statomi. Žemės sklypuose galima atstatyti buvusias sodybas pagal faktą, nustatytą 1952 m. ortofoto planuose, žemės ūkio, kaimo turizmo, amatų ir smulkaus verslo plėtros tikslais. Atstatomos sodybos sklypo dydis ne mažesnis kaip 1 ha, kaimo turizmo sodybai – 50 arų.
---	---	--	---	---

	  	Tausojanti žemės ūkio veikla Saugomose teritorijose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, kaimo turizmo veikla, amatai ir smulkūs pagalbiniai verslai (bitininkystė, žvejyba, medžio apdirbimas, žemės ūkio produkcijos perdirbimas, technikos remontas ir kt.).	Skatintinas ekologinių ūkių kūrimas. Būtinai žemėnaudos sąskaidos didinimas, sukuriant priešerozinius, laukų ir vandens apsauginius želdinius, taip pat mažesnio našumo žemių pavertimas į pievas ir ganyklas. Plėtojant gamybą, gyvenamąją statybą, amatus ir smulkųjį verslą būtina įrengti vietinius nuotekų valymo įrenginius arba statomus objektus prijungti prie veikiančios centralizuotos nuotekynės. Veiklą reglamentuoja saugomų teritorijų planavimo dokumentai. Skatinamas ekologinis ūkininkavimas. Draudžiama laistyti laukus gyvulininkystės kompleksų gamybos atliekomis (skystu mėšlu).
	     	Tausojanti žemės ūkio veikla Gamtinio karkaso teritorijose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.	Veiklą reglamentuoja Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 (Žin. 2007, 22-857). Skatintinas ekologinių ūkių kūrimas. Būtinai žemėnaudos sąskaidos didinimas, sukuriant priešerozinius, laukų ir vandens apsauginius želdinius, taip pat mažesnio našumo žemių pavertimas į pievas ir ganyklas. Plėtojant gamybą, gyvenamąją statybą, amatus ir smulkųjį verslą būtina įrengti vietinius nuotekų valymo įrenginius arba statomus objektus prijungti prie veikiančios centralizuotos nuotekynės. Draudžiama laistyti laukus gyvulininkystės kompleksų gamybos atliekomis (skystu mėšlu), statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus.

	  	Teisės aktais reglamentuota žemės ūkio veikla Vandenviečių sanitarinės apsaugos zonose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43) Pirmojoje (griežtojo režimo) požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama: • vykdyti statybos darbus, nesusijusius su vandens tiekimo įrenginių rekonstravimu, statyti pagalbinius pastatus, nesusijusius su vandens tiekimu; Antrojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama: • teršti teritoriją buitinėmis, nuodingosiomis, pramoninėmis atliekomis, mėšlu; • statyti tepalų, degalų, mineralinių nuodingųjų medžiagų sandėlius, degalines, atliekų rinktuvus, pramoninių atliekų saugyklas ir kitus objektus, kurie gali chemiškai užteršti požeminius ir atvirojo vandens telkinius; • steigti kapines, užkasti kritusius gyvulius, įrengti asenizacijos, filtracijos laukus, mėšlo saugyklas, siloso tranšėjas, statyti gyvulininkystės ir paukštininkystės įmones bei kitus objektus, kurie gali bakteriologiškai užteršti požeminius vandens telkinius; • naudoti trąšas (organines ir mineralines) ir nuodinguosius chemikalus; • imti iš upės dugno smėlį, gilinti dugną; Trečiojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama: • statyti mineralinių trąšų, nuodingųjų medžiagų, degalų ir tepalų sandėlius, įrengti nuodingųjų atliekų saugojimo aikštes, sąvartynus; naudoti chemikalus, kurie gali sąlygoti vandenvietės cheminę taršą.
--	---	---	---	---

	 	Teisės aktais reglamentuota žemės ūkio veikla Gamybinių ir komunalinių objektų (kapinių, buitinių atliekų surinkimo ir utilizavimo įrenginių, pramoninės gyvulininkystės objektų, buitinių nuotekų valymo įrenginių) sanitarinės ir taršos poveikio zonos	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43) Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarines apsaugos zonas gali tikslinti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme (Žin., 1995, Nr. 107-2391) numatyti planavimo organizatoriai, turintys teisę tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus (bendruosius, detaliuosius, specialiuosius planus), kai jie įvertina teritorijų planavimo dokumento sprendinių poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai ir juos suderina su Aplinkos ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija. Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama: • statyti pramonės įmones, gamybinius pastatus ir įrenginius, kurių gamybos teršalai gali pakenkti jau esančios įmonės darbuotojų sveikatai, sugadinti medžiagas, įrenginius, produkciją, taip pat padidinti gyvenamosios zonos taršą; • statyti gyvenamuosius namus, sporto įrenginius, vaikų įstaigas, mokyklas, medicinos įstaigas, sanatorijas ir profilaktoriumus bei kitas panašias įstaigas, taip pat įrengti parkus. • Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose, atsižvelgiant į tai, kiek ir kokių kenksmingų medžiagų jose esama, gali būti leidžiama verstis žemės ūkiu, reglamentuojant kultūrų sėjomainą ir sudėtį, ūkio pobūdį, suderinus šį klausimą su Sveikatos apsaugos ministerija ir Žemės ūkio ministerija. Gyvulininkystės, paukštininkystės ir žemės ūkio įmonių pastatų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama statyti gyvenamuosius namus ir visuomeninius objektus. Esamos žemės ūkio įmonės ar objektai, kurių sanitarinėse apsaugos zonose yra sodybų ar visuomeninių objektų, gali būti rekonstruojami atsižvelgiant į vietos sąlygas, Sveikatos apsaugos ministerijai ir Aplinkos apsaugos ministerijai įvertinus neigiamą poveikį sveikatai ir šiose zonose gyvenantiems asmenims sutikus.
		Teisės aktais reglamentuota žemės ūkio veikla Vandens telkinių apsaugos zonos		Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).

		Teisės aktais reglamentuota žemės ūkio veikla Kultūros vertybių apsaugos zonose	Inžinerinės infrastruktūros plėtra. Leistina miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, kuri neprieštaruja teisės aktais nustatytiems apribojimams.	Reglamentą žiūrėti prie Kultūros vertybių teritorijų apsaugos zonų.
		Žemės ūkio veikla. Veikla, susijusi su infrastruktūros plėtra Infrastruktūros koridoriuose	Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį, vadovaujantis parengtais ir patvirtintais inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros specialiaisiais planais. Galima miškų ūkio ir kita intensyvi ūkinė veikla.	Teritorijos skirtos inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros bei verslo, susijusio su plėtojama infrastruktūra, plėtrai. Vadovaujantis parengtais ir patvirtintais inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros specialiaisiais planais žemė sklypai gali būti naudojami naudingų iškasenų gavybai, pramonės, inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros plėtrai, bendro naudojimo teritorijoms plėtoti, taip pat komercinei veiklai, smulkiam ir vidutiniam verslui, susijusiam su plėtojama infrastruktūra.
		Intensyvus žemės ūkis. Žemės ūkio konversija į kita paskirtį Plėtos branduolyje (pažymėtame Bendrosios erdvinės plėtos koncepcijos brėžinyje)	Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka, vadovaujantis parengtu ir patvirtintu Šakių rajono plėtos branduolio specialiuoju planu. Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų, žemės ūkio ir kita intensyvi ūkinė veikla.	Vadovaujantis parengtu ir patvirtintu Šakių rajono plėtos branduolio specialiuoju planu žemė sklypai gali būti naudojami naudingų iškasenų gavybai, pramonės ir infrastruktūros plėtrai, gyvenamųjų namų, komercinei ir kitai statybai, turizmo paslaugoms ir verslui, bendro naudojimo teritorijoms plėtoti, taip pat komercinei veiklai, smulkiam ir vidutiniam verslui.

		Žemės ūkio konversija į kita paskirtį	Leistina veikla, numatyta galiojančiame plėtojamo kaimo teritorijų planavimo dokumente. Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį parengus plėtojamo miesto bendrąjį arba kaimo detalųjį planą.	Gyvenamoji statyba gali būti plėtojama prie kompaktiškai apstatytų (gatvinio, savaiminio ar padriko tipo) kaimų jungiant naujai statomus kvartalus prie esamos inžinerinės infrastruktūros arba diegiant naują bendrą (kaimo ir naujai statomo urbanistinio darinio) inžinerinę infrastruktūrą. Rengiant miestų bendruosius planus, miestelių ir kaimų detaliuosius planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus turi būti numatytos teritorijos, bendro naudojimo želdynams, viešo naudojimo sporto įrenginiams įrengti, komunikacijų koridoriams, komercinei veiklai. Žemės sklypuose plėtotina gyvenamoji statyba, rezervuojant teritorijas želdynams, sportui ir poilsiui, švietimo, sveikatos apsaugos, socialinės globos įstaigoms plėtoti. Mažaaaukščio užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 a., užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams – 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2.
		Statybos plėtros zonos ribose ir teritorijose šalia kompaktiškai apstatytų kaimų		
		Žemės ūkio veikla, ribojant kapitalinių statinių statybą	Leistina inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų, žemės ūkio ir kita ūkinė veikla tol, kol bus pradėta naudingųjų išteklių gavyba. Ribojama kapitalinių statinių statyba.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos VLV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Išžvalgytuose naudingųjų iškasenų telkiniuose, kurių ištekliai patvirtinti, ir prie jų esančiuose perspektyviuose naudingųjų iškasenų plotuose žemės savininkui, naudotojui draudžiama: • statyti gyvenamuosius namus, gamybinius statinius, įrenginius; • kasti naudingąsias iškasenas, išskyrus kasamas savo reikmėms.
		Žemės ūkio konversija į kita paskirtį	Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį teisės aktų nustatyta tvarka	Skatintina konversija į gyvenamuosius kvartalus pagal parengtus detaliuosius planus. Kartu plėtojama inžinerinė ir susisiekimo infrastruktūra.
		Mėgėjiškų sodų žemės sklypuose ir sodininkų bendrijų bendro naudojimo žemėje		

		Žemės ūkio konversija į kitą paskirtį Rekreacijos plėtros teritorijose	Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį, nustatant rekreacinį žemės naudojimo būdą, parengus rekreacinių teritorijų plėtros detaliuosius planus.	Žemės sklypuose plėtotina kaimo turizmo, viešbučių, pramogų veikla ir paslaugos, plėtojami amatai. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla. Rekreacinėse teritorijose žemės naudotojui draudžiama: • naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose; • statyti pastatus ir įrenginius, nesusijusius su rekreacija, taip pat rekreacijai skirtus pastatus ir įrenginius, jeigu jie neatitinka rekreacinių teritorijų normatyvų bei teisinių nuostatų (atstumas nuo vandens, aukštis, kultūros paveldo naudojimas turizmo reikmėms), išskyrus statybą esamose namų valdose; • teršti aplinką ar kitaip trukdyti ilsėtis tam tikslui skirtose vietose, kelti pavojų poilsiaujančiųjų saugumui, naikinti esamas stovyklavietes ar jų įrangą; • užtvirti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių; užtvirti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, autobusų stotelių, automobilių aikštelių; • trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus
		Žemės ūkio konversija į miškų paskirtį Projektuojami plotai miškui įveisti	Pavertus žemės ūkio naudmenas miško naudmenimis, galimas paskirties keitimas į miškų paskirtį. Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra.	Skatinama nederlingas bei apleistas žemes apželdinti mišku. Veiklą reglamentuoja specialusis planas - Šakių rajono savivaldybės miškų išdėstymo žemėtvarkos schema
		Tausojantis žemės ūkis. Žemės ūkio konversija į kitą paskirtį Turizmo plėtros teritorijose	Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį, siekiant plėtoti turizmo infrastruktūrą ir paslaugas, parengus turizmo plėtros zonos specialųjį planą.	Skatintinas ekologinis ūkininkavimas. Žemės sklypuose plėtotina kaimo turizmo, viešbučių, pramogų veikla ir paslaugos, plėtojami amatai. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla. Draudžiama gyvenamųjų kvartalų statyba

Miškų ūkio paskirties žemė (Miškų išdėstymo brėžinys)		Intensyvi miškų ūkio veikla Intensyvios miškų ūkio veiklos teritorijose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymą (Žin., 1994, Nr.96-1872) miško naudojimo teisės gali būti apribotos visuomenės, aplinkos bei miško apsaugos interesais. Privatūs miškai turi būti tvarkomi pagal Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 825 „Dėl Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1995, Nr. 51-1256).
		Intensyvi miškų ūkio veikla Rekreacinėse teritorijose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, poilsio ir turizmo veikla.	Miško parkai, miesto miškai, ir kiti miškai, naudojami gyventojų poilsiui. Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Vykdomi sanitariniai ir netaikant plynų kirtimų, taip pat veikla, susijusi su racionalių šalutinių miško išteklių panaudojimu, poilsinis turizmas bei kitų pasyvesnių rekreacijos kryptų vystymas, derinant naudojimą su konkrečios teritorijos naudojimo reglamentu.
		Tausojanti miškų ūkio veikla (ekosistemų apsaugos) Saugomose teritorijose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra	Veiklą reglamentuoja saugomų teritorijų planavimo dokumentai. Ištisiniais miško masyvais apaugusiose gamtinio karkaso teritorijose, išsaugojusiose natūralų kraštovaizdžio pobūdį bei ekologinio kompensavimo potencialą. Šių teritorijų perspektyva susijusi su racionalių subalansuoto miškų ūkio tvarkymu, miškų regeneracinio potencialo išsaugojimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu šiose zonose įsteigtoms ypač saugomoms teritorijoms.

		Tausojanti miškų ūkio veikla Gamtinio karkaso teritorijose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra	Veiklą reglamentuoja Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 (Žin. 2007, 22-857). Skatinamas tausojamasis miškų ūkis; draudžiama keisti pagrindinę tikslinę konservacinę ir miškų ūkio žemės naudojimo paskirtį, išskyrus atvejus, kai tai daroma visuomenės poreikiams užtikrinti arba siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus ir objektus (vertybes), jeigu tai neprieštarauja patvirtintiems saugomų teritorijų tvarkymo planų (planavimo schemų) sprendiniams ir reglamentams.
		Tausojanti miškų ūkio veikla Vandens telkinių apsaugos zonose		Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).
		Teisės aktais reglamentuota miškų ūkio veikla Kultūros vertybių apsaugos zonose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams	Reglamentą žiūrėti prie Kultūros vertybių teritorijų apsaugos zonų.
		Intensyvi miškų ūkio veikla Naudingų iškasenų išžvalgytų telkinių žemėje	Bet kuri veikla, kuri nesukuria naujo ilgalaikio nekilnojamojo turto.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Ribojama veikla, kuri sukuria naują ilgalaikį materialinį nekilnojamąjį turtą.

		Intensyvi miškų ūkio veikla Plėtos branduolyje (pažymėtame Bendrosios erdvinės plėtos koncepcijos brėžinyje)	Leistina naudingųjų iškasenų žvalgyba ir eksploatacija.	Veiklą reglamentuoja Šakių rajono plėtos branduolio specialusis planas.
		Miškų ūkio konversija į kita paskirtį Statybos plėtos zonos ribose	Leistina veikla, numatyta galiojančiame plėtojamo kaimo teritorijų planavimo dokumente. Galimas miškų ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį parengus plėtojamo miesto bendrąjį arba kaimo detalųjį planą.	Rengiant miestų bendruosius planus, miestelių ir kaimų detaliuosius planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus turi būti numatytos teritorijos, bendro naudojimo želdynams, viešo naudojimo sporto įrenginiams įrengti, komunikacijų koridoriams, komercinei veiklai, gyvenamųjų teritorijų plėtrai Mažaaaukščio užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 a., užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams – 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2.
		Teisės aktais reglamentuota miškų ūkio veikla Vandenviečių sanitarinės apsaugos zonose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).
		Miškų ūkio veikla. Veikla, susijusi su infrastruktūros plėtra. Infrastruktūros koridoriuose	Galimas miškų ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį, vadovaujantis parengtais ir patvirtintais inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros specialiaisiais planais. Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra	Teritorijos skirtos inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros bei verslo, susijusio su plėtojama infrastruktūra, plėtrai. Vadovaujantis parengtais ir patvirtintais inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros specialiaisiais planais žemė sklypai gali būti naudojami naudingų iškasenų gavybai, inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros plėtrai, bendro naudojimo teritorijoms plėtoti, taip pat komercinei veiklai, smulkiam ir vidutiniam verslui, susijusiam su plėtojama infrastruktūra.

		Teisės aktais reglamentuota miškų ūkio veikla Gamybinių ir komunalinių objektų (kapinių, buitinių atliekų surinkimo ir utilizavimo įrenginių, pramoninės gyvulininkystės objektų, buitinių nuotekų valymo įrenginių) sanitarinės ir taršos poveikio zonos	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams	Apsauginio miško statusą turintys miškai. Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos zonas gali tikslinti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme (Žin., 1995, Nr. 107-2391) numatyti planavimo organizatoriai, turintys teisę tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus (bendruosius, detaliuosius, specialiuosius planus), kai jie įvertina teritorijų planavimo dokumento sprendinių poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai ir juos suderina su Aplinkos ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija.
Konservacinės paskirties žemė (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)		Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla Kultūros vertybių teritorijose	Inžinerinės infrastruktūros plėtra. Leistina žemės, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, kuri neprieštarauja teisės aktais nustatytiems apribojimams.	Apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniai apsaugos reglamentai, jei individualių reglamentų nėra nustatyta). Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai patvirtinti LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str. (Žin., 2002, Nr. 110-4852)). Visos neveikiančios kapinės tvarkomos pagal LRV 2006 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. 144 patvirtintas Kapinių tvarkymo taisykles, (Žin., 2006, Nr. 22-695). Jų teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, kuri gali būti pakeista tik pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę (LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str. (Žin., 2004, Nr. 153-5571)). Jei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 str. 5 p. reikalavimai (Žin., 2004, Nr. 153-5571). Iki 25 metrų pločio kultūros ir gamtos paminklų apsaugos zonos draudžiami visų rūšių miško kirtimai, išskyrus landšaftinius, sanitarinius ir medžių, kurių šaknys ardo paminklus, kirtimus, taip pat draudžiama naudoti chemikalus, vykdyti miško želdymo darbus, išskyrus tuos, kurie atliekami pagal specialius landšafto tvarkymo projektus.
		Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla	Leistina kita ūkinė veikla, kuri neprieštarauja teisės aktais nustatytiems apribojimams.	Planuojama plėtra įgyvendinama atsižvelgiant į vertingąsias urbanistikos paveldo savybes. Saugotini vertingi istorinės urbanistinės erdvių struktūros bruožai, santykis su gamtiniais

		Kudirkos Naumiesčio miestelio istorinis centras, Griškabūdis		kraštovaizdžiu. Griškabūdžio ir Kudirkos Naumiesčio kultūros paveldo tvarkyba reglamentuojama specialiaisiais apsaugos planais. Rengiant detaliuosius planus privaloma iš esmės nekeisti susiklosčiusios planinės struktūros, vertingų gamtos ar kultūros elementų, numatyti būdus jiems išryškinti ar atkurti.
Vandens ūkio paskirties žemė (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)		Teisės aktais reglamentuota vandens ūkio veikla Vandens telkiniai		Visi Šakių rajono vandens telkiniai teisės aktų nustatyta tvarka naudojami plaukiojimo priemonėms, mėgėjiškai žūklei, vandens sportui, poilsiui, turizmui
Kitos paskirties žemė (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)		Ne žemės ūkio ir ne miškų ūkio veikla Užstatytose teritorijose: - Miestai, miesteliai (III lygmens a ir b kategorijų, IV lygmens a kategorijos)	Gyvenamųjų pastatų teritorijose žemė gali būti naudojama gyvenamiesiems namas statyti, smulkaus verslo ir viešųjų paslaugų (švietimo, sveikatos, sporto) patalpoms įrengti arba statiniams statyti, bendro naudojimo želdynams (ne mažiau 10% teritorijos ploto), gatvėms ir inžineriniams tinklams, įrenginiams statyti ir eksploatuoti.	Daugiaaukštis užstatymas (iki 5 aukštų) plėtotinas Šakių ir Gelgaudiškio miestuose. Kudirkos Naumiesčio mieste plėtotinas mažaukštis (iki 3 aukštų) užstatymas. Miestuose užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams - 0,8; negyvenamosios paskirties sklypams – 2,0. IV lygmens a kategorijos miesteliuose – Lukšiuose, Griškabūdyje, Lekėčiuose ir Kriūkuose plėtotina mažaukščių (iki 3 aukštų) pastatų statyba. Miestelių užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams - 0,6; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,6.

		Ne žemės ūkio ir ne miškų ūkio veikla Užstatytose teritorijose: - Miesteliai, kaimai (IV lygmens b ir c kategorijų)		Užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 aukštai, užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams - 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2.
		Teisės aktais ir teritorijų planavimo dokumentais reglamentuota veikla Užstatytose teritorijose: - Kaimuose (nekatégorizuotuose)		Plėtojamų teritorijų reglamentai nustatomi plėtojamų kaimų galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais arba naujai parengtais detaliesiais planais.
		Teisės aktais ir teritorijų planavimo dokumentais reglamentuota veikla Saugomose teritorijose	Inžinerinės infrastruktūros, kelių ir gatvių tinklo plėtra, kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams	Veiklą reglamentuoja saugomų teritorijų planavimo dokumentai

(Pažymėtos Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros plėtojimo ir brėžinyje)		Veikla, teikianti turizmo ir rekreacijos paslaugas Rekreacinėse teritorijose	Inžinerinė infrastruktūros plėtros veikla. Kelių tinklo plėtros veikla	Plėtojamos turizmo ir verslo paslaugos, viešoji turizmo infrastruktūra. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla. Rekreacinėse teritorijose žemės naudotojui draudžiama : • naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose; • statyti pastatus ir įrenginius, nesusijusius su rekreacija, taip pat rekreacijai skirtus pastatus ir įrenginius, jeigu jie neatitinka rekreacinių teritorijų normatyvų bei teisinių nuostatų (atstumas nuo vandens, aukštis, kultūros paveldo naudojimas turizmo reikmėms), išskyrus statybą esamose namų valdose; • teršti aplinką ar kitaip trukdyti ilsėtis tam tikslui skirtose vietose, kelti pavojų poilsiaujančiųjų saugumui, naikinti esamas stovyklavietes ar jų įrangą; • užtvirti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių; užtvirti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, autobusų stotelių, automobilių aikštelių; trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus
		Veikla, plėtojanti gyvenamąsias teritorijas ir rekreacijos paslaugas Mišraus pobūdžio rekreacinių ir gyvenamųjų teritorijų plėtra	Gyvenamųjų pastatų teritorijose žemė gali būti naudojama gyvenamiesiems namams bei rekreaciniams pastatams ir kompleksams statyti, smulkaus verslo ir viešųjų paslaugų (švietimo, sveikatos, sporto) patalpoms įrengti arba statiniams statyti, bendro naudojimo želdynams (ne mažiau 10% teritorijos ploto), gatvėms ir inžineriniams tinklams, įrenginiams statyti ir eksploatuoti. Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį, plėtojant gyvenamąsias ir rekreacines teritorijas bei su jomis susijusią infrastruktūrą Galima gyvenamųjų teritorijų konversija į rekreacines.	Užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 aukštai, užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios ir rekreacinės paskirties sklypams - 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2.

(Inžinerinės struktūros ir susisiekimo brėžinys)		Veikla susijusi su naudingų iškasenų eksploatavimu	Pramonės ir sandėliavimo objektų statyba Inžinerinės infrastruktūros plėtra Kelių tinklo plėtra. Esamos veiklos konversija į kitą veiklą	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Baigti eksploatuoti karjerų žemė naudojama vadovaujantis Pakruojo rajono plėtros branduolio specialiuoju planu.
		Naudingų iškasenų teritorijos (veikiantys karjerai)		
		Šakių rajono savivaldybės naudojamų ir rezervuojamų visuomenės poreikiams bendro naudojimo žemės sklypai Bendram viešam naudojimui (sporto ir poilsio įrenginiams, paplūdimiams, parkams, renginių aikštėms įrengti)	Inžinerinė infrastruktūra Kelių ir gatvių tinklo plėtra	Žemės sklypai negali būti parduodami, perleidžiami ar kaip nors kitai perduodami privačion nuosavybėn iki 2027 m. Šių sklypų žemė turi būti naudojama gyventojų ramiam ir aktyviam poilsiui, sportui, sveikatingumui stiprinti, kultūros renginiams organizuoti, viešajai turizmo ir poilsio infrastruktūrai įrengti.
		Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos;	Pramonės, sandėliavimo ir kitos komercinės paskirties objektams bei inžinerinei infrastruktūrai plėtoti.	Šakių rajono teritorijoje esamas pramonės ir gamybinių centrų teritorijas prie miestų ir kaimų siūloma planuojamu laikotarpiu rezervuoti pramonei bei smulkiam ir vidutiniam verslui plėtoti

		Veikla, susijusi su infrastruktūros plėtra	Inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros objektams plėtoti vadovaujantis parengtais ir patvirtintais inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros specialiaisiais planais.	Teritorijos skirtos inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros bei verslo, susijusio su plėtojama infrastruktūra, plėtrai. Vadovaujantis parengtais ir patvirtintais inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros specialiaisiais planais žemė sklypai gali būti naudojami naudingų iškasenų gavybai, pramonės, inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros plėtrai, bendro naudojimo teritorijoms plėtoti, taip pat komercinei veiklai, smulkiam ir vidutiniam verslui, susijusiam su plėtojama infrastruktūra.
		Infrastruktūros koridoriuose		
		Veikla, susijusi su atliekų surinkimu, saugojimu, rūšiavimu ir utilizavimu	Leistina veikla, susijusi su atliekų surinkimu, saugojimu, rūšiavimu ir utilizavimu.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43), LAND, Statybos techninis reglamentas STR 1.07.01:2002, patvirtintas LR aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 218 (Žin., 2002, Nr. 55-2203).
		Teritorijos skirtos atliekoms laikinai saugoti ir rūšiuoti		

		Teisės aktais reglamentuota žemės ūkio veikla Vandenviečių sanitarinės apsaugos zonose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43) Pirmojoje (griežtojo režimo) požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama: • vykdyti statybos darbus, nesusijusius su vandens tiekimo įrenginių rekonstravimu, statyti pagalbinius pastatus, nesusijusius su vandens tiekimu; Antrojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama: • teršti teritoriją buitinėmis, nuodingosiomis, pramoninėmis atliekomis, mėšlu; • statyti tepalų, degalų, mineralinių nuodingųjų medžiagų sandėlius, degalines, atliekų rinktuvus, pramoninių atliekų saugyklas ir kitus objektus, kurie gali chemiškai užteršti požeminius ir atvirojo vandens telkinius; • steigti kapines, užkasti kritusius gyvulius, įrengti asenizacijos, filtracijos laukus, mėšlo saugyklas, siloso tranšėjas, statyti gyvulininkystės ir paukštininkystės įmones bei kitus objektus, kurie gali bakteriologiškai užteršti požeminius vandens telkinius; • naudoti trąšas (organines ir mineralines) ir nuodinguosius chemikalus; • imti iš upės dugno smėlį, gilinti dugną; Trečiojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama: • statyti mineralinių trąšų, nuodingųjų medžiagų, degalų ir tepalų sandėlius, įrengti nuodingųjų atliekų saugojimo aikštes, sąvartynus; • naudoti chemikalus, kurie gali sąlygoti vandenvietės cheminę taršą.
--	--	---	---	---

		Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla Gamybinių ir komunalinių objektų (kapinių, buitinių atliekų surinkimo ir utilizavimo įrenginių, pramoninės gyvulininkystės objektų, buitinių nuotekų valymo įrenginių) sanitarinės ir taršos poveikio zonose	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43) Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarines apsaugos zonas gali tikslinti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme (Žin., 1995, Nr. 107-2391) numatyti planavimo organizatoriai, turintys teisę tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus (bendruosius, detaliuosius, specialiuosius planus), kai jie įvertina teritorijų planavimo dokumento sprendinių poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai ir juos suderina su Aplinkos ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija. Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama: • statyti pramonės įmones, gamybinius pastatus ir įrenginius, kurių gamybos teršalai gali pakenkti jau esančios įmonės darbuotojų sveikatai, sugadinti medžiagas, įrenginius, produkciją, taip pat padidinti gyvenamosios zonos taršą; • statyti gyvenamuosius namus, sporto įrenginius, vaikų įstaigas, mokyklas, medicinos įstaigas, sanatorijas ir profilaktoriumus bei kitas panašias įstaigas, taip pat įrengti parkus. • Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose, atsižvelgiant į tai, kiek ir kokių kenksmingų medžiagų jose esama, gali būti leidžiama verstis žemės ūkiu, reglamentuojant kultūrų sėjomainą ir sudėtį, ūkio pobūdį, suderinus šį klausimą su Sveikatos apsaugos ministerija ir Žemės ūkio ministerija. Gyvulininkystės, paukštininkystės ir žemės ūkio įmonių pastatų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama statyti gyvenamuosius namus ir visuomeninius objektus. Esamos žemės ūkio įmonės ar objektai, kurių sanitarinėse apsaugos zonose yra sodybų ar visuomeninių objektų, gali būti rekonstruojami atsižvelgiant į vietos sąlygas, Sveikatos apsaugos ministerijai ir Aplinkos apsaugos ministerijai įvertinus neigiamą poveikį sveikatai ir šiose zonose gyvenantiems asmenims sutikus.
--	--	--	---	---

		Teisės aktais reglamentuota miškų ūkio veikla Kultūros vertybių apsaugos zonose	Leistina kita ūkinė veikla, kuri neprieštaruja teisės aktais nustatytiems apribojimams.	Reglamentą žiūrėti prie Kultūros vertybių teritorijų apsaugos zonų.
		Veikla, teikianti turizmo paslaugas Turizmo plėtros teritorijose	Inžinerinės infrastruktūros, kelių ir gatvių tinklo plėtra, kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.	Žemės sklypuose gali būti teikiamos kaimo turizmo, viešbučių, pramogų paslaugos, plėtojami amatai. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla.

5.5 Teritorijų rezervavimas visuomenės poreikiamas

Šios teritorijos pateiktos 5.5.1 lentelėje, pažymėtos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje; Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje. Šie žemės sklypai negali būti parduodami, perleidžiami ar kaip nors kitaip perduodami privačion nuosavybėn iki planuojamo periodo pabaigos. Šių sklypų žemė turi būti naudojama gyventojų ramiam ir aktyviam poilsiui, sportui, sveikatingumui stiprinti, kultūros renginiams organizuoti, viešajai turizmo ir poilsio infrastruktūrai įrengti.

5.5.1 lentelė. Šakių rajono savivaldybės naudojamų ir rezervuojamų visuomenės poreikiams bendro naudojimo žemės sklypų sąrašas

Eil. nr.	Sklypo adresas	Siūlomas sklypo plotas, ha	Pastabos, pasiūlymai
<i>Sudargo seniūnija</i>			
1.	Sudargo mstl.		Įrengti aikštyną prie mokyklos
2.	Sudargo mstl.		Įrengti melioruotos pelkės vietoje tvenkinį
3.	Sudargo mstl.		Suformuoti rekreacinę zoną
4.	Bosų k.		Rezervuoti sklypą kaimo kapinėms
<i>Kidulių seniūnija</i>			
5.	Voverių k.		Suformuoti ir įrengti rekreacinę teritoriją su poilsio aikštele prie tvenkinio
6.	Voverių k.		Įrengti paplūdimį
7.	Kidulių mstl.		Suformuoti parko teritoriją prie buvusių kultūros namų
8.	Kidulių mstl.		Rezervuoti teritoriją "Prisiminimų parko" išplėtimui
9.	Kukarskės km.		Suformuoti poilsio zoną ir parką prie pensionato
<i>Gelgaudiškio seniūnija</i>			
10.	Gelgaudiškio mst.		Suformuoti/išskirti žemės sklypą poilsio aikštelės prie Nemuno, stovyklavietės (kempingo) įrengimui ties Gelgaudiškio mst.
11.	Gelgaudiškio mst.		Suformuoti/išskirti žemės sklypą žaliosioms zonoms
<i>Plokščių seniūnija</i>			
12.	Plokščių mstl.		Suformuoti sklypus viešųjų poreikių tenkinimui
13.	Plokščių mstl.		Įrengti poilsiavietę prie Ilgojo rago
<i>Kriūkų seniūnija</i>			
14-1	Kriūkų mstl.		Suformuoti sklypus viešųjų poreikių tenkinimui
14-2	Paežerėlių k.		Suformuoti teritoriją kapinių plėtrai
15.	Kumečių k.		Suformuoti Kumečių – Sutkiškių poilsio zoną
<i>Lekėčių seniūnija</i>			
16.	Lekėčių mstl.		Suformuoti rekreacinę zoną prie Liekės upelio
17.	Lekėčiai - Kretkampis		Rezervuoti miškų ūkio paskirties žemę ir praplėsti kapinių ribas
<i>Lukšių seniūnija</i>			
18.	Lukšių mstl.		Suformuoti laisvalaikio ir pramogų zoną
19.	Lukšių mstl.		Suformuoti skulptūrų parką

20.	Jurbūdžių k.		Suprojektuoti poilsiavietę prie Valiulių tvenkinio
<i>Šakių seniūnija</i>			
21.	Prūselių k.		Įkurti jaunimo poilsio aikšteles
22.	Valiulių k.		Suprojektuoti poilsio zoną
23.	Briedžių k.		Įrengti sporto aikštyną ir poilsio zoną
24.	Briedžių k.		Suprojektuoti parką
<i>Slavikų seniūnija</i>			
25.	Slavikų mstl.		Praplėsti kapinių teritorijos ribas
26.			Įrengti paplūdimį Siesarties ir Šešupės santakoje
27.	Žiūrų k.		Įrengti poilsio aikštelę
<i>Kudirkos Naumiesčio seniūnija</i>			
28.	Totorviečių k., Sintautų k.		Suformuoti Pentos upelio vandens turizmo ir poilsio zoną prie tvenkinių
29.	Totorviečių k.		Pakeisti žemės ūkio paskirties žemę į skirtą visuomenės poreikiams prie tvenkinio
<i>Sintautų seniūnija</i>			
30.	Keturnaujienos k.		Įrengti sporto aikštyną
31.	Sintautų mstl.		Suformuoti miestelio rekreacinio parko sklypą
32.	Totorviečių k., Sintautų k.		Suformuoti Pentos upelio vandens turizmo ir poilsio zoną prie tvenkinių
33.	Sintautų mstl.		Suformuoti teritoriją „Sintautų Nepriklausomybės ažuolynui“
<i>Griškabūdžio seniūnija</i>			
34.	Griškabūdžio mstl.		Įkurti rekreacinę zoną miestelyje prie tvenkinio
35.	Rygiškių k.		Suformuoti ir įrengti turistinę zoną prie J. Jablonskio tėviškės
36-1.	Griškabūdžio mstl.		Išskirti teritoriją naujoms kapinėms
36-2.	Degutinės k.		Suformuoti rekreacinę zoną
<i>Barzdų seniūnija</i>			
37-1	Simokų k.		Suformuoti rekreacinę zoną
37-2	Baltrušių k.		Suformuoti rekreacinę zoną prie Višakio upelio
37-3	Baltrušių k.		Suformuoti jaunimo poilsio ir sporto aikštelę
37-4	Barzdų k.		Suformuoti rekreacinę zoną
37-5	Barzdų k.		Suformuoti teritoriją poilsio aikštelę prie tvenkinio
<i>Žvirgždaičių seniūnija</i>			
38.	Žvirgždaičių mstl.		Suformuoti rekreacinę zoną
39.	Žvirgždaičių mstl.		Praplėsti kapinių teritorijos ribas
40.	Janukiškių k.		Įrengti poilsio – žaidimų aikštelę
41.	Stošų k.		Įrengti paplūdimį prie Šešupės
42.	Žvirgždaičių mstl.		Įrengti laisvalaikio praleidimo aikštelę

6. SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI

6.1 Automobilių keliai

Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai siūlomi atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teritorijos bendro plano sprendinius, ilgalaikę (iki 2025 m.) Lietuvos transporto sistemos strategiją bei kitus Lietuvos ir ES dokumentus ir ruošiamo Marijampolės apskrities bendro plano koncepciją.

Šakių rajono savivaldybės nekerta Europos kelių tinklo koridoriai bei europinės magistralės. Šakių rajono susisiekimo sistemos pagrindą sudaro 4 krašto bei 41 rajoniniai keliai, kuriais vyksta didžiausias eismas rajono teritorijoje. Perspektyvoje naujų magistralinių ir krašto kelių tiesti nenumatoma, todėl minėtais keliais vyks intensyviausias automobilių eismas.

Šakių rajono savivaldybės valstybinių kelių techninė būklė turi būti tobulinama rekonstruojant kelius, stiprinant bei atstatant dangas, asfaltuojant žvyrkelius, kaip tai numatyta 2002-2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės Strateginio planavimo komiteto 2002 m. kovo 7 d. posėdžio protokolo Nr.8. Marijampolės apskrityje 2005-2015 m. (ir po 2015 m.) laikotarpiu buvo numatyta rekonstruoti 58,5 km magistralinių, 129,9 km krašto ir 2,5 km rajoninės reikšmės kelių. Šakių rajone 2006-2015 m. numatomi kelių dangos stiprinimo darbai krašto kelyje 137 Pilviškiai-Šakiai-Jurbarkas (III kategorija) 29,37 km ilgio ruože. 2006-2015 m. laikotarpyje numatyta rekonstruoti: krašto kelią 137 Pilviškiai-Šakiai-Jurbarkas (esamo kelio IV/6,6-7,0, rekonstruoto - III/8,0) 12,1 km ilgio ruože ir dar 3,6 km ilgio ruožą planuojama rekonstruoti po 2015 metų. Taip pat 2006-2015 m. turėtų būti rekonstruotas krašto kelias 140 Kaunas-Zapyškis –Šakiai (esamo kelio kategorija IV/6,0 ir V/5,5-6,0, rekonstruoto – III/8,0) 12,1 km ilgio ruože ir krašto kelias 138 Vilkaviškis-Kudirkos Naumiestis-Šakiai (esamo kelio kategorija IV/6,5-6,0 ir V/6,0, rekonstruoto – III/8,0) 5,2 km ilgio ruože ir po 2015 m. planuojama kelio rekonstrukcija dar 17,3 km ilgio ruože.

2006-2015 m laikotarpyje Šakių rajono savivaldybėje numatyta asfaltuoti 9 rajoninių kelių su žvyro danga ruožus 96.96 km ilgyje. Po 2015 metų turėtų būti asfaltuojami 11 rajoninių kelių su žvyro danga ruožai 94,76 km ilgyje.

Pagal kelių priežiūros ir plėtros programą Respublikoje numatyta, kad 2015 m. valstybinės reikšmės žvyrkeliai sudarys: Lietuvoje – 32,3 %, Marijampolės apskrityje – 28,2 %, Šakių rajono savivaldybėje-26,0 %. Tarp valstybinės reikšmės rajoninių kelių 2015 m. Marijampolės apskrityje žvyrkeliai sudarytų 40,9 %, Šakių rajono savivaldybėje - 35,0 %.

Programoje planuojama iki 2015 m. sumažinti žvyrkelių dalį valstybinės reikšmės keliuose Šakių rajono savivaldybėje nuo 46,0 % iki 35,0 %, kai Marijampolės apskrityje nuo 37,0 % iki 28,2 %. Valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programa, vykdoma Šakių rajono savivaldybėje kelių būklės iš esmės nepakeičia.

Šakių rajono savivaldybėje bendrame kelių tinkle žvyrkeliai sudaro 67,3 %, o tarp vietinių kelių ir gatvių bendrai – 77,9 %.

Kadangi Šakių rajono savivaldybė kaimiška (2007 m. – 71,6 % gyventojų gyvena kaime), kelių tinklo būklę galima laikyti vienu iš svarbiausių regioninės politikos vertybių įgyvendinimo veiksnių. Kelių būklės analizė rodo, kad Šakių rajono valstybinių kelių būklė yra prasčiausia, gretinant ją su kitomis Marijampolės apskrities bei besiribojančiomis savivaldybėmis. Valstybinių kelių tinklo techniniai parametrai nėra pakankami, didžiąją dalį rajoninių kelių sudaro žvyrkeliai. Šakių rajono savivaldybėje vietinių kelių ir gatvių 77,9 % sudaro žvyrkeliai, 12,4 % - patobulintos (asfaltbetonio) dangos ir 9,6 % kelių yra be dangos. Daugiausia vietinės reikšmės kelių ir gatvių be dangos yra Sudargo – 54,4 % ir Sintautų -26,7 % seniūnijose.

Vietinės reikšmės kelių tinklo tankumas Šakių rajone vienas iš mažesnių tarp Marijampolės apskrities savivaldybių ir yra 19,3 % mažesnis už Marijampolės apskrities vidurkį ir 25,4 % mažesnis už šalies vidurkį.

Pagal Žvyrkelių asfaltavimo programą 2006-2008 metais Šakių rajono savivaldybėje turėtų būti išasfaltuota 10,78 km rajoninių kelių: kelio Nr.1912 Rupinai-Griškabūdis-Kudirkos Naumiestis 7,85 km ilgio ruožas, kelio Nr.3810 Šakiai-Prūseliai 1,43 km ilgio ruožas ir kelio Nr.3827 Valenčiūnai-Pieščiai 1,50 km ilgio ruožas. Šis projektas finansuojamas iš Kelių priežiūros ir plėtros programos.

Šakių rajono savivaldybės kelių tinklo plėtros sprendiniai, užtikrinantys kelių ir gatvių tinklo plėtrą artimiausiems 10-čiai metų, prioritetine tvarka būtų šie:

- Šakių rajono savivaldybės teritorijoje formuoti Marijampolės regiono strateginio plano koncepcijoje numatytus infrastruktūros koridorius: išėjimą į Tauragės apskritį – Gelgaudiškis – Šakiai – Sintautai - Kudirkos Naumiestis - Virbalis (jungtis su kitu infrastruktūros koridoriumi) - išėjimą į Kaliningrado sritį (kryptis į Kaliningradą) ir išėjimą į Kaliningrado sritį – Slavikai-Šakiai-Lukšiai-Lekėčiai išėjimą į Kauno apskritį (kryptis į Kauną). Plėtojant numatytus infrastruktūros koridorius, gerinti techninę krašto kelių Nr. 137, 138, 140 ir rajoninių kelių Nr.1912, Nr.3806 būklę, bei statyti kitus infrastruktūros objektus;

- mažinant neigiamą tranzitinio poveikio, gatvių apkrovimą, transporto sukeltą taršą bei avaringumą rajono savivaldybėje, po 2015 m. siūloma įrengti (tiesti) Kudirkos Naumiesčio miesto aplinkelį ir Šakių miesto pietinį aplinkelį (transporto srautui iš krašto kelio 138 nukreipti į krašto kelią 137);
- modernizuoti valstybinės reikšmės kelius, patenkančius į koncepcijoje numatytas regionines jungtis bei turizmo plėtros zonas (rajoniniai keliai Kudirkos Naumiestis – Slavikai, Lukšiai – Kriūkai, Šakiai – Slavikai, Kiduliai – Gelgaudiškis – Gerdžiūnai, Lukšiai – Griškabūdis (Nr. 3802, 3804, 3806, 3807, 3811));
- rajoninių kelių kokybės gerinimas, rekonstruojant ir asfaltuojant pirmiausia tuos, kurie jungia seniūnijas su rajono savivaldybės centru. Rekonstruotais, stiprintos dangos ir asfaltuotais krašto ir rajoniniais keliais sujungti savivaldybės miestus (lokalinius centrus) bei asfaltuotais vietinės reikšmės keliais daugiausiai gyventojų turinčias gyvenamąsias vietas t.y. modernizuoti vietinės reikšmės kelius, jungiančius gyvenamąsias vietas;
- asfaltuoti (ar kitaip gerinti kelių dangos būklę) privažiavimus prie teritorijų, koncepcijoje numatytų pramogų kompleksų, turizmo bei rekreacijos plėtros objektų. Privažiavimui prie stacionaraus Nemuno upės uosto siūlomas Gelgaudiškio miesto apvažiavimas;
- gerinti (asfaltuoti žvyrkelius ir gruntkelius) kelių dangas, kuriais numatomi viešojo transporto maršrutai;
- asfaltuoti kitus valstybinius rajoninės ir vietinės reikšmės kelius. Siūloma modernizuoti vietinės reikšmės kelius (atlikti kapitalinius remontus, atnaujinti kelio dangą skalda arba žvyru, žvyruoti ar asfaltuoti kelius be dangos, jungiančius gyvenamąsias vietas seniūnijose (šis sąrašas gali būti koreguojamas) (žr. 6.1.1 lentelę);
- kitose kaimo gyvenamosiose vietovių grupėse, turinčiose ne mažiau 50 gyventojų, išasfaltuoti žvyro ar be dangos svarbiausias gatves (rajoninio ar vietinio kelio ruožus per gyvenamąsias vietas).

Įvertinant esamą situaciją, atsižvelgiant į susisiekimo sistemos raidos tendencijas ir vadovaujantis parengtu Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo planu, Marijampolės apskrities teritorijos ruošiamu bendrojo planu bei kitais teritorijų planavimo dokumentais, strateginiais ir

kitais planais, 6.1.1 lentelėje pateikiamos Šakių rajono savivaldybės automobilių kelių sistemos sprendinių priemonės.

Šakių ir kitų miestų bei kaimiškų gyvenamųjų vietovių gatvių rekonstrukcija, remontai, asfaltavimo darbai (asfaltuoti žvyro ir kitos dangos gatves) atliekami pagal atskirai sudarytus ir savivaldybės Tarybos patvirtintus priemonių planus.

6.1.1 lentelė. Automobilių kelių plėtros ir modernizavimo sprendiniai 2006m-2015m ir po 2015 m.

Eil. Nr.	Kelio (kelio ruožo) numeris ir pavadinimas	Įgyvendinimo priemonė	Trasa
1.	Kelias 137 Pilviškiai-Šakiai-Jurbarkas, nuo 7,03 iki 36,4 km, 29,37 km ilgio ruožas	kelio dangos stiprinimas	esama
2.	Kelias 137 Pilviškiai-Šakiai-Jurbarkas, nuo 41,1 iki 56,78 km, 15,68 km ilgio ruožas	kelio rekonstrukcija	esama
3.	Kelias 140 Kaunas-Zapyškis-Šakiai, nuo 32,5 iki 45,2 km, 12,7 km ilgio ruožas	kelio rekonstrukcija	esama
4.	Kelias 138 Vilkaviškis-Kudirkos Naumiestis-Šakiai, nuo 18,4 km iki 19,47 km, 1,07 km ilgio ruožas	kelio rekonstrukcija	esama
5.	Kelias 138 Vilkaviškis-Kudirkos Naumiestis-Šakiai, nuo 20,67 km iki 24,8 km, 4,13 km ilgio ruožas	kelio rekonstrukcija	esama
6.	Kelias 138 Vilkaviškis-Kudirkos Naumiestis-Šakiai, nuo 25,6 km iki 42,93km, 17,33 km ilgio ruožas	kelio rekonstrukcija	esama
7.	Kelias Nr. 3810 Šakiai-Prūseliai, nuo 2,8 km iki 6,3 km, 3,5 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
8.	Kelias Nr. 1912 Zapyškis-Griškabūdis-Kudirkos Naumiestis, nuo 22,31 km iki 24,4 km, 2,09 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
9.	Kelias Nr. 1912 Zapyškis-Griškabūdis-Kudirkos Naumiestis, nuo 31,73 km iki 36,7 km, 4,97 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
10.	Kelias Nr. 1912 Zapyškis-Griškabūdis-Kudirkos Naumiestis, nuo 37,81 km iki 42,76 km, 4,95 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
11.	Kelias Nr. 1912 Zapyškis-Griškabūdis-Kudirkos Naumiestis, nuo 43,8 km iki 49,3 km, 5,5 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
12.	Kelias Nr. 1912 Zapyškis-Griškabūdis-Kudirkos Naumiestis, nuo 50,3 km iki 54,4 km, 4,1 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
13.	Kelias Nr. 3813 Žygėnai-Voveriai-Bunikiai, nuo 0,7 km iki 4,2 km, 3,5 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
14.	Kelias Nr. 1931 Zapyškis-Pavilkijys-Kriūkai, nuo 7,0 km iki 10,2 km, 3,2 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
15.	Kelias Nr. 1931 Zapyškis-Pavilkijys-Kriūkai, nuo 11,2 km iki 12,1 km, 0,9 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
16.	Kelias Nr. 1931 Zapyškis-Pavilkijys-Kriūkai, nuo 13,0 km iki 20,5 km, 7,5 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
17.	Kelias Nr. 3802 Kudirkos Naumiestis-Slavikai-Kiduliai, nuo 0,0 km iki 12,2 km, 12,2 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
18.	Kelias Nr. 3802 Kudirkos Naumiestis-Slavikai-Kiduliai, nuo 13,4 km iki 17,4 km, 4,0 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
19.	Kelias Nr. 3802 Kudirkos Naumiestis-Slavikai-Kiduliai, nuo 18,4 km iki 21,7 km, 3,3 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama

	km ilgio ruožas		
20.	Kelias Nr. 3802 Kudirkos Naumiestis-Slavikai-Kiduliai, nuo 23,9 km iki 35,2 km, 11,3 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
21.	Kelias Nr. 3808 Slavikai-Sudargas, nuo 0,7 km iki 11,5 km, 10,8 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
22.	Kelias Nr. 3812 Zypčiai-Veršiai-Piečiškiai, nuo 0,0 km iki 5,0 km, 5,0 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
23.	Kelias Nr. 3812 Zypčiai-Veršiai-Piečiškiai, nuo 6,2 km iki 16,2 km, 10,0 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
24.	Kelias Nr. 3827 Privaž. Prie Piesčių nuo kelio Pilviškiai-Šakiai-Jurbarkas, nuo 0,0 km iki 1,5 km, 1,5 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
25.	Kelias Nr. 3817 Išdagai-Valakbūdis, nuo 0,9 km iki 10,6 km, 9,7 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
26.	Kelias Nr. 3811 Lukšiai-Griškabūdis, nuo 1,6 km iki 10,5 km, 8,9 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
27.	Kelias Nr. 3816 Karčrūdė-Jankai-Baltrušiai, nuo 11,62 km iki 19,98 km, 5,36 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
28.	Kelias Nr. 5124 Putinai-Slabadai-Janukiškiai-Barzdai, nuo 7,0 km iki 11,6 km, 4,6 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
29.	Kelias Nr. 5124 Putinai-Slabadai-Janukiškiai-Barzdai, nuo 12,8 km iki 18,4 km, 5,6 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
30.	Kelias Nr. 3828 Privaž. Prie Branduoliškių nuo kelio Kiduliai-Gelgaudiškis-Gerdžiūnai, nuo 0,0 km iki 1,9 km, 1,9 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
31.	Kelias Nr. 3815 Sintautai-Veršiai-Šlamai, nuo 0,65 km iki 4,7 km, 4,05 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
32.	Kelias Nr. 3815 Sintautai-Veršiai-Šlamai, nuo 6,2 km iki 6,6 km, 0,4 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
33.	Kelias Nr. 3809 Panoviai-Naudžiai, nuo 1,0 km iki 7,1 km, 6,1 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
34.	Kelias Nr. 3819 Kirmiškiai-Turčinai, nuo 0,0 km iki 6,6 km, 6,6 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
35.	Kelias Nr. 3813 Žygėnai-Voveriai-Bunikiai, nuo 4,2 km iki 10,3 km, 6,1 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
36.	Kelias Nr. 3807 Kiduliai-Gelgaudiškis-Gerdžiūnai, nuo 1,6 km iki 14,3 km, 12,7 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
37.	Kelias Nr. 3807 Kiduliai-Gelgaudiškis-Gerdžiūnai, nuo 14,8 km iki 19,4 km, 4,6 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
38.	Kelias Nr. 3807 Kiduliai-Gelgaudiškis-Gerdžiūnai, nuo 21,0 km iki 25,6 km, 4,6 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
39.	Kelias Nr. 3807 Kiduliai-Gelgaudiškis-Gerdžiūnai, nuo 28,0 km iki 40,12 km, 12,12 km ilgio ruožas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
40.	Siūloma po 2015 metų: įrengti Kudirkos Naumiesčio aplinkelį	aplinkelio su tiltu per Šešupės upę	nauja

	įrengti Šakių miesto pietinį aplinkelį (transporto eismui iš krašto kelio 138 nukreipti į krašto kelią 137)	įrengimas aplinkelio įrengimas	nauja
	įrengti Gelgaudiškio miesto apvažiavimą (privažiavimui prie siūlomo stacionaraus Nemuno upės uosto)	aplinkelio įrengimas (rajoninio ir vietinių kelių rekonstrukcija)	nauja
41.	Siūloma modernizuoti vietinės reikšmės kelius (pateikiami kelių ruožai pagal jungiančias gyvenvietes)	atlikti kapitalinius remontus, atnaujinti kelio dangą skalda arba žvyru, žvyruoti ar asfaltuoti kelius be dangos (gruntkelius)	
	Barzdų seniūnija		
	Barzdų miestelio gatvės	gatvių dangų atnaujinimas	esama
	Baltrušų gyvenvietės gatvės	gatvių dangų atnaujinimas	esama
	Barzdų seniūnijos keliai su žvyro danga	kelių remontas	esama
	Kelias Baltrušiai-Simokai	asfaltinės dangos įrengimas	esama
	Kidulių seniūnija		
	Kelias į poilsiavietę „Prisiminimų takas“	žvyro dangos įrengimas	esama
	Kelias Voverių gyvenvietės pietiniame apvažiavime	žvyro dangos įrengimas	esama
	Kelias Bunikėliai-Gečiai	žvyro dangos įrengimas	esama
	Kelias į Aleksandravos kaimą nuo kelio Nr.1813	žvyro dangos įrengimas	esama
	Kelias Kiduliai-Kaimelis	asfaltinės dangos įrengimas	esama
	Kelias Karališkiai-Sutkiai	asfaltinės dangos įrengimas	esama
	Kelias Žygėnai-Maštaičiai	asfaltinės dangos įrengimas	esama
	Kelias Jakaičiai-Piesčiai-Valenčiūnai	asfaltinės dangos įrengimas	esama
	Kriūkų seniūnija		
	Kriūkų seniūnijos vietiniai keliai be dangos	žvyro dangos įrengimas	esama
	Kriūkų seniūnijos vietiniai keliai su žvyro danga	kelių remontas	esama
	Kudirkos Naumiesčio seniūnija		
	Kelias Totorviečiai-Sintautai	asfaltinės dangos įrengimas	esama
	Lekėčių seniūnija		
	Lekėčių miestelio gatvės	gatvių su asfaltbetonio danga remontas, rekonstrukcija	esama
	Mikytų gyvenvietės gatvės	asfaltinės dangos įrengimas	esama
	Lekėčių seniūnijos vietiniai keliai	žvyro dangos įrengimas	esama
	Kelias nuo Pavilkijo kelto iki kelio kelio Pavilkijys-Kaunas	asfaltinės dangos įrengimas	esama
	Lukšių seniūnija		
	Lukšių miestelio gatvės	gatvių su asfaltbetonio danga	esama

	Tiltas per Siesartį Liepalotuose	rekonstrukcija	
	Lukšių seniūnijos vietiniai keliai su žvyro danga	tilto rekonstrukcija	esama
	Kelio išplatinimas prie Lukšių kapinių, Ežero gatvėje, prie prekybos centrų	kelių remontas	esama
	Privažiavimas prie Bališkių malūno	kelių rekonstrukcija	esama
Plokščių seniūnija		kelio rekonstrukcija	esama
	Plokščių seniūnijos vietiniai keliai be dangos	žvyro dangos įrengimas	esama
	Voniškiai-Obeliškiai	žvyro dangos įrengimas	esama
Sintautų seniūnija			
	Sintautų, Veršių, Keturnaujienos miestelių gatvės	gatvių rekonstrukcija	esama
	Kelias į P. Vaičiaičio tėviškę	kelio rekonstrukcija	esama
	Kelias Veršiai-Šlaimai-Katiliai	žvyro dangos įrengimas	esama
	Kelias į Suodžių kaimo koplyčią	kelio rekonstrukcija	esama
	Kelių tinklas Šarvininkišės, Storiūkų, Pavasijų kaimų teritorijoje	kelių tiesimas	nauja
Slavikų seniūnija			
	Kelias Aukštoji-Butviliškiai-Juškakaimiai-Šilgaliai	kelio rekonstrukcija	esama
	Kelias Šilininkai-Žiūriai	kelio rekonstrukcija	esama
	Slavikų gyvenvietės Ryto gatvė	asfalto dangos atnaujinimas	esama
Sudargo seniūnija			
	Sudargo miestelio, Grinaičių, Burgaičių, Pervazninkų kaimų gatvės	gatvių rekonstrukcija	esama
	Kelias Rėžgalų kaime	žvyro dangos įrengimas	esama
Šakių seniūnija			
	Šakių miesto gatvės (Liepų ir Žalgirio gatvių kvartale)	gatvių asfaltavimas	esama
	Girėnų kaimo gatvės	gatvių rekonstrukcija	esama
	Šakių seniūnijos vietiniai keliai su žvyro danga	kelių remontas	esama
Žvirždaičių seniūnija			
	Kelias Pavingrupiai-Barzdai	asfaltinės dangos įrengimas	esama
	Kelias į Bliuvų kaimą	kelio remontas	esama
	Kelias Vyžpiniai-Janukiškiai	žvyro dangos įrengimas	esama

Pastaba: Automobilių kelių plėtros ir modernizavimo priemonių įgyvendinimas gali būti koreguojamas atsižvelgiant į susisiekimo sistemos pokyčius ar Vyriausybės nutarimais priimant programų pakeitimus

Pakelės infrastruktūra

- Siūloma plėtoti degalinių tinklą šalia intensyviausių krašto reikšmės kelių ir palei Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano erdvinės plėtros koncepcijoje numatytas regiono jungtis: palei krašto kelius Nr. 138 Vilkaviškis-Kudirkos Naumiestis-Šakiai, Nr.137 Pilviškiai-Šakiai Jurbarkas, Nr.140 Kaunas-Zapyškis-Šakiai, rajoninius kelius Nr. 1912 Rupinai-Griškabūdis-Kudirkos Naumiestis, Nr.3806 Šakiai-Slavikai.
- Su institucijomis ir įmonėmis, kompetetingomis spręsti kelių aptarnavimo infrastruktūros klausimus, nustatyti tikslumą ir prioritetus, ruošiant automobilių ir dviračių aptarnavimo objektų, degalinių išdėstymo schemas (parengti pakelės infrastruktūros specialiųjų planų dokumentus), užtikrinančius kokybišką aptarnavimą ir optimalų tinklą.
- Rajono seniūnijos siūlo įrengti degalines: Kriukuose, Lukšiuose, Plokščiuose, Pavilkijyje, Slavikuose, Sudarge, Žvirgzdaičiuose, kelyje Šakiai-Kudirkos Naumiestis prie kelių sankryžos Kirmiškiai-Turčinai (Sintautų seniūnija).
- Siūloma plėtoti pakelės infrastruktūrą, kokybiškai plėtoti paslaugų infrastruktūros objektus (maitinimo įstaigų (restoranų, kavinių ar kt.), poilsio aikštelių (automobilių stovėjimo aikštelių), viešbučių (nakvynės namų, motelių ar kt.), parduotuvių ir techninio aptarnavimo stočių tinklą turizmo plėtros zonose: krašto reikšmės kelių Nr.137 Pilviškiai-Šakiai-Jurbarkas, Nr. 138 Vilkaviškis-Kudirkos Naumiestis-Šakiai, Nr.140 Kaunas-Zapyškis-Šakiai, rajoninių kelių Nr. 1912 Rupinai-Griškabūdis-Kudirkos Naumiestis, Nr.3806 Slavikai-Šakiai, Nr.3807 Kiduliai-Gelgaudiškis-Gerdžiūnai, Nr.3804 Lukšiai-Gerdžiūnai-kriūkai, Nr.1931 Rupinai-Jadagoniai-Pavilkijys-Kriūkai ir kt. kryptimis. Svarbiausiose turistų ir poilsiautojų maršrutuose eismą aptarnaujančius įrenginius išdėstyti taip, kad jie tenkintų vietos gyventojų ir tarptautinius reikalavimus. Sintautų seniūnija siūlo įrengti pakelės maitinimo įstaigą Kirmiškių kaime prie kelio Šakiai-Kudirkos Naumiestis.
- Įrengti Pavilkijo kelto prieplauką, prieplauką Kriukuose, numatyti tilto per Nemuną statybą (Lekėčių, Kriūkų seniūnijos).
- Sukurti automobilių stovėjimo aikštelių tinklą:
 - suplanuoti Šakių, Kudirkos Naumiesčio miestų, Gelgaudiškio, Barzdų, Burgaičių, Kidulių, Pavilkijo, Lekėčių, Lukšių, ir kt. miesteliuose prie pastatų naudojamus žemės plotus

tinkamus automobilių stovėjimo aikštelėms, inventorizuoti ir sutvarkyti automobiliams statyti viešojo naudojimo aikšteles bei gatves;

- detaliais planais suformuoti žemės sklypus prie daugiabučių gyvenamųjų namų Šakių, Kudirkos Naumiesčio, Gelgaudiškių miestuose. Siekti, kad stovėjimo aikštelių vietų skaičius būtų tolygus daugiabučio namo butų skaičiui.

- Įrengti automobilių stovėjimo aikšteles prie visuomeninių objektų:

- įrengti poilsiavietę ir automobilių stovėjimo aikštelę Kidulių girininkijoje;

- įrengti automobilių stovėjimo aikšteles prie Lukšių pirminio sveikatos centro, Liepalotų bendruomenės centro (Lukšių seniūnija);

- prie evangelikų-liuteronų kapinių Burgaičių kaime (Sudargo seniūnija), skirtą piliakalnių lankytojams.

- Įrengti, renovuoti ar rekonstruoti gatvių apšvietimą:

- rekonstruoti Barzdų seniūnijos Barzdų miestelio, Baltrušių, Butkiškių gyvenviečių ir Žilių kaimo gatvių apšvietimą (Barzdų seniūnija);

- renovuoti Gelgaudiškio miesto ir kitų seniūnijos gyvenviečių gatvių apšvietimą (Gelgaudiškio seniūnija);

- įrengti gatvių apšvietimą Bunikių gyvenvietėje, rekonstruoti kelio atkarpos nuo Kidulių kelio sankryžos iki Nemuno tilto apšvietimą (Kidulių seniūnija);

- renovuoti Lekėčių miestelio gatvių apšvietimą, įrengti gatvių apšvietimą Mikytų, Pavilkijo ir Kretkampio gyvenvietėse (Lekėčių);

- renovuoti Kudirkos Naumiesčio gatvių apšvietimą;

- renovuoti Lukšių miestelio gatvių apšvietimą (Lukšių seniūnija);

- renovuoti Sintautų, Veršių, Keturnaujienos miestelių, Užsienių gyvenvietės gatvių apšvietimą (Sintautų seniūnija);

- rekonstruoti gatvių apšvietimą Slavikų ir Šilgalių gyvenvietėse (Slavikų seniūnija);

- įrengti naujai gatvių apšvietimą Pervazninkų kaimo Miško gatvėje, rekonstruoti Grinaičių kaimo gatvėse (Sudargo seniūnija);

- renovuoti Šakių miesto ir kaimo gyvenviečių gatvių apšvietimą (Šakių seniūnija);

- rekonstruoti Žvirgždaičių gyvenvietės gatvių apšvietimą (Žvirgždaičių seniūnija).

- Įrengti pėsčiųjų tiltą per Šešupę į Baltkalnį (Kudirkos Naumiesčio seniūnija).

Šakių rajono savivaldybės 3 lygmens lokalinius a ir b kategorijos urbanistiniuose centruose šalia pagrindinių gatvių įrengti šaligatvius bei kaimo gyvenamosiose vietovėse šalia pagrindinių gatvių nutiesti šaligatvius, pėsčiųjų-dviračių takus.

- rekonstruoti šaligatvį Kidulių miestelyje, Nemuno gatvėje ir įrengti pėsčiųjų taką nuo Karališkių kaimo iki Kidulių (Kidulių seniūnija);
- Lekėčių miestelyje sutvarkyti Liekės, Sirvydų, Medžiotojų, Šilo, Kaštonų, Ateities, Jaunystės, Kauno, Draugystės gatves ir įrengti šaligatvius prie jų.
- įrengti naujus pėsčiųjų ir dviračių takus, rekonstruoti esamus šaligatvius Lukšių miestelio gatvėse;
- įrengti šaligatvius su turėklais į Bažnyčios kalną , šaligatvį Plokščių gyvenvietės Nemuno gatvėje (Plokščių seniūnija);
- rekonstruoti šaligatvius Sudargo kaimo gatvėse, įrengti pėsčiųjų taką Burgaičių kaime piliakalnių lankytojams (Sudargo seniūnija);
- įrengti naujus pėsčiųjų ir dviračių takus, rekonstruoti esamus šaligatvius Briedžių ir kitų Šakių seniūnijos gyvenviečių bei Šakių miesto gatvėse;
- Šakių miesto V.Kudirkos gatvės šaligatviuose įrengti suoliukus;
- įrengti pėsčiųjų taką Žvirgždaičių gyvenvietės A.Liorentaitės gatvėje (Žvirgždaičių seniūnija).
- Įrengti nuovažas į žemės ūkio paskirties žemę Lukšių seniūnijoje, nuovažą nuo kalno ties Kubilių ferma prie lydekinės griovos (Plokščių seniūnija), privažiavimą prie priešgaisrinio punkto (Lekėčių seniūnija).

Viešasis transportas

- Siūloma didinti viešojo transporto vaidmenį susisiekimo sistemoje, suteikiant prioritetą šiai transporto rūšiai, atnaujinant transporto parką, diegiant integruotas informavimo priemones, gerinant susisiekimą su visuomeninio transporto stotimis.
- Siūloma palaikyti ir tobulinti viešąjį susisiekimą iš Šakių rajono gyvenamųjų vietovių į Šakius, Kudirkos Naumiestį, Gelgaudiškį ir kitus plėtros pocentrais Šakių savivaldybėje laikytinus esamų seniūnijų centrus: Barzdus, Griškabūdį, Kidulius, Kriūkų, Lekėčius, Lukšius, Plokščius, Sintautus, Slavikus, Sudargą, Žvirgždaičius, kaimyninių rajonų centrus, Kauną, Vilkaviškį, Kybartus, Jurbarką, Kazlų Rūdą, Klaipėdą, Palangą, Vilnių ir kitus didmiesčius. Įvertinant viešojo susisiekimo sistemos nykimo tendencijas, viešojo susisiekimo tinklas neturi būti mažesnis negu minimalus tinklas, apjungiantis 3 lygmens lokalinius a ir b kategorijos centrus bei 4 lygmens a, b ir c kategorijų urbanistinius centrus.

- Šakių rajono savivaldybės teritorijoje įrengti stogines autobusų stovėjimo aikštele (stoteles).
- Organizuoti konkursus viešojo transporto naujiems maršrutams eksploatuoti (mažos talpos autobusams).

6.2 Pasienio kontrolės punktai

Lietuvos Respublikos įstojimas į Europos Sąjungą ir rengimasis prisijungti prie Šengeno erdvės, įgalioja užtikrinti išorinės ES sienos saugumą. Siekiant sudaryti palankias sąlygas keleivių ir krovinių judėjimui per valstybės sieną, būtina sukurti pasienio kontrolės punktų infrastruktūrą, atitinkančią ES bei Šengeno teisyno reikalavimus.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1176 „Dėl pasienio kontrolės punktų plėtros strategijos patvirtinimo“ yra nustatyti prioritetai ir plėtros priemonių įgyvendinimo tvarka, Siekiant įgyvendinti strateginę institucijos tikslą, numatoma pastatyti PKP, atitinkančius ES ir Šengeno reikalavimus, kurie pagerins sienos apsaugą bei padidins pralaidumą.

Siekdama įgyvendinti pasienio kontrolės punktų (toliau - PKP) plėtros uždavinius Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2001 m. spalio 1 d. nutarimo Nr. 1176 „Dėl Pasienio kontrolės punktų plėtros strategijos patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 84-2935; 2002, Nr. 118-5313; 2006, Nr. 61-2188) 2006 m. gegužės 29 d. nauja redakcija patikslino PKP plėtros strategijos įgyvendinimo priemones.

Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie LR VRM 2006 m. strateginiame veiklos plane patvirtintos 7 programos.

Kokybiškai įgyvendinti projektai iš Šengeno priemonės leis užtikrinti patikimą ES išorės sienos kontrolės apsaugą bei užtikrins Lietuvos įsiliejimą į Šengeno erdvę.

Kybartų PKP (Vilkaviškio rajono savivaldybė) yra vienas svarbiausių kontrolės punktų su Rusijos Federacija (Kaliningrado sritimi). Šakių rajono savivaldybėje yra mažiau svarbus Ramoniškių pasienio kontrolės punktas su Rusijos Federacija. Pagal įgyvendinamą Panemunės valstybinės sienos perėjimo projektą pagal PHARE programą, Ramoniškio pasienio kontrolės punkto statybai 2008 metais skirta 7,0 mln. lėšų iš valstybės biudžeto.

Vykdomas Šengeno lėšomis finansuojamo projekto „1.17/05 sienos apsaugos priemonių prie valstybės sienos su Baltarusija ir Rusijos Federacija (Kaliningrado sritimi) įrengimas.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programos įsipareigojimų įgyvendinimo priemones, numatyta pradėti valstybės sienos su Rusijos Federacija demarkavimo darbus.

6.3 Geležinkelis

Sutinkamai su ilgalaike (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategija, numatomas transeuropinių geležinkelių transporto koridorių bei su jais susijusių transporto mazgų modernizavimas bei rekonstravimas. Didelę įtaką bendrai teritorijos raidai turėtų Lietuvos bendrajame plane numatyta krašto geležinkelio linija Tauragė – Pilviškiai, kertanti Šakių rajono savivaldybės teritoriją. Planuojama, kad pastačius geležinkelio liniją, aplink ją susidarys palankios sąlygos pramonės, sandėliavimo ir komercinių objektų plėtrai, sukurs naujas žemės ūkio ir miškų ūkio verslų vystymo galimybes, inicijuos galimas konversijas.

Detalizuojant Šakių rajono savivaldybės teritorijoje geležinkelių infrastruktūros plėtros sprendinius, jų modernizavimo ir plėtros priemonės pateikiamos 6.3.1 lentelėje.

6.3.1 lentelė. Geležinkelių infrastruktūros plėtros ir modernizavimo sprendiniai

Ruožas	Eil. Nr.	Igyvendinimo priemonės	Trasa
Stirnėnai-Tauragė	1	Naujos geležinkelio linijos tiesimas	nauja

Pastaba: Geležinkelių plėtros ir modernizavimo priemonių įgyvendinimas gali būti koreguojamas atsižvelgiant į susisiekimo sistemos pokyčius ar Vyriausybės nutarimais priimant programų pakeitimus

Nauja geležinkelio linija įsijungtų į esamą geležinkelį ties Stirnėnais (greta Pilviškių, Vilkaviškio r. sav.) ir tiestųsi per Šakių rajono savivaldybės teritoriją ties Janukiškiais, Žvirgždaičiais, Versiais, Išdagais, Gulbiniais, Ritiniais, Valenčiūnais, Papiškiais per Nemuną į Antakalniškius, iš kurių iki Bernotiškės glž. stoties (Tauragės apskrityje). Šia linija visas regionas būtų sujungtas su Tauragės apskritimi, tuo pačiu pagėrėtų gyventojų susisiekimo galimybės bei krovinių pasiekiamumas kitoms šalies teritorijoms, taip pat susisiekimas su pajūrio poilsio zona. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane planuojamos naujos geležinkelio linijos tiesimas pareikalaus inžinerinių statinių – tiltų, viadukų, pervažų, pralaidų, pylimų ir kt. statybos. Be sudėtingiausio ir didžiausio tilto per Nemuną (ties Papiškiais), prireiks tilto per Šešupės slėnį (ties Viltrakiais), nedidelių tiltų ar pralaidų per Novą (ties Rūgiais), Siesartį (ties Valiais) ir Jotiją (ties Valenčiūnais), pralaidų per 23 upelius ir melioracijos griovius. Susikirtimo vietose su krašto keliais numatomi viadukai: ties Išdagais susikirtime su 138 krašto keliu Vilkaviškis – Kudirkos Naumiestis – Šakiai, ties Valenčiūnais susikirtime su 137 krašto keliu Pilviškiai – Šakiai – Jurbarkas. Susikirtimuose su rajono keliais planuojamos 5 geležinkelio pervažos. Būtina parengti geležinkelio linijos specialųjį planą, kuriame būtų konkretizuota geležinkelio linijos trasa, patikslinti inžineriniai sprendiniai, nustatyti geležinkelio tiesimui rezervuojamų žemės plotų dydžiai.

6.4 Dviračių takai

Pagal Kelių priežiūros ir plėtros programą (Eismo saugos ir aplinkosauginių priemonių diegimas 2006-2010 m.) Šakių rajono savivaldybėje numatoma įrengti dviračių-pėsčiųjų takus:

- kelio Nr.137 Pilviškiai-Šakiai-Jurbarkas ruože nuo 52,86 km iki 54,3 km ;
- kelio Nr.137 Pilviškiai-Šakiai-Jurbarkas ruože nuo 32,9 km iki 34,3 km;
- kelio Nr.138 Vilkaviškis-K.Naumištis-Šakiai ruože, kair.p. nuo 18,4 km iki 19,9 km;
- kelio Nr.138 Vilkaviškis-K.Naumištis-Šakiai ruože nuo 42,0km iki 43,2km;
- kelio Nr.3801 Šakiai-Plokščiai (Briedžių gyv.) ruože nuo 6,6 km iki 8,4 km;
- kelio Nr.3810 Šakiai-Prūseliai (Prūselių gyv.) ruože nuo 1,0 km iki 2,7 km;
- kelio Nr.3810 Šakiai-Prūseliai (Prūselių gyv.) ruože nuo 6,2 km iki 6,9 km;
- kelio Nr.3801 Kiduliai-Gelgaudiškis-Gerdžiūnai (Plokščių gyv.) ruože nuo 25,6 km iki 28,0 km;
- kelio Nr.3806 Šakiai-Slavikai (Giedručių gyv.) ruože nuo 1,0 km iki 1,6 km;
- kelio Nr.1912 Zapyškis-Griškabūdis-K.Naumištis (Žvirgždaičių gyv.) ruože nuo 42,9 km iki 43,8 km;
- kelio Nr.3805 Lekėčiai-Pavilkijys (Mikytų gyv.) ruože nuo 7,2 km iki 8,4 km;
- kelio Nr.3822 Barzdai-Butkiškiai (Butkiškių gyv.) ruože nuo 3,0 km iki 3,4 km;
- kelio Nr.1931 Zapyškis-Pavilkijys-Kriūkai (Pavilkijo gyv.) ruože nuo 10,2 km iki 11,2 km ir nuo 20,2 km iki 21,9 km;
- kelio Nr.3811 Lukšiai-Griškabūdis ruože nuo 0,0 km iki 0,40 km;
- kelio Nr.3801 Šakiai-Plokščiai ruože nuo 0,35 km iki 1,15 km;
- kelio Nr. 3806 Šakiai – Slavikai ruože nuo 1,5 km iki 1,9 km;
- kelio Nr.3814 Lukšiai-Sintautai ruože nuo 0,0 km iki 0,3 km;

Šie projektai finansuojamas iš Kelių priežiūros ir plėtros programos.

Siūloma:

- Suprojektuoti pėsčiųjų-dviračių takus upių slėnių, rekreacinės plėtros teritorijose.
- Vietiniam susisiekimui įrengti:
 - Šakių mieste įrengti pėsčiųjų-dviračių taką į naujas kapines nuo Šilgalių sodų tako miesto aplinkeliu ir nuo įmonės „Nikstas“ iki Giedručių gyvenvietės Giedručių gatvės;
 - Šakių mieste pro Vytauto Rimkevičiaus sodybą, Zanavykų krašto muziejų, Birutės, Siesarties gatvėmis, per Girėnų gyvenvietę, Valiulių tvenkinį
 - Šakiai-Zyplių dvaras per Lukšius;
 - nuo Striūpų iki Šakių aplinkelio;

- įrengti pėsčiųjų-dviračių takus nuo Sintautų į kelią Kudirkos Naumiestis-Šakiai (Sintautų seniūnija), Ilguvoje iki Tūbiškių pro Gegužius iki Ilguvos (Kriūkų seniūnija), Lukšiuose nuo kultūros centro iki Kauno-Šakių ir Lukšių-Griškabūdžio gatvių sankryžos (Lukšių seniūnija).

6.5 Vandens transportas

Lietuvos Respublikoje yra 902,3 km vidaus vandenų kelių, iš kurių 821,3 km – valstybinės reikšmės, 48 km – vietinės ir 33 km – perspektyvinių kelių. Pagrindinis kelias Nemuno upe ir Kuršių mariomis nuo Kauno iki Klaipėdos Valstybinio jūrų uosto (278,3 km) yra IV kategorijos tarptautinės reikšmės vidaus vandens kelias E-41, įtrauktas į Europos svarbiausių tarptautinės reikšmės (TEN-T) vidaus vandens kelių tinklą. VVKD duomenimis, Lietuva yra pasirašiusi Europos susitarimą dėl svarbiausių tarptautinės reikšmės vidaus vandens kelių (AGN) tinklo išvystymo, tame tarpe ir E-41 (Nemunas nuo Kauno iki Klaipėdos jūrų uosto).

Vidaus vandenų laivybai Lietuvoje tampant prioritetine transporto ir turizmo sektoriaus dalimi, didėja poreikis vystyti vidaus vandens kelius. ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšomis įgyvendinamas projektas „Kompleksinis vidaus vandenų kelio Nemuno upe ir Kuršių mariomis nuo Klaipėdos iki Kauno sutvarkymas, kurio tikslas - sukurti vidaus vandens kelio sistemą Nemuno upe ir Kuršių mariomis nuo uostamiesčio iki pat Kauno.

VĮ Vidaus vandens kelių direkcija (toliau VVKD) prižiūri ir eksploatuoja vidaus vandens kelius, plečia Lietuvos Respublikos vidaus vandens kelių tinklą bei valstybinės reikšmės vidaus vandens kelių infrastruktūrą pagal Susisiekimo ministerijos programą „Susisiekimo vidaus vandens keliais užtikrinimas“. Jos pagrindinis tikslas yra modernizuoti vidaus vandenų transporto infrastruktūrą taip, kad ji atitiktų ES techninius standartus ir vežimų poreikius bei didintų atskirų transporto šakų tarpusavio sąveiką. VVKD aktyviai dalyvauja nagrinėjant ir vertinant svarbiausias šalies vidaus vandenų plėtros problemas, teikia pasiūlymus valstybės institucijoms, įmonėms ir įstaigoms, vykdančioms valstybės politiką bei koordinuoja veiksmus ruošiant ir įgyvendinant įvairius vidaus vandens kelių infrastruktūros plėtros projektus.

Svarbiausias VVKD strateginis projektas yra susietas su tarptautinės reikšmės laivybiniu keliu Klaipėda – Kaunas, kuriame turi būti palaikomi tarptautiniu susitarimu nustatyti IV klasės vidaus vandenų kelių gabaritai per visą 230 parų navigacijos laikotarpį.

2008 metais pagal investicinį projektą numatyta navigacijos sezono metu paženklinoti farvaterį nuo Kauno iki Rusnės, tad bus sudarytis sąlygos laivams plaukioti ir tamsiu paros metu.

VĮ Vidaus vandens kelių direkcijos užsakymu, 2006 m. buvo atlikta galimybių studija „Kompleksinis vidaus vandens kelio Nemuno upe ir Kuršių mariomis Klaipėda-Kaunas sutvarkymas, pritaikant krovinei ir keleivinei laivybai“. Apskaičiavus krovinių ir keleivių srauto prognozę, nustatyta, kad E41 vidaus vandens kelią Nemunu ir Kuršių mariomis (Kauno-Klaipėdos ruožas) ekonominiu, aplinkosauginiu ir socialiniu požiūriu reikia modernizuoti, padidinant jo gylį bei įsteigiant krovinių uostą Kaune.

Šakių rajono savivaldybės teritorijoje plėtojant Nemuno upės vandens kelio infrastruktūrą numatoma įrengti mobilies prieplaukas Gelgaidiškyje, Kriūkuose, Plokščiuose, Sudarge, Ilguvoje ir Pavilkijyje.

6.6 Teritorijų rezervavimas susisiekimo sistemos plėtrai valstybės ir apskrities svarbos objektams

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane susisiekimo sistemos plėtroje numatoma techniškai pertvarkant esamus žemesnės kategorijos kelius, tiesti naujus aplinkkelius, kelius. Šių kelių rekonstravimas yra tiesiogiai susijęs su padidėjusiomis sanitarinėmis juostomis, naujų teritorijų poreikiu aplinkkelių tiesimui bei kelių platinimui. Remiantis šiuo planu reikalinga rezervuoti teritorijas Kudirkos Naumiesčio ir Šakių pietinės dalies aplinkkeliams. Tikslūs rezervuojamų teritorijų plotai nustatomi specialiuosiuose planuose.

LR teritorijos bendrajame plane ir Marijampolės apskrities ruošiamame plane geležinkelių plėtrai numatoma rezervuoti naujos geležinkelio linijos Stirnėnai-Tauragė teritoriją, esančią Šakių rajono savivaldybėje.

Detaliuosiuose ir specialiuosiuose planuose turi būti nustatyti žemės plotai, kurie paimami visuomenės poreikiams miesto aplinkkeliams, keliams, naujai geležinkelio linijai ir komunikacijos koridoriams tiesti. Tik po to galima leisti pradėti žemės ūkio paskirties keitimo procedūras.

7. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SISTEMŲ PLĖTROS SPRENDINIAI

Artimiausiu metu nenumatomas žymus rajono nuolatinių gyventojų prieaugis, kuris padidintų šilumos poreikį. Tačiau turizmo ir rekreacijos sektoriaus plėtra rajone gali padidinti nenuolatinių gyventojų skaičių, kuriems reikės papildomų šiluminės energijos galingumų. Be to centralizuoto šilumos tiekimo sistema, tokia kokia ji šiuo metu yra, mažuose miestuose yra nuostolinga ir brangi paslauga. Tikėtina, kad per planuojamo periodo pabaigoje naudojant naujas technologijas ir atsinaujinančius energijos išteklius ji iš esmės pasikeis.

Tikėtina, kad Europos Sąjungos aplinkos apsaugos politikos įtakoje bus išplėstos vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemos ir rajono gyventojams bus tiekiamas geros kokybės geriamasis vanduo, o vandens telkiniai nebus teršiami nevalytomis ar mažai valytomis nuotekomis.

Šakių rajono savivaldybėje reikėtų plėsti nuotekų surinkimo sistemą į tas teritorijas, kur gyventojai išleidžia nuotekas į septikus arba per nelegalius išleistuvus į atvirus vandens telkinius.

Geriamojo vandens kokybės problemoms išspręsti reikalingi ne tik vandens gerinimo įrenginiai bet ir vandentiekio tinklų renovacija. Magistralinių tinklų renovacija turi apimti ir armatūros pakeitimą bei strateginių magistralių sužiedinimą. Vandens paskirstymo sistemoje, esant vamzdynų susidėvėjimui, iškyla vandens nutraukimo dideliame vartotojų skaičiui grėsmė. Papildomo vandens padavimo sistemos įrengimas strateginėse magistralėse, sumažintų vandens tiekimo nutraukimo riziką avarių vamzdynuose metu.

Būtina nuotekų tinklų renovacija. Daugelyje Šakių rajono savivaldybės kaimų nėra nuotekų tinklų ir valymo įrenginių. Todėl nuotekų tinklų išplėtimas ir naujų nuotekų valyklų statyba yra būtina, norint apsaugoti dirvožemį, paviršinius ir požeminius vandenis nuo taršos.

Lietaus kanalizacijos būklė yra bloga visame Šakių rajone, būtina numatyti lietaus kanalizacijos plėtrą ir jos išvalymą.

Nuo 2007 m. rajone pradėjus veikti regioninei atliekų tvarkymo sistemai bus uždaryti ir rekultivuoti esami sąvartynai.

7.1 Vandentieka ir vandenvala

Pagal LR Vandentvarkos ūkio (vandens tiekimo ir nuotėkų šalinimo) plėtros strategiją, geriamo vandens ir nuotėkų infrastruktūros tvarkymo ir plėtros finansavimas galimas Sanglaudos (SF) ir Europos regioninės plėtros (ERPF) fondų lėšomis. Sanglaudos fondo lėšos bus skiriamos gyvenvietėms virš 500 gyventojų, o ERPF – iki 500 gyventojų. Iki 2010 m. numatytos lėšos vandentvarkos objektų rekonstrukcijai ir plėtrai gyvenvietėse virš 2000 gyventojų. Kitos gyvenvietės SF (virš 500 GE) ar ERPF (iki 500 GE) bus finansuojamos iki 2020 metų. Įgyvendinant Sanglaudos fondo projektus turi būti laikomasi šių Europos Sąjungos direktyvų bei Lietuvos Respublikos teisės aktų įgyvendinimo:

- Miesto nuotėkų valymo direktyva 91/271/EEB;
- Bendroji vandenų direktyva 2000/60/EC;
- Žmonėms vartoti skirto vandens kokybės direktyvos 98/83/EEC, 91/692/EEB, 90/656/EEB, 81/858/EEB ir 80/778/EEB;
- Direktyva nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus 2000/60/EK;
- Maudyklų direktyva 76/190/EEB;
- Gėlojo vandens, kuriam reikalinga apsauga arba kurį reikia gerinti, kad būtų išsaugota žuvų gyvybė, kokybės direktyva 78/659/EEB;
- Pavojingų medžiagų vandenyje direktyva 76/464/EEB;
- Požeminio vandens apsaugos nuo kai kurių pavojingų medžiagų direktyva 80/68/EEB;
- Paviršinio vandens direktyva 75/440/EEB;
- ir kt.

Remiantis Lietuvos įsipareigojimais vykdyti aukščiau minėtas ES direktyvas bei su tuo susijusiu lėšų paskirstymu Šakių rajono savivaldybėje vandentiekos ir vandentvarkos sektoriuje iki 2018 metų numatoma:

- Siekiant, kad iki 2014 m. gruodžio 31 d. ne mažiau kaip 95 % Šakių rajono gyventojų naudotųsi centralizuotai tiekiamu geriamuoju vandeniu, siūloma įrengti vandentvarkos sistemas tose gyvenvietėse, kuriuose šiuo metu šių sistemų nėra. Šių projektų įgyvendinimo eiliškumas priklausys nuo gyventojų skaičiaus. Vandentvarkos ūkį tvarkyti siūloma pirmiausia tose gyvenvietėse ar jų dalyse, kur šiuo metu gyvena didesnis gyventojų skaičius arba yra numatomas gyventojų skaičiaus augimas (dėl įvairių socialinių ir ekonominių sąlygų). Derinant teritorijų planavimo dokumentus dėl

vandentvarkos objektų įrengimo būtina laikytis Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės dokumentuose pateiktų reikalavimų;

- Parengti atskirų gyvenviečių vandentvarkos schemas ir planus, nustatyti tikslų modernizacijos bei naujų įrenginių bei tinklų statybos poreikį, įrengti vandenviečių sanitarines apsaugos zonas pagal HN 44:2006 “Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“, uždaryti nenaudojamus gręžinius ir kt.;
- Vykdamas Nemuno upės vidurupio baseino vandentvarkos ūkio investicinį planą, rekonstruoti Kudirkos Naumiesčio, Lekėčių nuotekų valymo įrenginius. Pastatyti valymo įrenginius Griškabūdyje, Kiduliuose, Plokščiuose, Kriūkuose. Rekonstruoti Kudirkos Naumiesčio-Bublelių-Keturnaujienos, Gelgaudiškio, Lekėčių, Kidulių, Kriūkų, Plokščių vandentiekio ir nuotekų tinklus bei juos išplėsti. **Gelgaudiškio miesto valymo įrenginių rekonstravimas ar naujų įrengimas alternatyvioje vietoje sprendžiamas rengiant Gelgaudiškio miesto bendrąjį arba detalųjį planą, atlikus poveikio aplinkai vertinimo procedūras.** Pastatyti vandens gerinimo įrenginius Kudirkos Naumiestyje, Gelgaudiškyje, Griškabūdyje, Lekėčiuose, Kiduliuose, Plokščiuose. Šakių rajono savivaldybės bendrajame plane šių būsimų inžinerinių tinklų komunikaciniams koridoriams rezervuoti apsaugines žemės juostas. Tikslus koridorių išsidėstymas turės būti nustatytas minėtų gyvenviečių specialaus planavimo metu;
- Įrengti Daukantiškių vandens ir nuotekų tinklus ir juos prijungti prie Gelgaudiškio sistemų. Rekonstruoti bei įrengti naujus vandentiekio ir nuotekų tinklus, nuotekų valymo įrenginius: Barzduose ir Baltrušiuose (Barzdų sen.), Briedžiuose ir Ritiniuose (Šakių sen.), Kretkampyje (Lekėčių sen.), Lukšiuose (Lukšių sen.), Sintautuose, Veršiuose ir Keturnaujienoje - Užsieniuose (Sintautų sen.), Sudarge, Slavikuose, Janukiškiuose (Žvirgždaičių sen.), Joginiškiuose (Kriūkų sen.), Totorviečiuose (Kudirkos Naumiesčio sen.), Paluobiuose (Griškabūdžio sen.). Įrengti vandens gręžinius Plynių ir Tubelių (Lukšių sen.) kaimuose. Tikslus įrenginių išsidėstymas turės būti nustatytas minėtų gyvenviečių specialaus planavimo metu;
- Keliais etapais visose vandenvietėse pastatyti reikiamos galios vandens gerinimo įrenginius, siekiant sumažinti geležies ir mangano koncentraciją vandenyje iki ES standartų.

- Pakeisti iki 100 % vandens kėlimo siurblių įrangos (siurbliai, armatūra, elektros įranga);
- Iki 100 % pertvarkyti esamus plieninius vandens tiekimo vamzdžius daugiausiai gyventojų turinčiuose centruose, padengiant jų vidaus sieneses antikorozinėmis medžiagomis arba keičiant vamzdžius;
- Vykdyti eksploatuojamų požeminio vandens horizontų monitoringą ir teikti siūlymus dėl vandens kokybės pagerinimo.
- Pasiiekti, kad vandenvaļos įrenginių galia būtų maksimaliai panaudota ir į atvirus vandens šaltinius išleidžiamos nuotėkos būtų apvalytos kaip reikalauja ES standartai.
- Renovuoti arba perstatyti susidėvėjusius slėginius ir savitakius nuotėkų tinklus visų kategorijų gyvenvietėse.
- Tiesti naujus vandentiekio ir nuotėkų surinkimo tinklus.
- Numatyti gaisrinio vandentiekio sistemų reikalingos įrangos diegimą tose Šakių rajono savivaldybės gyvenvietėse, kur esami pajėgumai netenkina poreikio. Kaimiškose teritorijose, kur esamo vandentiekio pajėgumai neužtikrina gero gaisrinių hidrantų darbo, numatyti kitas priemones priešgaisrinio vandens aprūpinimui organizuoti. Derinant teritorijų planavimo dokumentus skirtus gaisrinio vandentiekio įrangai instaliuoti turi būti laikomasi reikalavimų išdėstytų Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministerijos patvirtintose Respublikinėse statybos normose RSN 136-92 „Vandens tiekimas. Išoriniai tinklai ir statiniai. Priešgaisriniai reikalavimai“
- Įrengti lietaus nuotėkų sistemas visose didesnėse gyvenvietėse, pirmenybę teikiant gyvenvietėms su didesniu gyventojų skaičiumi, transporto srautu bei labiau išplėtotą, taršesnę ūkinę veiklą. Lietaus nuotėkų šalinimo sistemų projektavimo ir renovavimo darbai turėtų būti derinami su kelio rekonstrukcijos projektais. Siūloma lietaus nuotėkų sistemos įrengimo ar renovacijos darbus įtraukti į kelių rekonstrukcijos projektus.

Iki 2018 metų numatomas esamų vandentiekio ir vandenvaļos sistemų modernizavimas. Numatytos priemonės turės apimti gręžinių regeneravimą ar rekonstrukciją, vandens gerinimo įrenginių veikiančių nuotėkų valyklų modernizavimą, siurblių bei tinklų rekonstrukciją.

Lygiagrečiai modernizacijos priemonėms, konsoliduotų centrų teritorijoje turės būti plėtojama naujų tinklų bei kitų reikalingų vandentvarkos objektų statyba. Tikslios

vandenviečių bei nuotėkų valyklų pajėgumų prognozės bei centralizacijos laipsnis atskirose gyvenvietėse (t.y. reikiamų vandens gręžinių, nuotėkų valymo įrenginių sujungtų į vieną sistemą skaičius ir jų pajėgumas, renovuojamų bei naujai tiesiamų vamzdynų ilgis.) turės būti nustatytas specialiojo planavimo metu.

7.2 Atliekų tvarkymas

Savivaldybės vaidmuo, plėtojant atliekų tvarkymo sistemą Šakių rajono savivaldybėje, neturi apsiriboti bendradarbiavimu su Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centru (MAATC) bei komunalinių paslaugų įmone UAB „Paslaugos šakiečiams“. Pagrindinės veiklos, kuriose perspektyviniu laikotarpiu iki 2018 metų tiesiogiai dalyvauja savivaldybė yra šios:

- atliekų perkrovimo stočių kūrimo klausimo nagrinėjimas (įvertinant pasikeitusią padėtį);
- savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių, pritaikytų regioninei atliekų tvarkymo sistemai, parengimas;
- duomenų apie atliekų susidarymą ir turėtojus rinkimas (regiono situacijos analizė);
- atliekų tvarkymo vietinės rinkliavos nustatymas, nuostatų rengimas ir įgyvendinimas;
- visuomenės ekologinio švietimo ir informavimo organizavimas, įskaitant žiniasklaidą ir leidybą;
- atliekų tvarkytojų dalyvavimas ekologinio švietimo procese. Konferencijų, seminarų ir kitokių renginių organizavimas.

Siekiant Šakių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos darnaus vystymosi iki 2018 m. bendrajame plane numatoma:

- savivaldybės teritorijoje įrengti atliekų priėmimo punktus (APP) (tikslus APP kiekis bei jų vietos parinkimas turės būti atliktas specialaus planavimo metu);
- keliais etapais įdiegti atliekų surinkimą iš visų rajono gyventojų;
- prie gyvenviečių, kuriose dar neįrengtos konteinerių aikštelės, išspręsti konteinerių pastatymo vietų žemės nuosavybės klausimus bei įrengti tokias aikšteles, pastatant reikiamą skaičių 1,1 kub.m ar didesnio tūrio konteinerių;
- įdiegti atskirą popieriaus, plastiko ir stiklo surinkimo sistemą;

- įdiegti stambiagabaričių ir pavojingų atliekų surinkimo sistemas rajono teritorijoje, taikant specialias surinkimo priemones (kaip pvz. priėmimas iš gyventojų atliekų priėmimo punkte (APP) ar surinkimas iš gyventojų pagal iškvietimą);
- įvesti atskirą biodegraduojančių atliekų surinkimą iš komercinių įmonių (valgyklų, kavinių ir kt.), pastatant specialius konteinerius;
- įvertinti biodegraduojančių ir žaliųjų atliekų perdirbimo galimybes Šakių rajono savivaldybėje, tokias kaip perdirbimą biodujų įrenginiuose, kompostavimą, deginimą ar kt.;
- uždaryti visus iki šiol neuždarytus sąvartynus Šakių rajono savivaldybės teritorijoje, rekultivuoti užterštus plotus, senus šiukšlynus ir sąvartynus, suteikiant galimybę jų vietoje atsirasti pramoninėms, rekreacinėms, gyvenamosioms ar kitokios paskirties zonoms;
- visose rajono gyvenvietėse rezervuoti vietas konteinerinių aikštelių antrinėms žaliavoms įrangimui;
- miestų ir miestelių viešojoje erdvėje bei Šakių rajono savivaldybės rekreacinėse zonose, pastatyti pakankamą skaičių šiukšlių dėžių, nerūšiuotų atliekų surinkimui, bei užtikrinti periodišką šių atliekų išvežimą į APP ar atliekų perkrovimo stotis.

7.3 Gamtinių dujų tiekimas

Priimant sprendimą dėl gyvenviečių dujų tiekimo, turi būti įvertinamas ekonominis pagrįstumas, atsižvelgiant į potencialių vartotojų skaičių ir jų poreikius, ekonominius, finansinius rodiklius, konkurenciją su kitomis iškastinio kuro rūšimis, vietiniais bei atsinaujinančiais energijos šaltiniais.

- sudaryti sąlygas gamtinių dujų naudojimui infrastruktūros ir pramonės plėtros zonoje, numatant skirstomojo dujotiekio plėtrą Žvirgždaičių – Kudirkos Naumiesčio arealui ir Lukšių arealui bei perspektyviniam Šakių – Išdagų - Sintautų ir Gelgaudiškio arealams;
- rezervuoti teritorijas magistralinio dujotiekio atšakai į Žvirgždaičių DSS, žemės sklypą dujų skirstymo stočiai statyti ir skirstomojo dujotiekio trasai Žvirgždaičiai - Kudirkos Naumištis;
- rezervuoti teritoriją skirstomajam dujotiekiui į Lukšius;
- parengti Šakių rajono savivaldybės gamtinių dujų tiekimo specialųjį planą.

7.4 Šilumos tiekimas, šilumos ūkis

Šilumos ūkio sektoriuje iki 2018 metų numatoma:

- siekiant, kad šilumos vartotojai būtų aprūpinami šiluma mažiausiomis sąnaudomis ir neviršijant didžiausio leidžiamo poveikio aplinkai, turi būti ir toliau įgyvendinamos Šakių miesto energetinio ūkio analizė ir šilumos šaltinių naudojimo reglamento, patvirtinto 2003 m. gruodžio 11 d. Šakių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-198, nuostatos. Rengiant detaliuosius planus, teritorijose, kuriose numatomas centralizuotas aprūpinimo šiluma būdas, komunikaciniams koridoriams skirtos teritorijos turi būti rezervuojamos, atsižvelgiant į galimybę šiose vietovėse plėtoti centralizuotą šilumos tiekimo sistemą. Pasikeitus situacijai atnaujinti esamą šilumos šaltinių naudojimo reglamentą, kaip tai numato Šilumos ūkio specialiųjų planų rengimo taisyklės (Žin. 2004, Nr 12-360);
- parengti švietimo, kultūros ir medicinos įstaigų šilumos ūkių atnaujinimo ir modernizavimo planą. Plane nustatyti šilumos ūkio atnaujinimo ir modernizavimo prioritetus, reikalingų investicijų apimtis ir įgyvendinimo grafikus;
- įgyvendinti efektyvaus energijos vartojimo priemonės savivaldybei priklausančiuose pastatuose, parengti finansavimo schemas šių priemonių įgyvendinimui gyvenamuosiuose būstuose, organizuoti gyventojams informacines kampanijas;
- parengti Šakių rajono savivaldybės daugiabučių modernizavimo programą ar kitas finansavimo schemas efektyvaus energijos vartojimo priemonių įgyvendinimui gyvenamuosiuose būstuose, organizuoti gyventojams informacines kampanijas;
- šilumos gamybai naudoti įvairių rūšių energijos išteklius: atsinaujinančius ir vietinius išteklius, komunalines atliekas, atliekinę šilumą, biokurą. Energetinių augalų auginimas gali būti viena iš alternatyvių žemės ūkio veiklų. Modernizuojant centralizuoto šilumos tiekimo sistemoms šilumą gaminančias katilines, įvertinti elektros ir šilumos gamybos bendrame cikle (kogeneratorių įrengimo) galimybę, ypač jei bus galimybė šias katilines dujofikuoti;

- nustatyti sanitarines apsaugos zonas šilumos gamybos įrenginiams, kuriems šių zonų nustatymą numato LR teisės aktai. Katilinių sanitarinės apsaugos zonos dydis turi būti nustatomas pagal teršiančiųjų medžiagų ir triukšmo sklaidos skaičiavimus, taip pat atsižvelgiant į šių objektų fizinį poveikį. Vykdyti šių sanitarinių apsaugos zonų įgyvendinimo kontrolę.

7.5 Elektros energijos tiekimas ir gamyba

Elektros energijos sektoriuje iki 2018 metų numatoma:

- atsiradus naujiems vartotojams, sudaryti galimybes vykdyti elektros energijos tiekimo infrastruktūros plėtrą pagal vartotojų poreikius;
- rekonstruojant esamus orinius žemos įtampos elektros energijos tiekimo tinklus bei naujai elektrifikuojamose teritorijose pirmenybę teikti požeminėms elektros komunikacijoms;
- iki 2010 metų parengti Šakių rajono savivaldybės elektros ūkio analizę, nustatyti pagrindines elektros energijos tiekimo problemas ir numatyti priemones didinti elektros energijos tiekimo bei vartojimo efektyvumą. Studijos parengimą turėtų inicijuoti elektros energiją tiekianti įmonė, tarpininkaujant su Šakių rajono savivaldybe, kurios vaidmuo būtų laiku pateikti rengėjo prašomą informaciją;
- iki 2018 metų rekonstruoti esamas gatvių apšvietimo sistemas. Gatvių apšvietimui numatyti elektros energiją tausojančių priemonių įdiegimą. Rekonstrukcijos darbų atlikimui turi būti paskelbtas viešasis paslaugos pirkimo konkursas, kurio metu būtų nustatoma rekonstrukcijos darbų investicijos. Siūloma gatvių apšvietimo sistemos rekonstrukcijos darbus atlikti kartu su gatvių rekonstrukcijos darbais, kas leis optimaliai panaudoti lėšas;
- skatinti atsinaujinančių ir vietinių energijos išteklių panaudojimą elektros energijos gamybai.

7.6 Telekomunikacijos ir ryšiai

Telekomunikacijos ir ryšių sektoriuje iki 2018 metų numatoma:

- sudaryti sąlygas telekomunikacinėms bendrovėms laisvai ateiti į telekomunikacinių paslaugų sferos rinką;

- derinant teritorijų planus, naujiems komunikaciniams koridoriams numatyti šalia kelių ar gatvių apsaugos zonas komunikaciniams kabeliams po 1 metrą į abi puses nuo kabelio ašies;
- inicijuoti seminarus ir apmokymus rajono gyventojams informacinių technologijų klausimais;
- plėsti esamą elektroninių ryšių infrastruktūrą, pagal poreikį ruošiant infrastruktūros schemas ir detaliuosius planus naujiems statiniams. Bendrojo plano sprendiniai neriboja naujų infrastruktūros objektų, nenumatytų sprendiniuose, planavimo, jei tam susidaro poreikis;
- įgyvendinant projektą "Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plėtimui tinklas RAIN", apjungti į vieną tinklą Barzdus Gelgaudiškį, Griškabūdį, Šiaudinę, Kriūkų, Kudirkos Naumiestį, Lekėčius, Lukšius, Plokščius, Šakius, Sintautus, Slavikus, Sudargą, Žvirgždaičius;
- siūloma įrengti viešuosius interneto prieigos taškus, seniūnijų centruose, kuriuose jie dar nėra įrengti, kad internetu turėtų galimybę pasinaudoti kiekvienas pilietis. Viešųjų interneto prieigos taškų įrengimui pasinaudoti skiriama valstybės ir ES sąjungos parama.

8. TERITORIJOS, KURIOMS BŪTINA PARENGTI VIETOS LYGMENS TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTUS

8.1 Gyvenviečių sistemos plėtos

- Plėtos branduolio specialųjį planą
- Gelgaudiškio miesto bendrąjį planą
- Griškabūdžio miestelio detalųjį planą
- Lukšių miestelio detalųjį planą
- Lekėčių miestelio detalųjį planą
- Kriūkų miestelio detalųjį planą
- IV lygmens b kategorijos gyvenviečių detaliuosius planus.

8.2 Ūkio plėtos

- Rekreacinių teritorijų plėtos specialųjį planą
- Pramonės ir gavybos plėtos specialųjį planą.

8.2 Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga

- Kudirkos Naumiesčio miesto istorinio centro U21 specialųjį planą, susidedantį iš paveldotvarkos projekto ir teritorijos ribų plano
- Zyplių buv. dvaro sodybos G251K specialųjį planą, susidedantį iš paveldotvarkos projekto bei teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano
- Gelgaudiškio buv. dvaro sodybos specialųjį planą, susidedantį iš paveldotvarkos projekto bei teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano
- Ilguvos buv. dvaro sodybos ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios statinių komplekso G426K specialųjį planą, susidedantį iš paveldotvarkos projekto bei teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano
- Žemosios Panemunės Šv. Vincento Pailiečio bažnyčios pastatų komplekso plano
- Magazino S457 specialųjį planą, susidedantį iš paveldotvarkos projekto bei teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano
- Antano Skelčio gimtosios sodybos G526K specialųjį planą, susidedantį iš paveldotvarkos projekto bei teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano

- Kidulių buv. dvaro sodybos IP 668Atv specialųjį planą, susidedantį iš paveldotvarkos projekto bei teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano.

8.1 Susisiekimo sistemos plėtros

- Pakelės infrastruktūros specialųjį planą
- Pėsčiųjų-dviračių takų plėtros specialųjį planą
- Kudirkos Naumiesčio, Gelgaudiškio, Šakių miestų aplinkkelių specialiuosius planus
- Geležinkelio tiesimo specialųjį planą.

Kitus projektus ir programinius dokumentus:

- Vietinės reikšmės žvyrkelių ir kelių be dangos asfaltavimo programą
- Parengti viešojo susisiekimo maršrutų schemą, susietą su kaimyninėmis savivaldybėmis
- Miestų ir kaimų gyvenamųjų vietovių apšvietimo sistemos įrengimo ir rekonstrukcijos techninius projektus
- Miesto ir kaimo gyvenamųjų vietovių kelių ir gatvių asfaltavimo, žvyravimo ir naujų kelių tiesimo techninius projektus
- Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų specialiuosius planus.

8.2 Inžinerinės infrastruktūros plėtros

- Parengti Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
- Šakių rajono savivaldybės gamtinių dujų tiekimo specialusis planas
- Atnaujinti Šakių miesto energetinio ūkio analizės ir šilumos naudojimo reglamentą pagal Šilumos ūkio specialiųjų planų rengimo taisyklų (Žin. 2004, Nr 12-360) reikalavimus.

PRIEDAI

2 – 1 PRIEDAS

Šakių rajono savivaldybės nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų sąrašas

Eil. Nr.	MC	PAVADINIMAS	KULTŪROS VERTYBĖS KODAS	ADRESAS	KULTŪROS PAVELDO OBJEKTO STATUSAS
ARCHEOLOGINIS PAVELDAS					
1.	3270	Žuklių piliakalnis	A1484	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Žuklių k.	vs
2.	3267	Joginiškių piliakalnis, vad. Kalnu	A1485	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Joginiškių k.	vs
3.	3258	Turčinų, Ročkų piliakalnis	A1486	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen., Turčinų k.	vs
4.	24749	Dulinčiškių piliakalnis su gyvenviete	A1487K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Dulinčiškių k.	vs
5.	24736	Kukarskės piliakalnis su gyvenviete	A1488K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen., Kukarskės k.	vs
6.	3274	Šėčių piliakalnis, vad. Jundakalniu	A1489	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Šėčių k.	vs
7.	3276	Stulgių piliakalnis, vad. Šančiumi, Prancūzų kapais	A1490	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių sen., Stulgių k.	vs
8.	3275	Plokščių, Vaiguviškių piliakalnis	A1491	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių sen.,	vs
9.	24679	Mikytų piliakalnis su gyvenviete	A1492K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Mikytų k.	vs
10.	3263	Sudargo Grinaičių piliakalnis, vad. Balnakalniu	A1493	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen., Grinaičių k.	vs
11.	24680	Sudargo Grinaičių piliakalnis II su gyvenviete	A1494K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen., Grinaičių k.	vs
12.	3265	Sudargo Burgaičių piliakalnis, vad. Vorpiliu	A1495	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen., Burgaičių k.	vs
13.	3264	Sudargo Burgaičių piliakalnis II, vad. Pilaite	A1496	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen., Burgaičių k.	vs
14.	16141	Sudargo Burgaičių piliakalnis III	A1497	Marijampolės aps., Šakių r. r. sav., Sudargo sen., Burgaičių k.	vs
15.	17183	Mikytų Pavilkijo senovės gyvenvietė	A1498	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Mikytų k.	vs
16.	17182	Klangių, Kriūkų senovės gyvenvietė	A1499	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Klangių k.	vs
17.	17184	Nosiedų, Pavilkijo senovės gyvenvietė	A1500	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Nosiedų k.	vs
18.	16377	Nosiedų, Pavilkijo kapinynas	A1501	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Nosiedų k.	vs
19.	24752	Maštaičių, Narkūnų piliakalnis su priešpiliais ir	A1502K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Gelgaudiškio sen.,	p

		gyvenvietė		Maštaičių k.	
20.	3277	Kubilių, Šilvėnų piliakalnis vad.Piliuku, pilaite	A1503	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių sen., Kubilių k.	vs
21.	16266	Slavikų senovės gyvenvietė	A1504	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen., Slavikų k.	vs
22.	16378	Simokų senovės gyvenvietė	A1505	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Žvirgždaičių sen., Simokų k.	vs
23.	2564	Žemosios Panemunės senovės gyvenvietė	IP1516	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Žemosios Panemunės	kvr
24.	27088	Gluobių senovės gyvenvietė	A1723	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen., Grluobių k.	vs
25.	27089	Mikytų senovės gyvenvietė	A1724	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Mikytų k.	vs
26.	3273	Mikytų kapinynas	A1725	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Mikytų k.	vs
27.	27090	Šėtijų senovės gyvenvietė	A1726	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Šėtijų k.	vs
28.	27091	Šėtijų kapinynas	A1727	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Šėtijų k.	vs
29.	16380	Žiūrių senovės gyvenvietė	A1728	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen., Žiūrių k.	vs
30.	27092	Kirkilų senovės gyvenvietė	A1729	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen., Kirkilų k.	vs
31.	2104	Ramoniškių kapinynas	A1730	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen., Ramoniškių k.	vs
32.		Žemosios Panemunės senkapiai (kapinynas)	AV1192	Marijampolės aps., Šakių sav., Kriūkų sen., Žemosios Panemunės mstl.	kvr
33.		Kidulių senkapiai (kapinynas)	AV2055, AV1192	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen., Kidulių k.	kvr
34.	3257	Klepų piliakalnis	AR977	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen., Klepų k.	kvr
35.	3268	Misiūnų piliakalnis	AR988	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Misiūnų k.	kvr
36.	3269	Žemosios Panemunės piliakalnis	AR989	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Žemosios Panemunės mstl.	kvr
37.	3278	Slavikų senkapiai (kapinynas)	AR998	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen., Slavikų k.	kvr
38.	3279	Viltrakių piliakalnis	AR999	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Žvirgždaičių sen., Viltrakių k.	kvr

Paaiškinimai:

p – paminklas;

vs – valstybės saugomas kultūros paveldo objektas;

kvr – esantis Kultūros vertybių registre.

ARCHITEKTŪRINIS, ISTORINIS, SAKRALINIS PAVELDAS

39.	1613	Magazinas	S457	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Kriūkų mst.	vs
40.	1616	Zyplių dvaro sodyba	G212K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen., Zyplių k.	vs

41.	16102	Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčios kompleksas	G224K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen., Kaimelio k.	vs
42.	30576	Antano Skelčio gimtoji sodyba	G526K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Žvirgždaičių sen., Žalvėderių k.	vs
43.	30818	Sandėlis		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių m., V. Kudirkos g. 11	kvr
44.	30961	Mokykla		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Barzdų sen., Barzdų mstl., Bažnyčios g. 3	kvr
45.		Kaimelio (Kidulių) buv. dvaro sodybos fragmentai, vad. Spurgos dvaras	IP667	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen.	kvr
46.		Sodyba	IR222		kvr
47.	587	Ilguvos dvaro sodybos ir Šv.kryžiaus atradimo bažnyčios statinių kompleksas	G462K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Ilguvos k	vs
48.	29927	Žemosios Panemunės Šv.Vincento Pauliečio bažnyčios pastatų kompleksas	G497K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Žemosios Panemunės mstl.	vs
49.	1013	Gelgaudiškio dvaro sodyba	G251K	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Gelgaudiškio sen., Gelgaudiškio k.	p
50.	23138	Sodybos vieta, vad. Valaityne	I41	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen., Pikžirnių k.	vs
51.	23139	Sodybos vieta, vad.Staugaityne	I42	Marijampolės aps., Šakių sav., Žvirgždaičių sen., Tupikų k.	vs
52.	23140	Sodybos vieta vad. Banaityne	I43	Marijampolės aps., Šakių sav., Šakių sen., Vaitiekupių k.	vs
53.	12169	Sodybos vieta	I150	Marijampolės aps., Šakių sav., Kudirkos Naumiesčio sen., Kubilėlių k.	vs
54.	17028	Sodybos vieta ir paminklas	IV1272	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Gyliškių k.	
55.	17029	Sodyba	IV1273	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Sutkų k.	
56.	10550	Sodyba	IR220	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen., Rygiškių k.	kvr
57.	10553	Sodyba ir paminklinis akmuo	IR223	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen., Sintautų mst.	kvr
58.	16604	Sodyba	IR354	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen., Rygiškių k.	kvr
59.	16923	Namas, pradinė mokykla	IV1167	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen., Sintautų mst., P. Vaičiaičio g. 36	kvr
60.	1014	Bažnyčia	AtR138	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen., Griškabūdžio mstl.	kvr
61.	1614	Bažnyčia	AtV622	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Sutkų k.	kvr
62.	1615	Bažnyčia	AtV623	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr

63.	589	Kidulių buv. dvaro sodyba	AtV619 IP668Atv	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen., Kidulių k.	kvr
64.	584	Branduoliškių (Aukštojo Gelgaudiškio) buv. dvaro sodybos fragmentai	IP663/At	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Gelgaudiškio sen., Branduoliškių k.	kvr
65.	585	Daukantiškių (Daugirdiškių) buv. dvaro sodybos fragmentai	IP664/At	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Gelgaudiškio sen., Daukantiškių k.	kvr
66.	590	Buvusi palivarko sodyba	IP669/At	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Mikytų k.	kvr
67.	591	Pavilkijo (Mikytų, Nosiedų) buv. dvaro sodyba	IP670/At	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Pavilkijo k.	kvr
68.	592	Paveliuonių (Fricynės) buv. dvaro sodybos fragmentai	IP671/At	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių sen., Plokščių k.	kvr
69.	593	Sviatošino buv. dvaro sodybos fragmentai	IP672/At	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Mikytų k.	kvr
70.	594	Žemosios Panemunės buv. dvaro sodybos fragmentai	IP673/At	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Žemosios Panemunės mst.	kvr
71.	2660	Lietuvos patizanų stovykla	LA413/2317 IP1631/At	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Jančių gir-kija	kvr

Paaiškinimai:

p – paminklas;

vs – valstybės saugomas kultūros paveldo objektas;

kvr – esantis Kultūros vertybių registre.

URBANISTINIS PAVELDAS

72.	17093	Miesto istorinis centras	U21	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.,	vs
73.	17081	Griškabūdis	UV12	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen., Griškabūdis	kvr

Paaiškinimai:

vs – valstybės saugomas kultūros paveldo objektas;

kvr – esantis Kultūros vertybių registre.

KITAS NEKILNOJAMASIS KULTŪROS PAVELDAS

74.	10045	Vinco Kudirkos paminklas	D3	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen., Kudirkos Naumiestis	vs
75.	10551	V. Kudirkos kapas	L1217	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen., Kudirkos Naumiestis	vs
76.	11172	Kapinės	IV574	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen., Šakiai	kvr
77.	11173	Kapas I	IV575	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen., Šakiai	kvr
78.	11174	Kapas II	IV576	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen., Šakiai	kvr
79.	11175	Kapinės	IV577	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Žvirgždaičių sen., Baltrušių k.	kvr

80.	11176	Kapinės	IV578	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen., Griškabūdžio mstl.	kvr
81.	11177	Kapinės	IV579	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen., Kidulių k.	kvr
82.	11178	Kapas	IV580	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen., Sudargo k.	kvr
83.	11179	Kapinės	IV581	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Kriūkų k.	kvr
84.	11181	Kapinės I	IV583	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.,	kvr
85.	11182	Kapinės II	IV584	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.,	kvr
86.	11183	Kapinės	IV585	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen., Lukšių k.	kvr
87.	11184	Kapinės	IV586	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių sen., Plokščių k.	kvr
88.	11185	Kapinės	IV587	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen., Sintautų mst.	kvr
89.	11186	Kapinės	IV588	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen., Batiškių k.	kvr
90.	16751	Kapas	IV995	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Barzdų sen., Gražiškių k.	kvr
91.	10554	Kapas	IR224	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen., Sintautų mst.	kvr
92.	17030	Paminklas	IV1274	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių sen., Plokščių k.	kvr
93.	11180	Paminklas	IV582	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.,	kvr
94.	2136	Paminklas Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečiui	LA413/2314 IP1082	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Sutkų k.	kvr
95.	2137	Paminklas Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečiui	LA413/2318 IP1083	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen., Lekėčių k.	kvr
96.	2138	Paminklas Vytautui Didžiajam atminti	LA413/2304 IP1084	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.,	kvr
97.	15230	Antkapinis paminklas su moters figūra	D V4319	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen., Sintautų mst.	kvr
98.	13697	Barzdų k.kryžius su koplytėle	Dv2551	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Barzdų sen., Barzdų k.	kvr
99.		Stogastulpis dviaukštis su skulptūromos	DV2598	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen., Lukšių mstl. Bažnyčios šventoriuje (už tvoros)	kvr
100.		Kryžius su Nukryžiuotojo skulptūra	DV2588	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen., Sutkų k.	kvr
101.		Žudynių vieta ir kapai	IV577	Marijampolės aps., Šakių sav., Barzdų sen.	kvr
102.		Butkiškių kaimo senosios kapinės	316sg	Marijampolės aps., Šakių sav., Barzdų sen.	kvr

103.		Miknaičių kaimo senosios kapinės	310sg	Marijampolės aps., Šakių sav., Barzdų sen.	kvr
104.		Mozūrų kaimo senosios kapinės	319sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Barzdų sen.	kvr
105.		Žečkalnių kaimo senosios kapinės	317sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Barzdų sen.	kvr
106.		Apirbiškių kaimo senosios kapinės	219sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
107.		Bajoraičių kaimo senosios kapinės	227sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
108.		Bukšnių kaimo I-sios senosios kapinės	223sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
109.		Bukšnių kaimo II-sios senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
110.		Braškių kaimo senosios kapinės	221sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
111.		Gustainiškių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
112.		Gyliškių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
113.		Kubilėlių kaimo senosios kapinės	228sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
114.		Panovių kaimo I-sios senosios kapinės	217sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
115.		Panovių kaimo II-sios senosios kapinės	218sg		kvr
116.		Tutėinų kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
117.		Karkazų kaimo vokiečių kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių.	kvr
118.		Misiūnų kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių.	kvr
119.		Stulgių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių.	kvr
120.		Šilvėnų kaimo senosios kapinės	97sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių.	kvr
121.		Bliuviškių kaimo senosios kapinės	Av1184	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
122.		Galinių kaimo senosios kapinės	Av1185	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
123.		Griškabūdžio mstl. (kaimo) II-sios senosios kapinės	276sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
124.		Katilių kaimo I-sios senosios kapinės	272sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
125.		Katilių kaimo II-sios senosios kapinės	273sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
126.		Lypkų kaimo senosios kapinės	280sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
127.		Mickų kaimo senosios kapinės	293sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
128.		Mureikų kaimo senosios kapinės	295sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
129.		Mureikų kaimo senosios liuteronų kapinės	296sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr

130.	Pentiškių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
131.	Rygiškių kaimo senosios kapinės	Av1188	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
132.	Sparvinių kaimo senosios kapinės	291sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
133.	Šedvygų kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
134.	Šukėtų kaimo senosios kapinės	288sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
135.	Vidgirių kaimo senosios kapinės	287sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
136.	Verpikų kaimo senosios kapinės	277sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
137.	Žaliablėkių kaimo senosios kapinės	292sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Griškabūdžio sen.	kvr
138.	Degučių kaimo senosios kapinės	307sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
139.	Degėsių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen.	kvr
140.	Gečių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen.	kvr
141.	Kidulių mstl. (kaimo) senosios kapinės	51sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen.	kvr
142.	Karališkių kaimo senosios kapinės	44sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen.	kvr
143.	Karališkių kaimo senosios kapinės	45sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen.	kvr
144.	Liaušių kaimo senosios kapinės	39sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen.	kvr
145.	Maštaičių kaimo senosios kapinės	42sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen.	kvr
146.	Palankinės kaimo senosios kapinės	Av1191	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen.	kvr
147.	Sutkių kaimo senosios kapinės	117sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kidulių sen.	kvr
148.	Jokūbonių vokiečių karių, žuvusių I pasauliniame kare, kapinės	128sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen.	kvr
149.	Paežerėlių kaimo senosios kapinės	123sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen	kvr
150.	Piesčių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen	kvr
151.	Rimašiškių kaimo senosios kapinės	133sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen	kvr
152.	Žemosios Panemunės mstl. II senosios kapinės	131sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kriūkų sen	kvr
153.	Jančių kaimo senosios kapinės	141sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen	kvr
154.	Kašelių kaimo senosios kapinės	134sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen	kvr
155.	Mikytų kaimo senosios kapinės	Av1195	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen	kvr
156.	Mikytų Pavilkijo kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen	kvr
157.	Nosiedų kaimo senosios kapinės	146sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen	kvr
158.	Sirvydų kaimo senosios kapinės	140sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen	kvr
159.	Šėtių kaimo senosios kapinės	Av1197	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen	kvr
160.	Tirmėnų kaimo senosios kapinės	139sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lekėčių sen	kvr
161.	Gerdžių kaimo senosios kapinės	192sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
162.	Jurbūdžių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
163.	Kriauniškės kaimo senosios kapinės	Av1199	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
164.	Lepšių kaimo senosios kapinės	206sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr

165.	Muštinės kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
166.	Pelenių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
167.	Samuolynės kaimo senosios kapinės	215sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
168.	Stalorių kaimo senosios kapinės	211sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
169.	Šilgalių kaimo senosios kapinės	204sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
170.	Šunkarių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
171.	Švediškių kaimo senosios kapinės	Av1203	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
172.	Ūsų kaimo senosios kapinės	198sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
173.	Varnašilio kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
174.	Zypliškės kaimo, vad. Kavinaitėmis, senosios kapinės	Av1204	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Lukšių sen	kvr
175.	Plokščių mstl. Sovietų sąjungos karių, žuvusių Antrajame pasauliniame kare, kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Plokščių sen	kvr
176.	Barandų kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
177.	Menkinių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
178.	Mockupių kaimo senosios kapinės	251sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
179.	Rugių kaimo senosios kapinės	261sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
180.	Sintautų mstl. vokiečių kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
181.	Skaisgirių kaimo senosios kapinės	255sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
182.	Skaisgirių kaimo senosios kapinės	256sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
183.	Smilgių kaimo senosios kapinės	246sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
184.	Starkų kaimo senosios kapinės	247sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
185.	Šlamų kaimo senosios kapinės	258sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
186.	Šuopių kaimo senosios kapinės	257sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
187.	Šurpaulių kaimo senosios kapinės	260sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
188.	Veršių kaimo senosios kapinės	259sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
189.	Zyplių kaimo I-osios senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
190.	Zyplių kaimo II-osios senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sintautų sen	kvr
191.	Viltrakių kaimo senosios kapinės	271sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Žvirgždaičių sen	kvr
192.	Žeglių kaimo senosios kapinės	263sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Žvirgždaičių sen	kvr
193.	Žiūrių kaimo senosios kapinės	AV1207	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen	kvr
194.	Sudargo (mstl.) kaimo Antrojo pasaulinio karo laikotarpio žydų tautybės žmonių ir Sovietų sąjungos karo belaisvių žudynių vieta ir kapai	4sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen	kvr
195.	Svaiginių kaimo senosios kapinės	12sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen.	kvr
196.	Šilininkų kaimo senosios kapinės	40sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen.	kvr
197.	Juškakaimio kaimo senosios evangelikų kapinės	26sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen.	kvr

198.	Būtviliškių kaimo senosios kapinės	24sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen.	kvr
199.	Būtviliškių kaimo Antrojo pasaulinio karo laikotarpio žydų tautybės žmonių ir Sovietų sąjungos karo belaisvių žudynių vieta ir kapai		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen.	kvr
200.	Slavikų mstl. (kaimo) senosios evangelikų kapinės	17sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen.	kvr
201.	Šilgėlių kaimo senosios kapinės	27sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen.	kvr
202.	Baltkojų kaimo senosios kapinės	29sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen.	kvr
203.	Duobiškių kaimo senosios kapinės	31sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen.	kvr
204.	Gotlybiškių kaimo senosios kapinės	32sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Slavikų sen.	kvr
205.	Ramoniškių kaimo senosios evangelikų kapinės	1sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen.	kvr
206.	Norkviečių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen.	kvr
207.	Pervazninkų (Dievaičių) kaimo senosios evangelikų kapinės	2sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen.	kvr
208.	Aržuolupių kaimo senosios kapinės	174sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
209.	Aržuolupių kaimo senosios vokiečių kapinės	175sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
210.	Bridžių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
211.	Būdviečių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
212.	Kiaulupių kaimo senosios kapinės	190sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
213.	Kumpupių kaimo senosios prancūzų kapinės	150sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
214.	Lembūdžių kaimo senosios kapinės	176sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
215.	Mozūriškių kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
216.	Mišiūriškės kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
217.	Plieniškių kaimo II senosios kapinės	152sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
218.	Plieniškių kaimo kapinės, palaidotos aukos, nužudytos hitlerinės okupacijos metu	IV589	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
219.	Šakių miesto senosios vokiečių kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
220.	Valiulių kaimo senosios kapinės	177sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
221.	Sovietų sąjungos karių, žuvusių II pasauliniame kare, kapinės	315sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Barzdų sen.	kvr
222.	Kudirkos Naumiesčio miesto senosios kapinės	232sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio sen.	kvr
223.	Bosų kaimo Kiršlių senosios evangelikų kapinės	10sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Sudargo sen.	kvr
224.	Mišiūriškės kaimo vokiečių kapinės	157sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
225.	Menčikių kaimo senosios kapinės	183sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
226.	Melniškių kaimo senosios kapinės	Av1208	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Šakių sen.	kvr
227.	Stoškų kaimo senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Žvirgždaičių sen.	kvr
228.	Kudirkos Naumiesčio miesto Antrojo pasaulinio karo	238sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiesčio	kvr

		laikotarpio žydų tautybės ir Sovietų sąjungos karo belaisvių žudynių vieta ir kapai		sen.	
229.		Baltrušių kaimo I senosios kapinės	312sg	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Barzdų sen.	kvr
230.		Baltrušių kaimo II senosios kapinės		Marijampolės aps., Šakių r. sav., Barzdų sen.	kvr
231.		P. Sederavičiaus dekoratyvinės skulptūros	DV4817	Marijampolės aps., Šakių r. sav., Kudirkos Naumiestis, S. Banaičio g. 42	kvr

Paaiškinimai:

p – paminklas;

vs – valstybės saugomas kultūros paveldo objektas;

kvr – esantis Kultūros vertybių registre.

Šakių rajono savivaldybės saugomų teritorijų ir gamtos paveldo objektų

	Rūšis, pavadinimas	Plotas, ha
Regioniniai parkai		
1.	Panemunių regioninis parkas	~5000 (Šakių savivaldybės)
Valstybiniai draustiniai		
1.	Šešupės kraštovaizdžio draustinis	
2.	Aukšpietės geomorfologinis draustinis	
3.	Novos geomorfologinis draustinis	
4.	Jotijos geomorfologinis draustinis	
5.	Baltkojų pedologinis draustinis	
6.	Novaraisčio ornitologinis draustinis	140,4 (Šakių savivaldybės)
7.	Liekės kraštovaizdžio draustinis	97,5 (Šakių savivaldybės)
Savivaldybės draustiniai		
1.	Šilgalių šilo kraštovaizdžio draustinis	
	Viso:	
Gamtos paminklai ir valstybės saugomi gamtos paveldo objektai		
1.	Gelgaudiškio miško eglė (storiausia Lietuvos eglė)*	
2.	Zyplių ažuolas*	
3.	Gelgaudiškio dvaro parko pirmasis ažuolas	
4.	Gelgaudiškio dvaro parko antrasis ažuolas	
5.	Gelgaudiškio pušis	
6.	Ilguvos ažuolas	
7.	Obeliškių pirmasis ažuolas	
8.	Obeliškių antrasis ažuolas	
9.	Dvikamienė Zyplių miško pušis	
10.	Lekėčių šaltinis	
Rengiami		
1.	Suvalkijos nacionalinis parkas	

* Vertingiausi gamtos paveldo objektai Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. kovo 20 d. „Dėl gamtos paminklų paskelbimo“ (Žin., 2000, Nr. 24-621) paskelbti gamtos paminklai.

Šakių rajono savivaldybės saugomos teritorijos ar jų dalys, kuriose yra paukščių teritorijos (duomenys: LR aplinkos ministro įsakymas Nr.D1-302. 2000 m. spalio 12 d.).

Saugomos teritorijos arba jų dalys	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos pavadinimas	Kodas Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ duomenų bazėje	Aptinkti europinės saugomos paukščių teritorijos
Novaraisčio ornitologinis draustinis	Novaraistis	LTSAKB001	Migratorių gervėčių sankauja
Panemunių regioninio parko dalis, Nemuno upės apsaugos zonos dalis	Nemuno slėnio pievos tarp Raudonės ir Gelgaudiškio	LTJURB002	Griežlė (crex)
Panemunių regioninio parko	Nemuno upės pakrantės ir salos tarp	LTKAUB001	Mažosios (Sternos)

dalį, Nemuno upės apsaugos zonos dalį	Kulautuvos ir Smalininkų		
--	-----------------------------	--	--

Buveinių apsaugai svarbios teritorijos Šakių rajono (duomenys: LR aplinkos ministro įsakymas Nr.D1-302. 2005).

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas	Plotas, ha	Kodas Europos ekologinio tinklo "Natura 2000" duomenų bazėje	Savivaldybė
1.	Nemuno slėnio skroblynai nuo Kriūkų iki Gelgaudiškio	1289,75	L TSAK0001	Šakių raj.
2.	Nemuno upė Panemunių regioniniame parke	951,16	L TSAK0002	Jurbarko raj., Kauno raj., Šakių raj.